

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978 ΤΡΥΧΟΣ 5

ΔΡΧ. 30

το πορροδι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Αντζή Χαλκιά 78

ΤΟ ΡΟΔΙ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

τό περιοδικό μας

τό εκδίδει:

«ΤΟ ΡΟΔΙ - Δ. ΕΛΛΙΟΤ Ε.Ε»
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΘΥΡΙΔΑ 5 - ΚΗΦΙΣΙΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 80 15 615

μαζεύουν την ύλη του:

ΔΡΟΣΟΥΛΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ - ΕΛΛΙΟΤ
ΧΙΛΑΡΗ ΠΕΤΣΑΛΗ - ΔΙΟΜΗΔΗ

φροντίζουν την έκδοση:

ΕΛΕΝΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΒΕΡΕΜΗ

φροντίζει την ύλη του:

ΑΝΝΑ ΔΕΪΜΕΖΗ - ΚΑΛΙΟΤΣΟΥ

ύπεύθυνη γραφείου:

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΙΠΕΡΟΓΛΟΥ

τό εικονογραφούν:

ΒΑΣΩ ΖΑΜΠΕΛΗ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ
ΜΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΛΑΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΕΝΗ ΛΑΛΗ
ΡΙΤΑ ΛΑΟΥΤΑΡΗ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΚΡΗ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΠΟΡΤΟΛΟΥ

σ' αυτό τό τεύχος συνεργάζονται:

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΕΛΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
ΣΛΟΑΝ ΕΛΛΙΟΤ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ
ΜΑΡΩ ΛΟΪΖΟΥ
ΒΟΥΛΑ ΜΑΣΤΟΡΗ
ΛΩΡΕΤΤΑ ΜΟΥΜΟΥΤΖΗ
ΕΙΡΗΝΗ ΝΑΚΟΥ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΛΑΣΣΑΡΑ
ΘΕΤΙΣ ΧΟΡΤΙΑΤΗ

μάς βοηθούν:

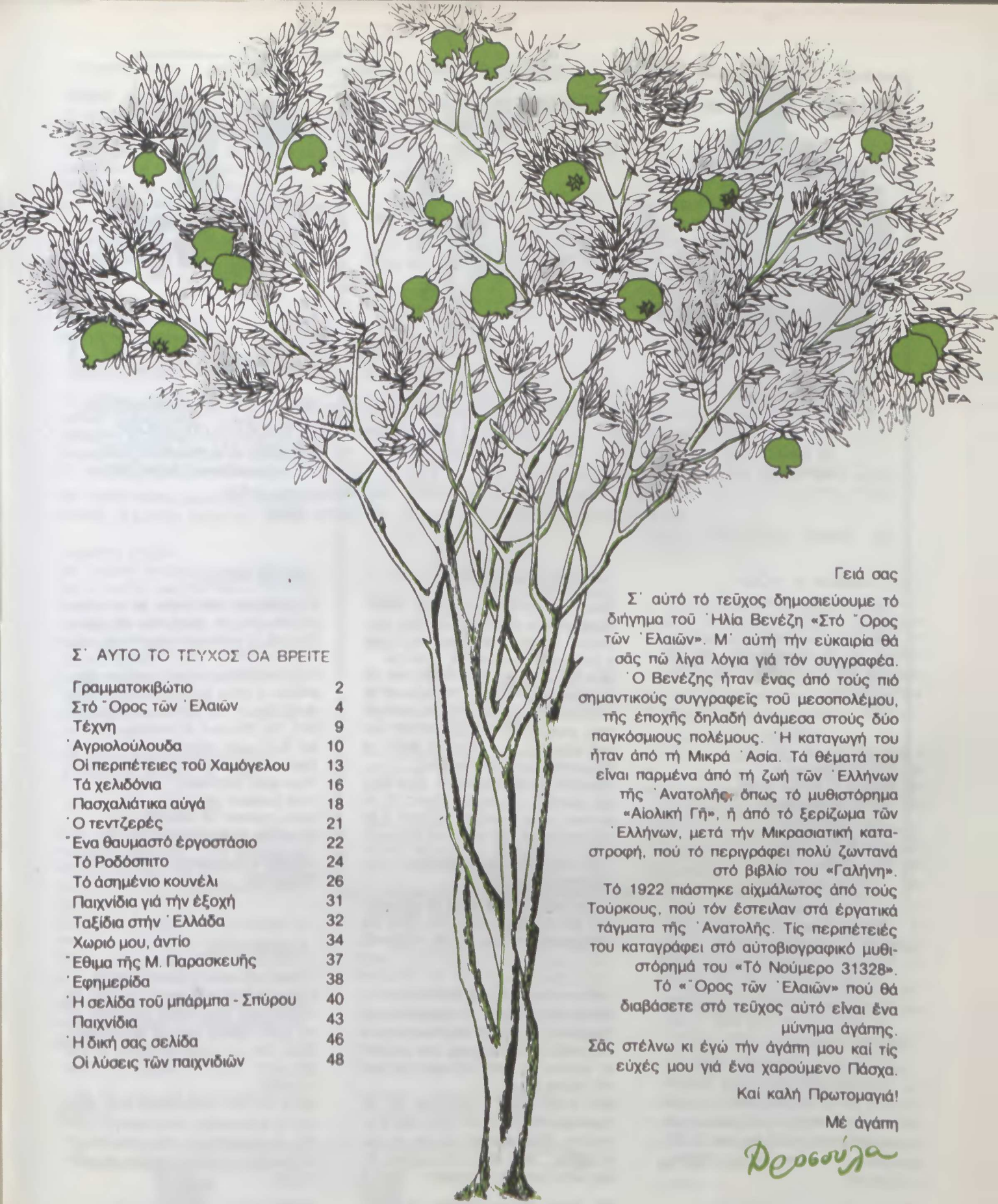
ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ - ζωγράφος
ΑΛΕΞΗΣ ΔΗΜΑΡΑΣ - εκπαιδευτικός
ΚΑΛΗ ΔΟΞΙΑΔΗ - φιλόλογος
ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ - παιδίατρος
ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ - ψυχολόγος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣ - συγγραφέας

Το εξώφυλλο ζωγράφισε

Ο ΑΛΕΞΗΣ ΑΚΡΙΘΑΚΗΣ

τό τυπώνει:

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Ι. ΠΕΠΠΑΣ

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΟΑ ΒΡΕΙΤΕ

Γραμματοκιβώτιο	2
Στό ΄Ορος τών ΄Ελαιών	4
Τέχνη	9
Άγριολούλουδα	10
Οί περιπέτειες του Χαμόγελου	13
Τά χελιδόνια	16
Πασχαλιάτικα αιάγá	18
Ο τεντζερές	21
Ένα θαυμαστό έργοστάσιο	22
Τό Ροδόσπιτο	24
Τό άσημένιο κουνέλι	26
Παιχνίδια για τήν έξοχή	31
Ταξίδια στην Έλλάδα	32
Χωριό μου, άντιο	34
Έθιμα τής Μ. Παρασκευής	37
Έφημερίδα	38
Η σελίδα του μπάριμπα - Σπύρου	40
Παιχνίδια	43
Η δική σας σελίδα	46
Οί λύσεις τών παιχνιδιών	48

Γειά σας

Σ' αυτό τό τεύχος δημοσιεύουμε τό διήγημα του ΄Ηλία Βενέζη «Στό ΄Ορος τών ΄Ελαιών». Μ' αυτή τήν εύκαιρία θά σάς πώ λίγα λόγια για τόν συγγραφέα.

Ο Βενέζης ήταν ένας από τούς πιο σημαντικούς συγγραφείς του μεσοπολέμου, τής έποχής δηλαδή ανάμεσα στους δύο παγκόσμιους πολέμους. Η καταγωγή του ήταν από τή Μικρά Άσία. Τά θέματά του είναι παρμένα από τή ζωή τών Έλλήνων τής Άνατολής, όπως τό μυθιστόρημα «Αιολική Γή», ή από τό ξερίζωμα τών Έλλήνων, μετά τήν Μικρασιατική καταστροφή, πού τό περιγράφει πολύ ζωντανά στό βιβλίο του «Γαλήνη».

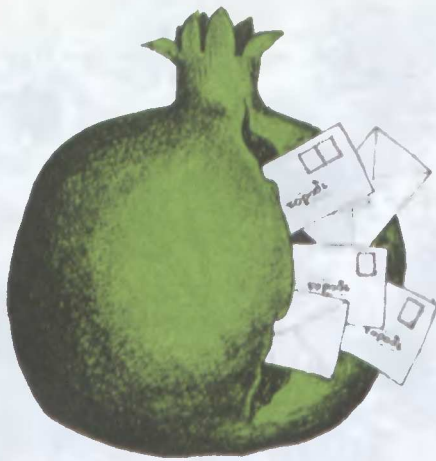
Τό 1922 πιάστηκε αιχμάλωτος από τούς Τούρκους, πού τόν έστειλαν στα έργατικά τάγματα τής Άνατολής. Τίς περιπέτειές του καταγράφει στό αυτοβιογραφικό μυθιστόρημά του «Τό Νούμερο 31328».

Τό «΄Ορος τών ΄Ελαιών» πού θά διαβάσετε στό τεύχος αυτό είναι ένα μήνυμα αγάπης. Σάς στέλνω κι εγώ τήν αγάπη μου και τίς εύχές μου για ένα χαρούμενο Πάσχα.

Καί καλή Πρωτομαγιά!

Μέ αγάπη

Βενεζής

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ

Τό γραμματοκιβώτιο παραγέμισε! Εύχαριστούμε όλους για τά καλά σας λόγια και τόν ένθουσιασμό σας. Μόνο πού άν δημοσιεύαμε όλα τά γράμματα δέν θά χωρούσε τίποτα άλλο στό «ΡΟΔΙ». Η γνώμη σας μάς ενδιαφέρει πολύ, τό λέμε και πάλι, για νά γινόμαστε όλο και καλύτεροι. Αυτό πού ΟΛΟΙ (ή σχεδόν όλοι) ζητοῦν είναι νά έχουμε πιό πολλά αινίγματα και ανέκδοτα. Γι' αυτό αρχίζουμε από αυτό τό τεύχος μιά καινούργια στήλη μέ αινίγματα και ανέκδοτα πού μάς στέλνετε έσεις.

Γιά τό περιοδικό τό «ΡΟΔΙ»

Τό περιοδικό τό «ΡΟΔΙ» μου άρέσει πάρα πολύ. Γι' αυτό του άφιερώνω αυτό τό ποιηματάκι. Παρακαλώ στό έπόμενο τεύχος νά τό δημοσιεύσετε και νά γράψετε από κάτω τ' όνομά μου. Εύχαριστώ. Γειά σας.
Άριστέα.

ΑΝΟΙΞΗ

Γλυκό του Μάρτη μήνυμα,
θ' άνθισει ή παχαλιά,
θά λιώσουν τ' άσπρα χιόνια,
θά ρθούν τά χελιδόνια.

Οί κάμποι θάναι πράσινοι,
θά κελαηδοῦν πουλιά,
θά βγοῦν άνθάκια χίλια,
και τ' άσπρα χαμομήλια.

Γλυκό του Μάρτη μήνυμα
θ' άνθισουν παχαλιές
χρυσό θά χει στεφάνι ό ήλιος.
Τί όμορφιές! Πάσχα Κυρίου Φτάνει!

Άριστέα Κουλούρη, 10 χρονών, Ίωάννου Μεταξά 91, Καλλιθέα, Άθήνα.

Άγαπητό «ΡΟΔΙ»,

Άγαπητό «ΡΟΔΙ» είσαι τό πιό αγαπημένο μου περιοδικό. Είμαι πολύ εύχαρστημένη μέ τίς ιστορίες σου. Πιό πολύ από τίς ιστορίες σου μου άρέσουν οι περιπέτειες του χαμόγελου και τό Ροδόσπιτο και θά ήθελα νά ειχες πολλές κατασκευές.

Μέ αγάπη, Κωνσταντίνα Φωτιάδη,
9 χρονών, Δαγκλή 16, Κερατσίνι.

Άγαπημένο μου «ΡΟΔΙ»,

Είσαι ένα ώραίο περιοδικό για παιδιά. Όταν άνοιγω τίς ώραιες σελίδες σου, ξεπλώνω άναπαυτικά σε μιά πολυθρόνα ή στό κρεβάτι μου και τίς διαβάζω. Μου άρέσουν πολύ οι ιστορίες σου για νά περνώ την ώρα, τό Ροδόσπιτο, τά παιχνίδια και προπάντων οι περιπέτειες στην κουζίνα. Οι ζαχαροπόντικες δέν μου πέτυχαν, μά πέτυχε τό ΦιZZ, τό σταφανάκι και ό σκατζόχοιρος. Περιμένω μέ άνυπομονησία τό τεύχος του Μαρτίου. Σε ρωτώ: Έμεεις θά τά κάνουμε μέ τό μυαλό τά αινίγματα, ή θά σου γράφουμε από αυτά πού ξερούμε;

Άννη Φραγκοπούλου, 8 χρονών,
Δοιράνης 98, Καλλιθέα

■ Πιό καλά θέβαια είναι τά αινίγματα πού θά σκεφτείς μόνη σου. Είναι πιό σίγουρο πώς κανεις δέν θά τά ξέρει!

Άγαπητό μου «ΚΟΚΚΙΝΟ ΡΟΔΙ»,

Μόλις πρωταόκουσα τη διαφήμιση στην τηλεόραση για σένα έτρεξα άμέσως στό περιπτερο και σε άγόρασα. Δέν μπορείς νά φανταστείς πόσο σε αγάπησα από την πρώτη στιγμή. Μου άρεσε πολύ ή ύλη σου. Θά σε παρακαλούσα όμως νά έχεις πολλά ανέκδοτα. Είσαι κάτι πού έλειπε σε μάς τά παιδιά. Από αύριο στό σχολείο θά σου κάνω μεγάλη διαφήμιση.

Μέ αγάπη, Νάσος Μιχαήλς, Μαθητής
Βας Δημοτικού σχολείου Λαμίας.

Άγαπητό «ΡΟΔΙ»,

Σ' εύχαριστώ και νομίζω νά σ' εύχαριστούν όλα τά παιδιά πού σε διαβάζουν για τά ώφέλιμα πράγματα πού μάς μαθαίνεις. Μέ τό άρθρο σου στό τεύχος του Ίανουαρίου: «γύρω - τριγύρω» αποφάσισα νά κάνω ένα μεγάλο βιβλίο πού νά τό λένε: «Άν οι άνθρωποι έβλεπαν αυτό πού βλέπουν τά πουλιά».

Μέ ένα μικρό ποιηματάκι θά σου πώ τώρα πώς μέ λένε:
Έχω κακό έλάττωμα,
άλλά δικαίωμά μου,
πάντα, παντού και πάντοτε,
νά γράφω τ' όνομά μου!

Έλισάβετ Παπακόστα, Ζακυνθινού 46,
ΠΑΠΑΓΟΥ.

Άγαπητό «ΡΟΔΙ»,

Έλαβα τά τρία πρώτα περιοδικά και έλπίζω νά έρθει γρήγορα τό τέταρτο. Τό «ΡΟΔΙ» έχει πολύ ώραία πράγματα και πιό πολύ ώραιες είναι οι κατασκευές. Θέλω όλα τά τεύχη νά έχουν τά ίδια πράγματα, αλλά θά ήθελα πιό πολλά παιχνίδια.

Κρίμα πού δέν κυκλοφορεί κάθε μέρα σάν τίς έφημερίδες. Μου άρέσουν πολύ και οι περιπέτειες στην κουζίνα και έλπίζω όλες νά είναι εύκολες σε κατασκευή.

Μέ αγάπη, Γεράσιμος Μπαρμπάτης,
9 χρονών, Χαλάνδρι.

Αγαπητό «ΡΟΔΙ».

Διάβασα τό ποίημα Ἀντιλογίες κι ἔχω νά σᾶς πῶ τά ἐξῆς: Στό ποίημα αὐτό πού ἀρέσει πού δέν εἶναι μόνο λέξεις ἀλλά ὑπάρχει καί φωτογραφία ἢ ὅποια τό ὁμορφάνει καί τό κάνει πιό ζωντανό. Νομίζω ἐπίσης πῶς τά ἄλλα παιδιά πού θά τό διαβάσουν θά βροῦν λίγο ἀπό τόν ἑαυτό τους μέσα σ' αὐτό τό ποίημα θά ἤθελα πολύ νά βγοῦν κι ἄλλα ποιήματα πού τά παιδιά νά τά διαβάζουν καί νά βρίσκουν λίγο ἀπό τόν ἑαυτό τους μέσα σ' αὐτά.

Μέ ἀγάπη, Ἐλια Ψούνη, 8 χρονῶν, Βρυξέλλος 21, Παγκράτι.

Αγαπητό «ΡΟΔΙ».

Οἱ ἱστορίες σου εἶναι πολύ ὠραίες καί κυρίως τό Ροδόσπιτο. Ἡ σελίδα μέ τά ἀθλήματα μ' ἀρέσει πολύ ὅπως καί οἱ περιπέτειες στήν κουζίνα. Οἱ κατασκευές σου εἶναι πολύ διασκεδαστικές.

Μέ πολλή ἀγάπη, Δημήτρης Εὐθυμίου-πoulos, 10 χρονῶν, Νάξου 5α, Ἀθήνα

Αγαπητό «ΡΟΔΙ».

Μέ ἔκαναν συνδρομητή σου γιά ἕνα χρόνο οἱ φίλοι μου, Νατάσα καί Σπύρος Μαρτσέκη γιά τά γενέθλιά μου. Εἶσαι τό πιό ὁμορφο καί ἔξυπνο δῶρο πού μοῦ-χουν κάνει. Ἐχεις τόσα πολά μέσα σου, πού σέ βρίσκω συχνά στά χέρια τῆς μαμάς. Εἶσαι τό καλύτερο παιδικό περιοδικό.

Σοῦ εὐχομαι ποτέ νά μήν σταματήσης νά βγαίνεις.

Μέ ἀγάπη, Σῶτος Μπανταλούκας, 8 χρονῶν, Κ. Αἰτωλοῦ 14, Ἄρτα.

Αγαπημένο μου «ΡΟΔΙ».

Εἶμαι ἕνα ἀγόρι 15 χρονῶν πού στό περιοδικό σου πού εἶναι πραγματικά γεμάτο φαντασία καί ἀγάπη γιά τά παιδιά, βρίσκω πολλά ἐνδιαφέροντα πράγματα.

Θά σέ παρακαλοῦσα ὁμως ἐπειδή πιστεύω πῶς σέ ὅλα τά παιδιά ἀρέσει τό θέατρο, νά μᾶς ἔγραφες μερικά πράγματα γιά τήν ἱστορία τοῦ Θεάτρου.

Μέ πολλή πολλή ἀγάπη καί σεβασμό, Κώστα Πασανιώτης, Θερμοπυλῶν 49, Βύρων.

• Μέ τόν καιρό θά ἐκπληρωθεῖ ἡ ἐπιθυμία σου.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΙΝΟΥΜΕ ΑΠΟ ΣΑΣ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

1) Τί τρέχει πάνω στό πάτωμα χωρίς πόδια;

2) Ποιοί παίρνουν μισθό χωρίς νά ἐργάζονται καμιά μέρα;

3) Τί γεννιέται χωρίς ούρά καί χωρίς πόδια καί πεθαίνει μέ πόδια καί χωρίς ούρά;

Κατερίνα Δανέζη 10 χρονῶν, Σαρανταπόρου 10, Κηφισιά.

4) Τό ἔχετε φάει ὅλοι σας, αὐτό μπορῶ νά πῶ κι ὁμως αὐτό δέν τρώγεται οὔτε βραστό οὔτε ὠμό. Τί εἶναι;

5) Πάνω κούπα, κάτω πατέλα καί στή μέση μιά κοπέλα. Τί εἶναι;

Ε. Ν. Κόγια, Λ. Ἀλεξάνδρας 81, Ἀθήνα.

(Οἱ λύσεις στή σελίδα 48)

1) Νίκο, δέ βρίσκω τά σπέρτα καί δέν μπορῶ νά ἀνάψω τή λάμπα, λέει ἡ μαμά.
- Δέν πειράζει, ἀπαντᾷ βιαστικά ὁ Νίκος, ἀναψε πρώτα τή λάμπα καί ὕστερα ψάξε νά βρεῖς τά σπέρτα.

2) Ὁ μπαμπάς τοῦ Γιώργου λέει: Ἄν κόψω μιά τούρτα σέ 20 κομμάτια καί σοῦ δῶσω τό ἕνα πῶς λέγεται αὐτή ἡ πράξη;
- Ταιγκουνιά, λέει ὁ Γιώργος.

3) -Σέ καλό σου, Κουφιοκεφαλάκη. Πῶς κάθεται σ' αὐτό τό παγκάκι καί ψήνεσαι στόν ἥλιο; Γιατί δέν φεύγεις ἀπό κεῖ;
- Μπα; Ἐγώ ἦρθα πρώτος κι ὕστερα ὁ ἥλιος. Νά φύγει αὐτός.

Δῆμος Μαραγκός, 10 χρονῶν, Ἀετιδέων 19, ΧΟΛΑΡΓΟΣ, Ἀθήνα

Αγαπητό «ΡΟΔΙ».

Δέν σοῦ ζητῶ τίποτα παραπάνω νά ἔχεις, γιατί ὅλα αὐτά πού ἔχεις εἶναι θαυμάσια καί σοῦ ἔχω μεγάλη ἐμπιστοσύνη. Κάθε μήνα ρωτῶ τόν πατέρα μου ἂν βρῆκε τό «ΡΟΔΙ» γιά νά τό αγοράσει. Μόλις σέ φέρει σπίτι, τό δωμάτιό μου γεμίζει χαρά. Εἶσαι τό καλύτερο περιοδικό.

Μέ ἀγάπη, Ἀλκης Θεοδωράκης, 8 χρονῶν, Πινδου 6, Φιλοθέη.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ μπαμπάς στό παιδί του πού προσπαθεῖ νά τό κάνει νά κόψει τά ὑποκοριστικά στήν ὁμιλία του:

- Ἀπό σήμερα τέρμα. Δέν θά σέ ξανακούσω νά λές βαρκάκι, παιδάκι, σπιτάκι κ.λπ.

Τήν ἄλλη μέρα ἔχουν στό τραπέζι σπανάκι κι ὁ μικρός πολύ σοβαρά:

- Μοῦ δίνετε παρακαλῶ, λίγο... σπανί!!!

Ἕνας στρατιώτης πῆγε στό στρατιωτικό γιαντῶ νά ἐξεταστῆ καί τοῦ λέει:

- Γιατρέ, τρώω σάν «ζῶο», πίνω σάν «ζῶο», περπατῶ σάν «ζῶο» καί ὁ,τι κάνω τό κάνω σάν τό «ζῶο».

Τότε ὁ γιατρός τοῦ λέει:

- Μά παιδί μου, τί ἦρθες σέ μένα; Πῆγαινε νά σέ ἐξετάσει ἕνας κτηνίατρος.

Καλλιόπη Βαλασιάδου, Ὀμήρου 24, Ξάνθη

1) Ὁ κύριος Νίκος ἐπρόκειτο νά ταξιδέψει τό μεσημέρι κι ἔστειλε τό γιό του τό Νάσο ἀπό τό πρῶο στό σταθμό νά δεῖ τί ὦρα εἶναι ἡ ἀναχώρηση τοῦ τρένου. Κι ὁ Νάσος λέει: «Μπαμπά, γιά νά εἶμαι οἴγουρος δέ ρώτησα. Περίμενα καί εἶδα νά φεύγει τό τρένο στίς 12,15».

2) Ἐρωτᾷ ὁ δάσκαλος:

- Ἡ Φυσική Ἱστορία λέει, ὅτι τό ἄλογο ἐξημερώθηκε ἀπό τόν ἄνθρωπο. Τί θά πεῖ ἐξημερώθηκε;

- Θά πεῖ ὅτι ἔμεινε ἀγρυπνο ὅλη τή νύχτα!...

Ἡ φίλη σου, Ἀφροδίτη Δρακοπούλου, Λαγουμιτζῆ 18, Ἀθήνα

Λιάνα Κορτιάνου. Σ' εὐχαριστῶ γιά τό γράμμα σου. Τό τηλέφωνο καί γώ ἦταν θέμα γιά ἱστοριούλα καί ὄχι γιά γελοιογραφία. Βασιλική Μπουλντούμη. Πολύ ὠραία ἡ ἰδέα σου νά χαρίσεις τό «ΡΟΔΙ» στήν τάξη σου. Χαρά μας εἶναι νά διαβάζουν τό «ΡΟΔΙ» ὅλο καί πιό πολλά παιδιά. Νατάσα Παπακωνσταντίνου. Σ' εὐχαριστῶ γιά τό ποιήμα σου. Σέ ἕνα τεύχος θά δημοσιεύσουμε ὅλα τά ποιήματα πού λαβαίνομε.

ΣΤΟ ΟΡΟΣ ΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝ

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

Όταν ο ήλιος άρχισε νά γέρνει, ο λίγος άγέρας πού φυσούσε τή μέρα είχε πέσει. Σύννεφα ταξίδευαν στον ούρανό και τά φύλλα τών δέντρων δέ σάλευαν στό μεγάλο έλιώνα πού έπιανε όλάκερο τό βουνό, στί άνατολικά τής Λέσβου.

Ή νύχτα τής Άνάστασης έρχόταν ήσυχη και καθαρή.

Ό Βασίλης Βάρκας είναι ή μόνη ψυχή άπόψε πάνου στό βουνό. Όλη τή μέρα δούλεψε κλαδεύοντας τά δέντρα. Άμα τέλειωσε άποτραβήχτηκε στό καλύβι του. Καθάρισε τή μικρή αύλή, ύστερα έπλυσε τά χέρια και τό πρόσωπό του.

Όταν κι αυτό έγινε, πήγε και κάθησε κάτω άπό ένα γερασμένο δέντρο. Σήκωσε τά μάτια του άργά, τά έφερε ένα γύρο σέ άνατολή και δύση κι ύστερα τά άκούμπησε στό βάθος, προς τή θάλασσα πού δέ σάλευε.

Είναι πιά πολύ γέρος. Δέ θυμάται, μά πρέπει νά χει περάσει τά έβδομήντα. Ήρθε στό νησί άπ' τήν πατρίδα του, τήν Άνατολή, όταν γινήκανε οι διωγμοί τών χριστιανών, στά 1922. Ένας άρχοντας τόν πήρε γιά φύλακα στά κτήματά του, κι άπό τότε άραξε στό βουνό. Άπ' τούς δικούς του, τή φαμίλια του, δέ σώζεται πιά κανένας. Ένα παιδί, πού είχε τό πήρε ό πόλεμος. Χάθηκε στή μεγάλη Άνατολή.

Οι μέρες του τώρα στό βουνό μέ τίς έλιές είναι ήσυχες, άπαράλλαχτες, ή μιά, ή άλλη. Τό χειμώνα, σάν βρέχει, δέν ξεμυτίζει άπ' τό καλύβι. Άνάβει ξερούς κορμούς στό τζάκι και κοιτάζει πολλές ώρες στή φωτιά πού γίνεται σιγά σιγά. Σάν ξανοίγει ό καιρός συνηθίζει νά κατεβαίνει στό ποτάμι πού χύνεται στή θάλασσα. Άκούει τή βοή πού κάνουν τά νερά και θυμάται τή ζωή πού πέρασε, τά μεγάλα δάση και τά ποτάμια τής Άνατολής.

Έτσι κάποτε θά έρθει τό τέλος. Λέει πιά πώς θά είναι σύντομα. Θά τόν θάψουν στή μικρή αύλή.

Έκεί έχει σκάψει τό χώμα και φύτεψε ένα κυπαρίσσι πού μεγαλώνει μέρα μέ τή μέρα. Έκεί λέει πώς θά ήσυχάσει, όταν έρθει τό τέλος.

Ή νύχτα τής Άνάστασης είναι καθαρή. τά άστρα τρέμουν. Έχουν περάσει πολλές ώρες. Ό μάρμα - Βασίλης λογαριάζει πώς κάτω, στό χωριό, οι άνθρωποι θά έχουν πάει στήν εκκλησιά. είναι πολλή ήσυχία.

Άξαφνα ό γέροντας σάν ν' άκούει άλαφρό θόρυβο, βήματα ανθρώπου πού πλησιάζει. Άποτραβήχτηκε άπ' τούς λογιαμούς του και στύλωσε τά μάτια στή νύχτα. Σέ λίγο ένας όγκος άρχισε νά ξεχωρίζει. Όλοένα έρχόταν, φαινόταν πιά καθαρά

- Άκήφ, εσύ είσαι; λέει ό γέροντας.

- Έγώ, άποκρίνεται ή άλλη φωνή.

- Γιατί άνέβηκες ίσαμε δω; Ό δρόμος είναι μακρύς.

- Ήρθα άπ' τό μονοπάτι, μουρμουρίζει ό άλλος. Σκέφτηκα, πώς κι άπόψε θά 'σαι καταμόναχος. Ένα φύσημα άσήμαντο πέρασε και άγγιξε τά φύλλα. Πάλι έγινε ήσυχία.

- Κάθισε, λέει ό μάρμα - Βασίλης στον Άκήφ. Κάθισε σιωπηλά.

Ό Άκήφ θά χει τά ίδια χρόνια μέ τό μάρμα - Βασίλη. Είναι Τουρκος, άπό τούτα τά μέρη του νησιού. Τίς πιά πολλές μέρες τής ζωής του τίς πέρασε δραγάτης, φυλάγοντας τά χτήματα σ' αυτά τά βουνά. Ξέρει τόν τόπο βήμα μέ βήμα. Όταν έγινε ή άνταλλαγή τών τουρκικών πληθυσμών τής Έλλάδας μέ τούς χριστιανούς τής Άνατολής, οι Έλληνες τόν κράτησαν τόν Άκήφ γιά νά τούς δείξει τά χτήματα πού άφηναν οι Τουρκοι του τόπου. Έτσι έμεινε στό νησί, αυτός μονάχος άπ' όλη τή φυλή του πού ξεπατρίστηκε. Στή άρχή αυτό ήταν φοβερό και ή ζωή του ήταν άβάσταχτη. Ό τόπος είχε γεμίσει άπό Άνατολίτες πρόσφυγες πού ήρθαν μέ τήν καταστροφή

του 1922. Όλοι τον βλαστημούσαν σαν περνούσε και φτύνανε τον τόπο που πάτησε, για να δείξουν πόσο ήταν τό μίσος τους για τή φυλή του. Τά παιδιά τόν παίρναν από πίσω και τόν πείραζαν φωνάζοντας:

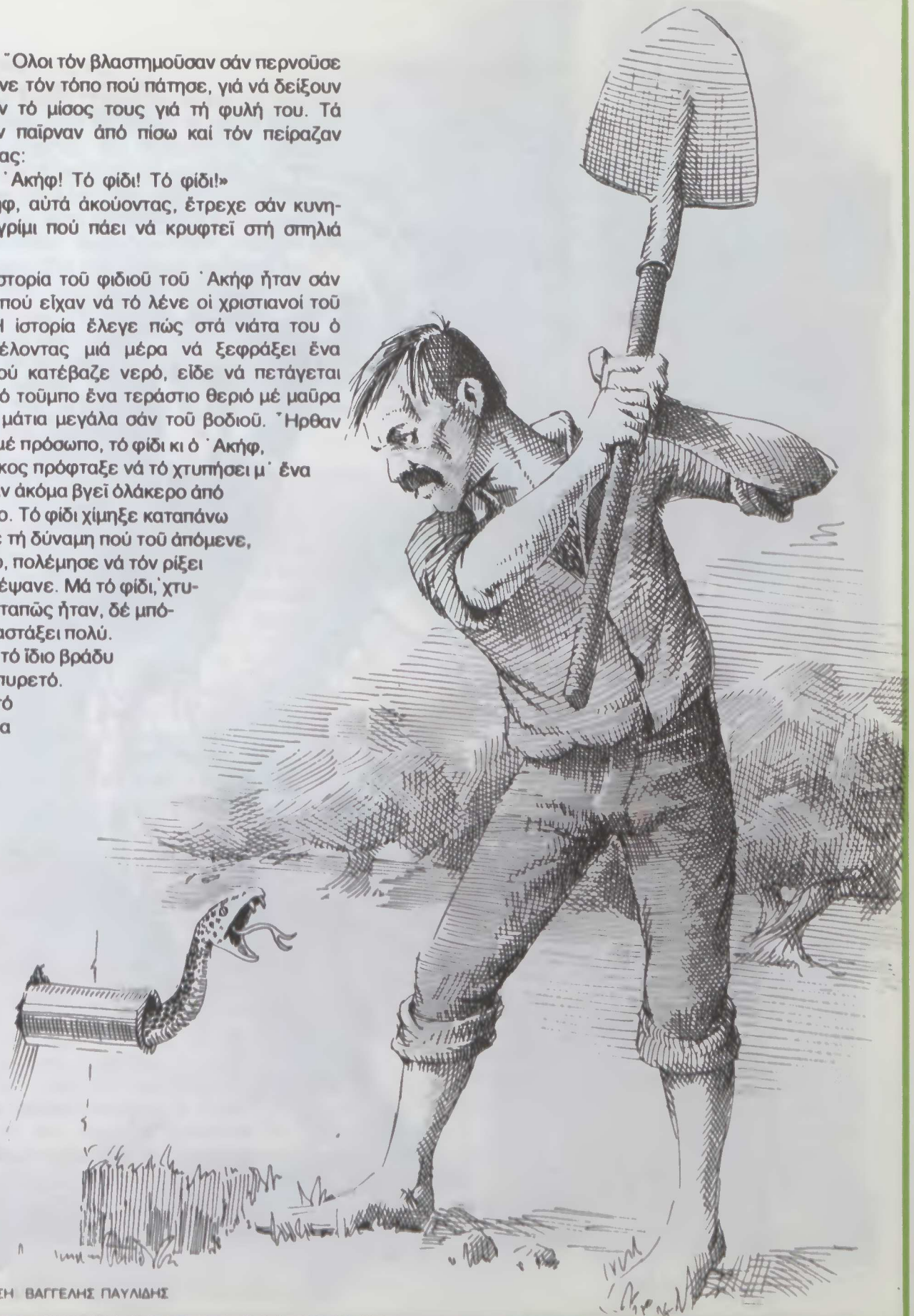
«Τό φίδι, Ἀκήφ! Τό φίδι! Τό φίδι!»

Κι ὁ Ἀκήφ, αὐτά ἀκούοντας, ἔτρεχε σαν κυνηγημένο ἀγρίμι πού πάει νά κρυφτεῖ στή σπηλιά του.

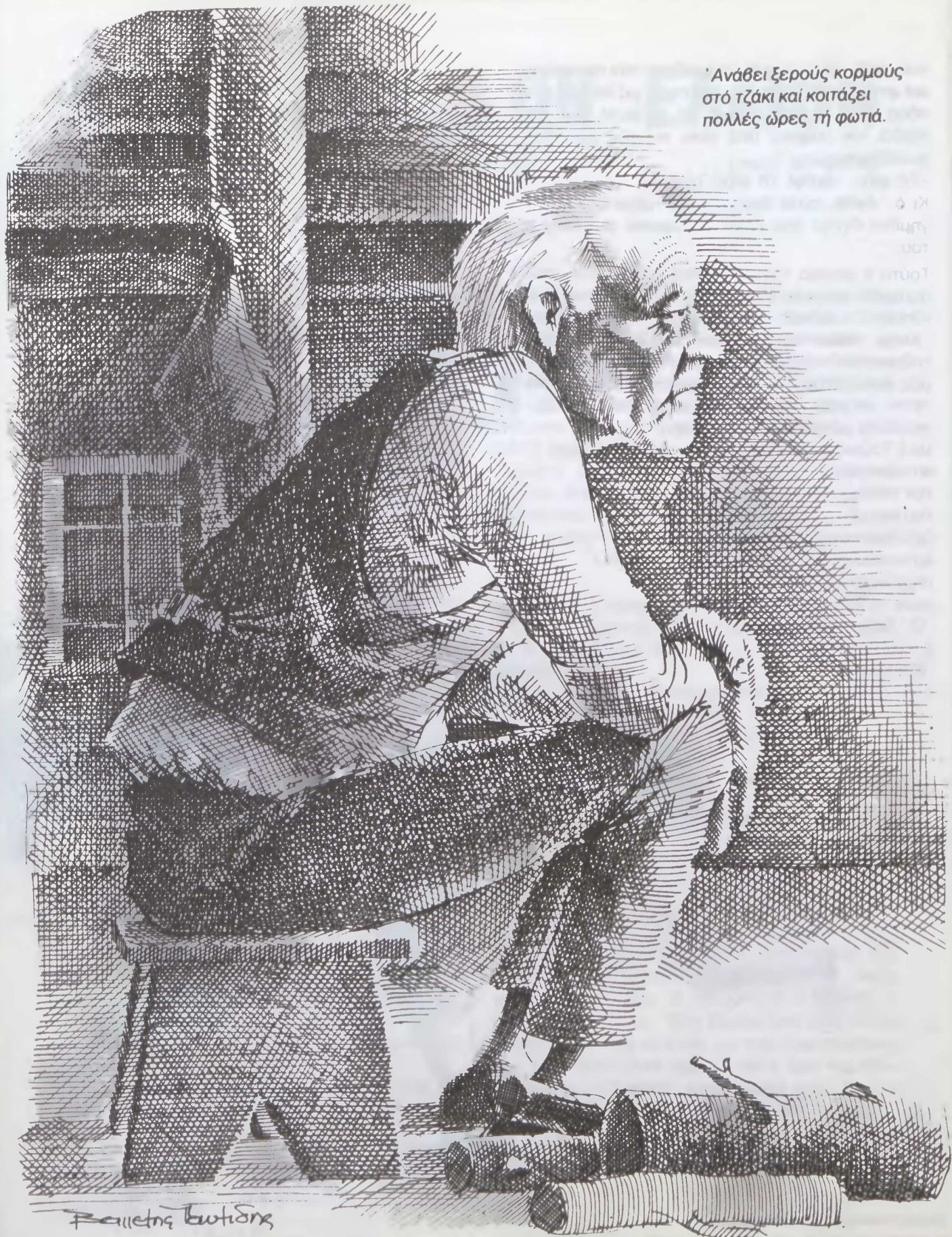
Τούτη ἡ ἱστορία τοῦ φιδιου τοῦ Ἀκήφ ἦταν σαν παραμῦθι πού εἶχαν νά τό λένε οἱ χριστιανοί τοῦ τόπου. Ἡ ἱστορία ἔλεγε πώς στά νιάτα του ὁ Ἀκήφ, θέλοντας μιά μέρα νά ξεφράξει ἕνα τοῦμπο πού κατέβαζε νερό, εἶδε νά πετάγεται μέσ ἀπό τό τοῦμπο ἕνα τεράστιο θεριό μέ μαύρα λέπια καί μάτια μεγάλα σαν τοῦ βοδιου. Ἦρθαν πρόσωπο μέ πρόσωπο, τό φίδι κι ὁ Ἀκήφ, μά ὁ Τοῦρκος πρόφταξε νά τό χτυπήσει μ' ἕνα φτυάρι πρὶν ἀκόμα βγεῖ ὀλάκερο ἀπό τόν τοῦμπο. Τό φίδι χίμηξε καταπάνω του καί, μέ τή δύναμη πού τοῦ ἀπόμενε, ἀφρισμένο, πολέμησε νά τόν ρίξει κάτω. Παλέψανε. Μά τό φίδι, χτυπημένο καταπῶς ἦταν, δέ μπόρεσε νά βαστάξει πολύ.

Ὁ Ἀκήφ τό ἴδιο βράδυ ἔπεσε μέ πυρετό.

Ἐμεινε στό στῶμα ἕνα

Ἄναθει ξερούς κορμούς
στό τζάκι καὶ κοιτάζει
πολλές ὥρες τὴ φωτιά.

Βασιλης Γιωτιδης

ολάκερο χρόνο. Παραμιλούσε, και μές στά όνειρά του έβλεπε όλες τίς νύχτες τά μαύρα λέπια και τά μάτια του φίδιου πού παραμόνευαν. Μούγκριζε, και ό ίδρος έτρεχε άπ' τό κορμί του και τό πότιζε. Κανένας δέν έλεγε πώς θά βαστάξει ώς τό τέλος. Ώστόσο ή γερή βουνίσια κράση του νίκησε. Μά άπ' τόν παλιό 'Ακήφ δέν έμεινε παρά ένα φτωχό φοβισμένο ζωο πού έτρεμε τόν ίσκιο του.

'Από τότε κανένας δέν κοτούσε νά μιλήσει μπροστά του γιά τό φίδι. Μονάχα οι μητέρες λέγαν στά μωρά τους τήν ιστορία σάν παραμύθι. "Όμως σά φύγανε οι Τουρκοί άπ' τό νησί κι αυτός έμεινε μονάχος, τά παιδιά ξεθαρρευτήκανε. Βλέποντας τούς μεγάλους νά βλαστημοούν, τρέχανε ξοπίσω του φωνάζοντας:

«Τό φίδι, 'Ακήφ! Τό φίδι! Τό φίδι!»

Κι ύστερα γελοούσαν σάν τόν βλέπανε άλλοσούσομο νά τρέχει νά χαθεί από μπροστά τους.

Ποιός νά βοηθήσει τώρα τόν 'Ακήφ; Ποιός νά τόν φοβηθεί; Πού νά βρει προστασία; Είναι μονάχος κι έρημος. Τί καλά πού θά 'ταν νά τόν άφηναν νά φύγει κι αυτόν στήν ξένη χώρα, αντίκρου, στήν 'Ανατολή, όπου φύγανε οι άλλοι άπ' τή φυλή του... Ήταν ή μόνη εύτυχία, ή τελευταία, πού μπορούσε νά περιμένει άπ' τή ζωή. Δέν του άφηναν οι άνθρωποι, μήτε αυτή. Σάν έβλεπε κανένα χριστιανό πού άπ' τά σουσούμια του τόν μάντευε καλόγνωμον άνθρωπο, έπεφτε στά γόνατά του, πάνου στό χώμα, και τόν παρακαλούσε: «Βοήθησέ με, και ό 'Αλλάχ είναι μεγάλος και θά σού τό πληρώσει. Βοήθησέ με νά πάγω εκεί πού πήγαν οι δικόί μου».

Τού έλεγε πώς εκεί, στήν 'Ανατολή, είναι θαμμένο τό παιδί του πού του τό πήρε ό μεγάλος πόλεμος. Θά ρωτήσει πού είναι τό μπογάζι του Τσανάκαλε. Και βέβαια θά του πούνε. Θά πάει στό μπογάζι του Τσανάκαλε και βέβαια θά βρει τόν τάφο του παιδιου του. Εκεί θά ήσυχάσει στό ίδιο χώμα, μαζί του. Αύτά έλεγε και τά δάκρυα τρέχανε άπ' τά μάτια του, μπερδεύονταν πάνου στό άσπρα του γένια. Μά, όσο κι 'αν ίκέτευε, σάθηκε αδύνατο νά τόν αφήσουνε νά φύγει.

"Ετσι σιγά - σιγά τό πήρε άπόφαση πώς «κισμέτ» ήταν νά πεθάνει μονάχος κι έρημος στήν γενέθλεια γή. Καί, όπως τά συνηθίζει όλα κανείς, στόν κόσμο τούτο έτσι τό συνηθισε κι αυτό. 'Απ' τήν άλλη μεριά και οι χριστιανοί σιγά - σιγά τόν συνηθισανε, πάψανε νά πειράζουν τόν 'Ακήφ και νά φτύνουν τό χώμα πού είχε πατήσει. Μέ τόν καιρό

μάλιστα πήγαν και πιά πέρα ακόμα: άρχισαν νά τόν αισθάνονται και νά τόν πονοούν. Η χαρά είναι ένας όξύς τόνος πού τεντώνεται σά ναύρο μές στόν άγέρα, ένας σπάνιος τόνος μές στή Γενική Συμφωνία - πειράζει τούς άνθρωπους σάν ξιπασμένη φωνή. Μέ τή λύπη είναι άλλο - έχουν τόσο πολύ συνηθισει οι άνθρωποι νά ακοούνε τή Συμφωνία τής Λύπης και νά τήν αισθάνονται... Μέρα μέ τή μέρα οι χριστιανοί του τόπου, φουκαράδες τής γής και τής θάλασσας, και οι χριστιανοί πρόσφυγες πού ήρθαν άπ' τήν 'Ανατολή άρχισαν νά πλησιάζουν τήν δυστυχία του 'Ακήφ, νά τήν καταλαβαίνουν. Σμίγανε, λέγαν τά βάσανά τους ό ένας στόν άλλο και κλαιγαν τή μοίρα τους.

Μιά φορά ό 'Ακήφ έκαμε λάθος στό φεγγάρι και νήστεψε δυό φορές τό ραμαζάνι. Όταν αυτό μαθεύτηκε στους χριστιανούς, κανένας δέ σκέφτηκε νά γελάσει.

"Ενας Χριστιανός είπε:

- 'Ο προφήτης του τόν ξέχασε τόν 'Ακήφ. Τί πειράζει πού κι ό 'Ακήφ ξέχασε σέ ποιό φεγγάρι νά τόν προσκυνήσει;... Οι προφήτες ξεχάσαν τούς ανθρώπους...

Πάνου στό βουνό τής Λέσβου, τό κατάφυτο από έλιές, άπόψε, στήν καθαρή νύχτα τής 'Ανάστασης, οι δυό άνθρωποι - ό χριστιανός Βασίλης ό Βάρκας κι ό Τουρκοσ ό 'Ακήφ - έρημοι έχουν σιμώσει, κάθονται ό ένας κοντά στόν άλλο και δέ μιλοούν. 'Από πάνω τους είναι τά άστρα. Καί τά φύλλα πού δέ σαλεύουν.

"Ενα - ένα άρχιζουν νά έρχονται τά όσα έζησαν, νά περνοούν και νά χάνονται. Σ' ένα φαράγγι τής 'Ανατολής είναι ένα καλύβι. Τέτοια ώρα, σάν άπόψε, χτυπούσε ή πόρτα. 'Ο ένας είδοποιούσε τόν άλλο, οι βοσκοί, σ' όλα τά καλύβια, πώς είναι ή ώρα νά κατεβούν γιά τήν 'Ανάσταση. Κατέβαιναν όλοι μαζί στό κοντινό χωριό, κι αν ήταν πολύ στοτεινή ή νύχτα, φωτιζαν τό μονοπάτι μέ αναμμένα δαδιά πού βαστούσαν στα χέρια. Τότε ακόμα δέν ήταν πόλεμος, και μές στό καλύβι του Βασίλη Βάρκα ήταν ένα άγόρι πού είχε μαύρα σκληρά μαλλιά και πρόσωπο μέ τό χρώμα του σπαριου.

'Ο γερο - Βάρκας βλέπει άπόψε πολλή ώρα αυτό τό ζευγάρι τά μάτια νά γεμίζουν τή νύχτα. Τά βλέπει στό μονοπάτι του φαραγγιου, στή λάμψη των αναμμένων δαδιών. Μιά στιγμή. Μιά στιγμή ακόμα. Ύστερα, σιγά, ή λάμψη άρχίζει νά σβήνει. Δέν ύπάρχει πιά φαράγγι, δέν ύπάρχει ένα καλύβι - μήτε άπ' τό παιδικό πρόσωπο μένει τίποτα πού

νά υπάρχει. "Όλα έρημα.

- Σέ τί φταιξαμε;... Σέ τί φταιξαμε;... μουρμουρίζει σιγανά ό γέροντας τής 'Ανατολής, και τά δάκρυα βρέχουν τό πρόσωπό του.

Σέ τί φταιξαν;...

'Εκεί πλάι, σέ μιά άλλη γέρικη καρδιά, ένα άλλο παιδικό πρόσωπο προσπαθεϊ νά μείνει μιά στιγμή, έτσι όπως περνά ή άστραπή και χάνεται. Δέν ήταν παραπάνου από είκοσι χρονώ όταν τό πήρε ό πόλεμος και τό σκότωσε στό μπογάζι του Τσανάκαλε. "Ό,τι έβγαине χνουδι στό πρόσωπό του.

- Σέ τί φταιξαμε;... μουρμουρίζει τώρα κι ό 'Ακήφ. Σέ τί φταιξαμε;...

Και τά δάκρυα όλοένα τρέχουν άπ' τά μάτια τους, ένα παράπονο βαθύ και ιερό σαν τών παιδιών που δέν καταλαβαινουν γιατί τά πίκραναν.

Κάμποση ώρα πέρασε.

Οί δύο γέροντες πάνω στό όρος τών έλαιών σιγά - σιγά αρχίζουν νά ήσυχάζουν.

- Κοίταξε κάτω..., είπε ό 'Ακήφ.

Χαμηλά, στην πεδιάδα όπου είναι τό χωριό, φαίνονται τώρα πολλά μικρά φώτα. Θά είναι οι χριστιανοί που βγήκαν για την 'Ανάσταση.

'Ο μπάμπια - Βασίλης γονατίζει στό χώμα, κάνει μιά μετάνοια, τό φιλά, κι ύστερα μένει έτσι νά προσεύχεται. 'Ο 'Ακήφ κοιτάζει νά 'βρει τή γαλήνη μιλώντας με τό θεό του. Μιά στιγμή. Μιά στιγμή ακόμα. Και ό 'Ακήφ για νά μην είναι μόνος, σιγά - σιγά, άσυναίσθητα γονατίζει κι αυτός και αρχίζει νά προσεύχεται, τή νύχτα τής 'Ανάστασης στό δικό του θεό.

Για κάμποση ώρα πάνω σ' αυτό τό βουνό με τις έλιές δέν υπάρχει παρά μονάχα τούτη ή σιωπηλή συνομιλία με τούς δυό μακρινούς θεούς που άπόστρεψαν τό πρόσωπό τους άπ' τούς ανθρώπους.

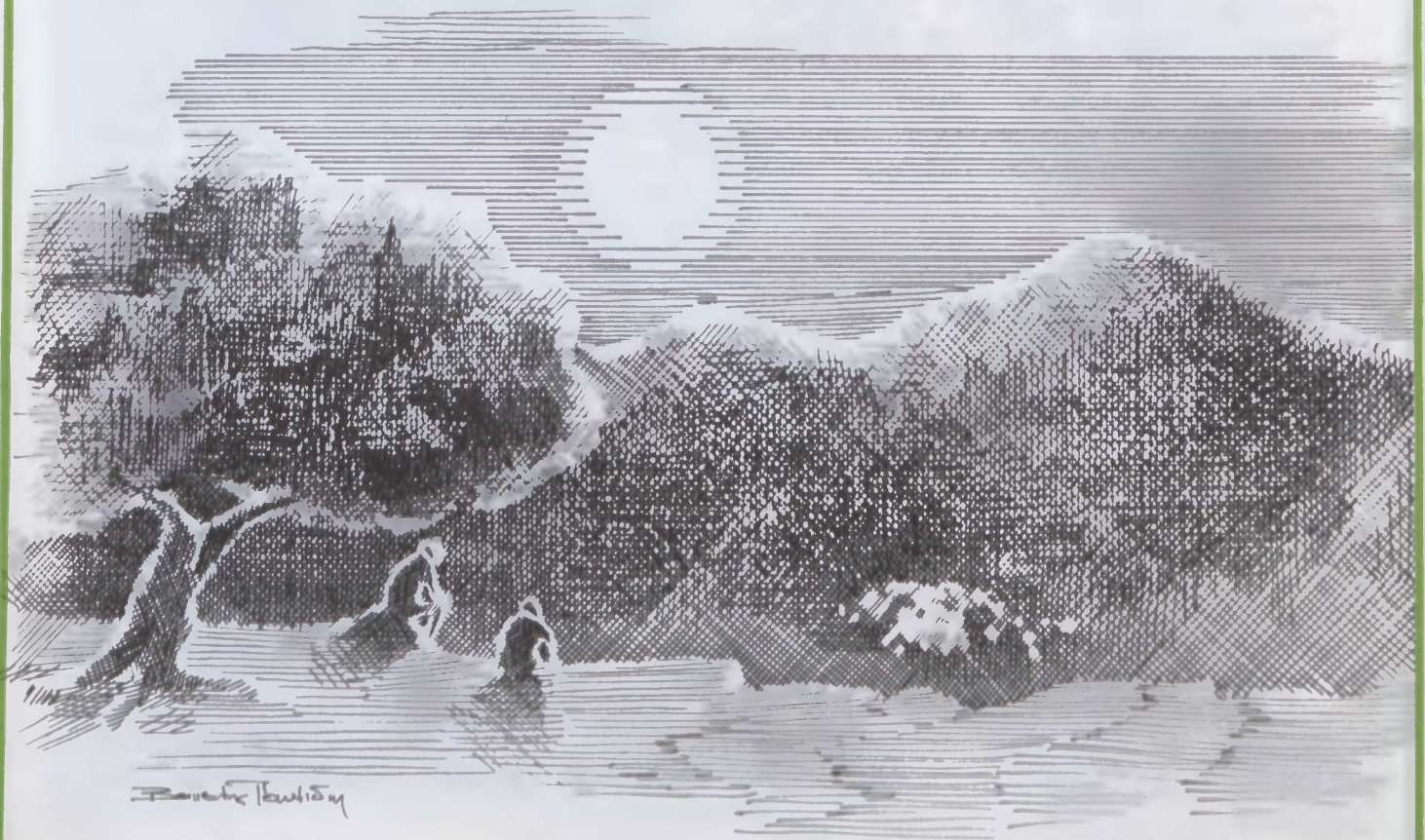
'Η νύχτα είχε προχωρήσει πολύ. 'Η πρωινή δροσιά άρχισε νά πέφτει.

- Κρυώνω, είπε ό 'Ακήφ.

- Σέ λίγο θά χαράξει, είπε ό χριστιανός γέροντας. Πρέπει νά κοιμηθούμε.

Σηκώνεται άπάνω. Σηκώνεται κι ό 'Ακήφ. Κάνει ένα βήμα προς τό καλύβι. 'Αβέβαιο. Τά γόνατά του τρέμουν.

- 'Ακούμπησε άπάνω μου, είπε ό Χριστιανός στον Τουρκο...

ΣΤΙΓΜΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μερικά έργα ζωγραφικής λένε μία ιστορία, άλλα ξυπνάνε ένα συναίσθημα, άλλα δίνουν μία άφορμή για σκέψη. Μερικά μās προσφέρουν και τὰ τρία. Όλα όμως τὰ μεγάλα έργα τέχνης, όταν τὰ βλέπουμε, μās κάνουν νά αισθανόμαστε αλλιώς και νά αντίκριζουμε μέ καινούργια μάτια τόν κόσμο γύρω μας.

Ή "Ανοιξη (Λα πριμαβέρα) είναι ακριβώς μία τέτοια ζωγραφική. Τή ζωγράφισε ο Μποτιτσέλι πρόσ τό τέλος του 15ου αιώνα και βρίσκεται σήμερα στό μουσείο Ουφίτσι στή Φλωρεντία. Βρίσκεται όμως και στή σκέψη όλων όσων τήν έχουν δει. Λένε ότι οι πρώτες έντυπώσεις, όταν δει κανείς ένα έργο τέχνης είναι και οι πιό σημαντικές. Άμέσως μόλις δούμε τήν "Ανοιξη", μās γοητεύει ή εύθραυστη όμορφιά της και τό μυστήριο πού κρύβει μέσα της. Μετά αναρωτιόμαστε, ποιές νά είναι οι φιγούρες πού στέκονται στή σειρά μέσα στό δάσος. Δέν μοιάζουν μέ ανθρώπους πού έχουμε ξαναδεί. Ή Άφροδίτη, ξέρουμε πώς ήταν ή αρχαία θεά τής Άγάπης και τής Όμορφιάς. Στέκεται στή μέση τής εικόνας σάν τήν Παναγία, συμβολίζοντας τήν ανθρώπινη μορφή τής Άγάπης του Θεού.

Ό Μποτιτσέλι αρχίζει νά λέει τήν ιστορία μέ τόν Ζέφυρο πού μοιάζει νά μπαινεί στήν εικόνα από τὰ δεξιά, φυσώντας τὰ λουλουδία από τὰ χείλια τής Άνοιξης στό φουστάνι τής Φλόρας τής θεάς των λουλουδιών.

Τὰ μάτια μας ταξιδεύουν πάνω στήν εικόνα σάν νά πετάνε πάνω της, άπαλά και μέ άγάπη, και σταματούν στή μορφή τής Άφροδίτης πού τό

σηκωμένο χέρι της κάνει νά προσέξουμε τίς τρεις Χάριτες πού χορεύουν, και μοιάζει νά συμβολίζουν τήν άγάπη και τήν όμορφιά. Ή τελευταία φιγούρα στα άριστερά δέν είναι μόνο ο Έρμης, αλλά μοιάζει και σάν άγγελος του Θεού, έχει τήν ίδια στάση μέ ένα χριστιανό άγιο. Ή ματιά μας πού έχει ταξιδέψει πάνω στήν εικόνα, ξαφνικά γυρίζει πρόσ τὰ πάνω άκολουθώντας τόν Έρμη και τό σηκωμένο του χέρι φεύγει από τόν πίνακα. Σάν νά μήν μπορεί ή Θεϊκή άγάπη νά μπει σέ κορνίζα. Μπορεί κανείς νά τή δει μόνο μέ τὰ μάτια τής φαντασίας. Αυτό πού κάνει τό έργο ένδιαφέρον είναι ότι πέρα από τήν ιστορία πού μās λέει, είναι και μία έμπειρία του ματιού: Ή εύθραυστη όμορφιά τής εικόνας μας δίνει τήν αίσθηση ότι βλέπουμε μέσα από ένα ζωγραφισμένο διάφανο πέπλο πού τρεμοπαίζει μπροστά στό μάτια μας.

Ή κάθε μορφή στήν εικόνα είναι ένα κέντρισμα για τή σκέψη του θεατή για νά σκεφτεί πόσο αλλιώς αισθάνεται κάθε άνοιξη. Γιατί αυτό πού θέλει νά πει ο ζωγράφος είναι ότι κάθε άνοιξη βλέπουμε και αισθανόμαστε τόν κόσμο μέ καινούργια διάθεση.

ΣΛΟΑΝ ΕΛΛΙΟΤ

Ό Σάντρο Μποττιτσέλι (Sandro Botticelli) γεννήθηκε στή Φλωρεντία τό 1444. Νέος ήταν μαθητής ενός χρυσοκόου. Μετά έγινε ζωγράφος και τήν "άνοιξη" τή ζωγράφισε τό 1478 μετά από παραγγελία του Λορέντζο ντι Μέντιτσι (Lorenzo di Medici) για τή θίλα του έξω από τή Φλωρεντία. Πήγε στή Ρώμη και βοήθησε στή διακόσμηση τής Καπέλα Σιξτίνα. Πέθανε τό 1510.

ΑΓΡΙΘΑΘΥΛΟΥΔΑ

Ἡ ἀνοιξη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς ἀναζωογόνησης τῆς φύσης. Τὰ περισσότερα φυτὰ πού βρίσκονται σ' ἓνα εἶδος νάρκης ὄλο τὸ χειμῶνα, γιὰ νὰ προφυλαχτοῦν ἀπὸ τίς καιρικὲς συνθήκες, παίρνουν τὸ σύνθημα ἀπὸ τὸ περιβάλλον.

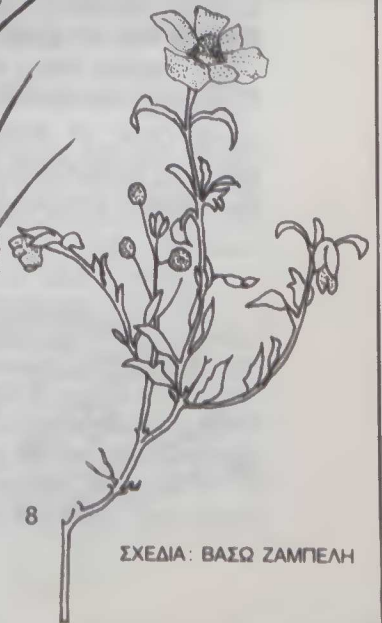
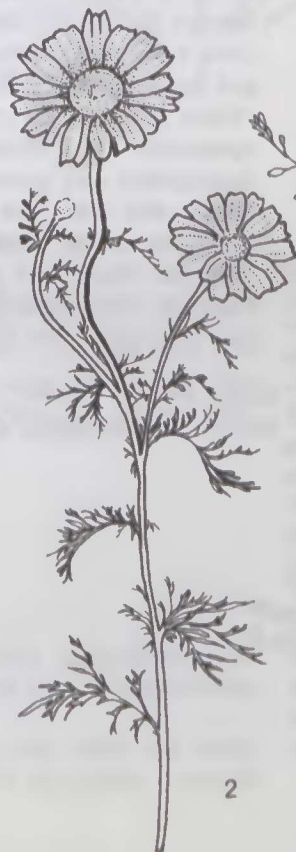
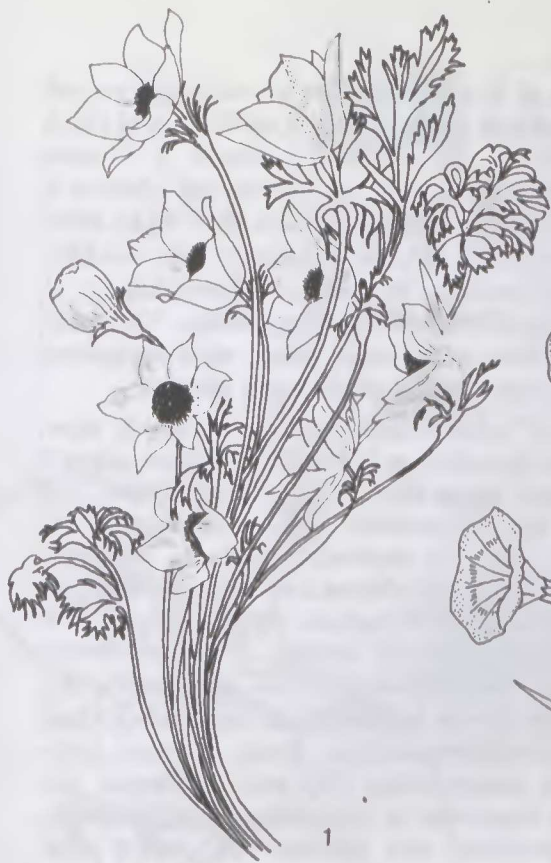
Τὸ σύνθημα αὐτὸ τὸ αἰσθάνονται κυρίως μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῆς θερμοκρασίας καὶ τὸ μέγλωμα τῆς μέρας. Αὐτές οἱ καινούριες συνθήκες θά τοὺς ἐπιτρέψουν νὰ ἀναπτυχθοῦν κανονικά, νὰ βγάλουν λουλούδια καὶ νὰ δημιουργήσουν καρπούς καὶ σπόρους.

Ἡ δύναμη τῆς ζωῆς ξεπετιέται ἀπὸ τοὺς σπόρους πού περίμεναν καρτερικά κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα ἢ τὸ χῶμα καὶ ἀπὸ τοὺς βλαστοὺς τῶν δέντρων στὰ γυμνά κλαδιά. Ἀκόμα κι' ἐκεῖνα τὰ δέντρα πού δέν ἔχασαν ποτέ τὰ φύλλα τους, τώρα ἀποκοτῶν καινούριο καὶ πυκνὸ φύλλωμα.

Ἡ γλωρίδα τῆς Ἑλλάδας, δηλαδή τὰ εἶδη τῶν φυτῶν, εἶναι ἀπὸ τίς πλουσιότερες τοῦ κόσμου.

Ἐπάρχουν κάπου 6.000 εἶδη διαφορετικὰ φυτὰ καὶ συνεχῶς ἀνακαλύπτονται καινούργια. Αὐτὸς ὁ πλοῦτος ὑπάρχει, γιατί ἡ Ἑλλάδα ἔχει πολλὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ χιλιάδες νησιά πού ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ βορὰ καὶ συνεχίζουν στὸ νότο, μέχρι τὴν

ΣΧΕΔΙΑ: ΒΑΣΩ ΖΑΜΠΕΛΗ

Κρήτη, τό Νότιο Αιγαίο καί τή Μικρά Ἀσία. Τά βουνά αὐτά, πού τό ψηλότερο εἶναι ὁ Ὀλυμπος (2.917 μ.) ἔχουν μιά πολύπλοκη γεωλογική ἱστορία καί μιά ποικιλία πετρωμάτων — ἄσβεστόλιθους, σχιστόλιθους, γρανίτες, σερπεντίτες. Αὐτός εἶναι καί ὁ λόγος πού ὑπάρχει τόση ποικιλία φυτῶν πού βλαστάνουν ἐκεῖ. Κάθε βουνοκορφή μέ τίς δικές της ξεχωριστές συνθήκες τοῦ περιβάλλοντος καί ξεκομμένη ἀπό τίς ἄλλες σάν ἓνα νησί, ἀποτελεῖ ἓνα διαφορετικό ἐργαστήρι τῆς ἐξέλιξης τῶν ὀργανισμῶν.

Στή νησιώτικη Ἑλλάδα μέ τίς χιλιάδες μικρά καί μεγάλα νησιά, πού ὅπως καί οἱ βουνοκορφές, εἶναι σκορπισμένα κομμάτια ξηρᾶς μέσα στήν θάλασσα, παρουσιάζουν μιά ποικιλία φυτῶν. Γι' αὐτούς τούς λόγους ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἓνα μεγάλο ἀριθμό φυτῶν πού βρίσκονται μόνο σέ ἓνα περιορισμένο γεωγραφικό χῶρο, δηλαδή σέ ἓνα μόνο νησί ἢ σ' ἓνα ἢ δύο βουνά σ' ὅλο τόν κόσμο. Ἡ ἀνοιξη στήν Ν. Ἑλλάδα καί τά Ν. Νησιά ἀρχίζει ἀρχές Μαρτίου καί διαρκεῖ μέχρι τόν Μάιο. Τήν ἐποχή αὐτή ἀνθίζουν τά λουλούδια. Θά μιλήσουμε λοιπόν γι' αὐτά πού μπορείτε νά συναντήσετε στήν ἐξοχή αὐτή τήν ἐποχή.

Στίς χαμηλές περιοχές, σέ λόφους κοντά στή θάλασσα βρίσκουμε τή χαρακτηριστική ζώνη τῆς Μεσογείου, «τά φρύγανα», ὅπως εἶναι γνωστή στήν οἰκολογία. Ἀποτελεῖται ἀπό χαμηλούς θάμνους μέχρι 1/2 μ. σκορπισμένους σέ περιοχές μέ βράχια, ἄμμο, ἢ πέτρες. Πολλοί ἀπό τούς θάμνους αὐτούς ἔχουν ἀγκάθια καί μικρά σκληρά φύλλα, συνήθως σκεπασμένα μέ ἄσπρο τρίχωμα. Πολλοί εἶναι ἀρωματικοί. Στούς βράχους καί στίς πέτρες βρίσκουμε κάπου 200 εἶδη φυτῶν. Εἶναι ποώδη ἢ ξυλώδη, πολυετή, διετή ἢ μονοετή. Πολλά εἶναι βότανα πού τά χρησιμοποιοῦμε σάν ἀρωματικά στήν κουζίνα ὅπως τό θυμάρι, τά κρεμμύδια, ἡ λεβάντα τό δεντρολίβανο. Ἄλλα εἶναι καλλωπιστικά ὅπως οἱ πολύχρωμες ἀνεμώνες (1), οἱ κόκκινες παπαρόνες (2), τά ἄγρια χρυσάνθεμα μέ τό ζωντανό κίτρινο χρῶμα τους, (3), ὁ κονβόλ-

βουλος μέ τά ρόζ λουλούδια του σέ σχῆμα χωνιοῦ πού σέρνεται ἢ σκαρφαλώνει σέ ἄλλα φυτά (4), ἡ ἄσκοδελίνη (5), μέ πολλά ἄσπρα ἢ κίτρινα λουλούδια, ἡ κερίνδη, μέ κίτρινα καί κόκκινα ἢ κίτρινα καί γαλάζια λουλούδια (6). Ἄλλα εἶναι τά ἄγρια εἶδη πολλῶν καλλωπιστικῶν βολβῶν, ὅπως οἱ τουλίπες, οἱ κρόκοι, οἱ φρυτιλλάριες, οἱ γλαδιόλοι καί πολλά εἶδη ὄρχεοειδῶν. Ὅλα μαζί δημιουργοῦν πολύχρωμα χαλιά, τόσο εὐχάριστη καί χαρακτηριστική εἰκόνα τῆς ἀνοιξης.

Ἡ ζώνη «μάκια» βρίσκεται σέ πιο ψηλές περιοχές καί ἀποτελεῖται ἀπό ψηλοῦς θάμνους μέχρι 2 μ. καί ἀπό μικρά δέντρα. Ἡ βλάστηση εἶναι πιο πυκνή καί ἀποτελεῖται κυρίως ἀπό κουμαριές, μυρτιές, ράμνους, πιστακιές, ἔρεικες, γιουνίπερους (7), μέ ὠραία κίτρινα λουλουδάκια, διάφορα εἶδη κίστου (8) πού γεμίζουν τή ζώνη μέ ρόζ, μώβ καί ἄσπρα ἄνθη τήν ἀνοιξη. Ἀνάμεσα στούς θάμνους σκαρφαλώνουν κισσοί, κληματίδες (9), μέ ὠραία ἄσπρα λουλουδάκια, ἄγριο αἰγόκλημα καί ἄγριοτριανταφυλλίες. Στούς βράχους ἀνθίζουν οἱ καμπανοῦλες (10) πού καλύπτουν μιά μεγάλη ἐπιφάνεια μέ τούς ἀνθοφόρους βλαστούς τους, γεμάτους ἀπό ὁμορφα ρόζ μώβ ἢ λιλά λουλούδια.

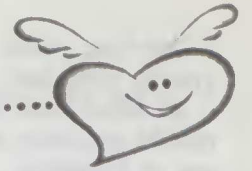
Τό δάσος βασιλεύει ὅπως πάντα μέ τά ψηλά δένδρα, πεδκα, βελανιδιές, ὄξιές, ἄλνους, πού τήν ἀνοιξη ἀποκτοῦν ὠραία ζωηρά φυλλώματα. Δίνουν στήν ἀτμόσφαιρα ὀξυγόνο καί προσφέρουν μιά ξεκούραση στά μάτια μέ τό πράσινο χρῶμα. Ὅλοι μας ἀγαπᾶμε τή φύση καί πρέπει νά τήν προστατεύουμε, δηλαδή νά προσπαθοῦμε νά τή διατηροῦμε στή φυσική της κατάσταση. Τά λουλούδια δέν πρέπει νά τά κόβουμε χωρίς λόγο. Σέ λίγα λεπτά θά πεθάνουν καί θά χάσουν τήν ὁμορφιά τους. Ἄν τ' ἀφήσουμε ἐκεῖ πού βρίσκονται, τότε κάποιος ἄλλος θά χαρεῖ τήν ὁμορφιά τους μέσα στό ἀρμονικό σύνολο τῆς φύσης.

ΕΛΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Βοτανικὸς Μουσείου Φυσικῆς Ἱστορίας Γουλανδρῆ

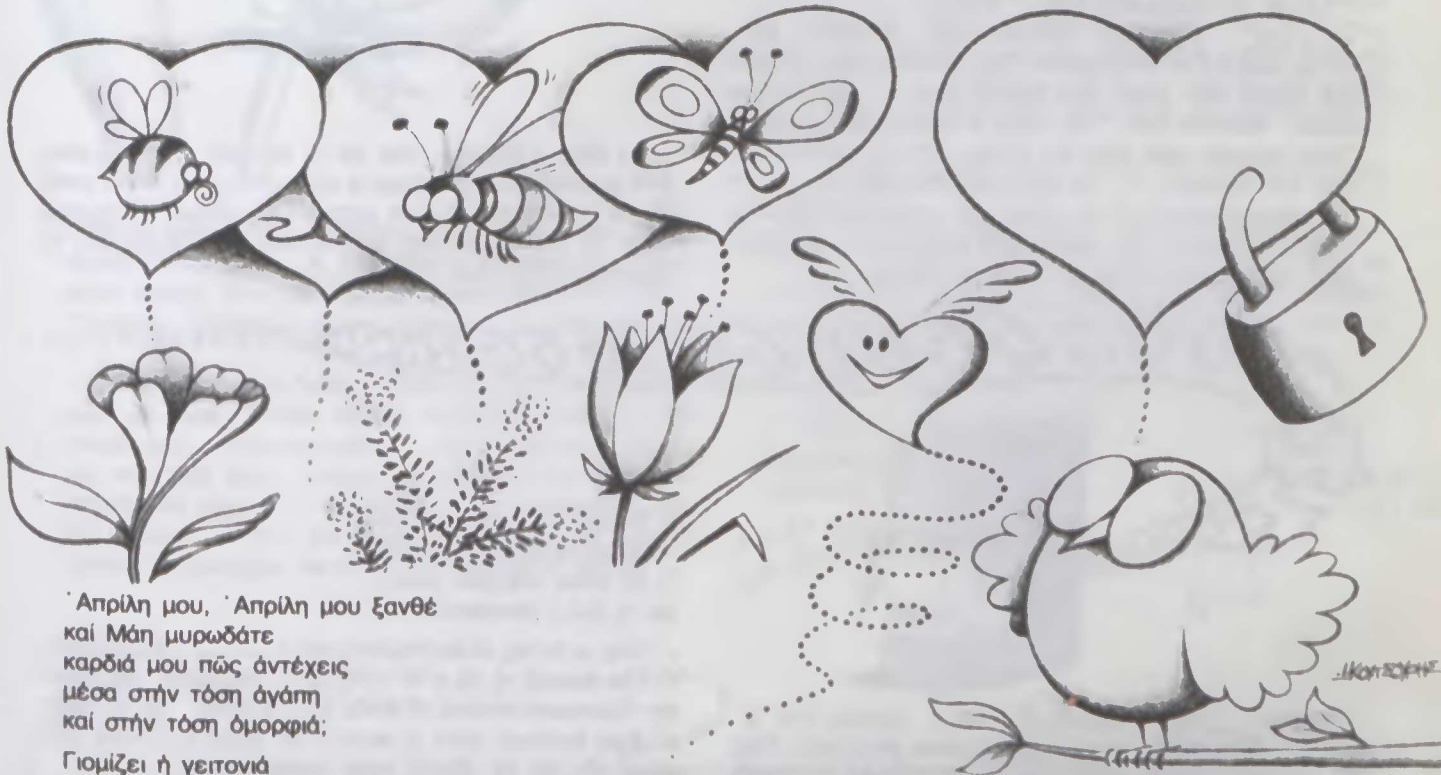

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΧΑΜΟΓΕΛΟΥ

ΜΑΡΩ
ΛΟΪΖΟΥ

ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΚΟΙΜΗΘΕΙ

Ἀπρίλη μου, Ἀπρίλη μου Ξανθὲ
καὶ Μάη μυρωδάτε
καρδιά μου πῶς ἀντέχεις
μέσα σπὴν τόση ἀγάπη
καὶ σπὴν τόση ὀμορφιά;

Γιομίζει ἡ γειτονιά
τραγουῖδια καὶ φιλιὰ.

Τὴν κοπελιά μου τὴ λένε Λενιώ
Τὴν κοπελιά μου τὴ λένε Λενιώ
μά τῶχω μυστικό.

- Ἐσένα πὴν κοπελιά σου πῶς τὴ λένε, Νυχτολούλουδο;
- Ζουζού, ἡ πιὸ γλυκιά μυγίτσα ὄλου τοῦ κόσμου, Χαμόγελο!
- Καὶ σένα, Θυμάρη;
- Μέλισσα, Χαμόγελο.
- Καὶ σένα, Νυχτερίδα;
- Μίκυ, Χαμόγελο.
- Καὶ σένα, Κρινάκι;
- Γαλάζια Πεταλούδα.
- Μά, παιδιά, σταματεῖστε ἐπιτέλους! Ἄλλη δουλειὰ δὲν κάνετε κάθε βράδυ, παρά νά μιλάτε γιὰ τίς κοπελιές σας! Ξημέρωσε πιά!
- Γιατί, ἐσύ κυρά Κουκουβάγια πᾶς πίσω; Γιὰ ποιὸν τραγουδᾶς δηλαδὴ κάθε βράδυ τὸ ἀπριλιάτικο τραγούδι

σου οὐ καὶ οὐ καὶ οὐ καὶ οὐ! Ἔλα τώρα, πές μας καὶ σὺ τὸ μυστικό σου!

- Οὐφ, δὲν σᾶς ἀντέχω πιά! Ξημέρωσε σᾶς λέω. Δέ θά πάμε γιὰ ὕπνο;

- Ἀααα, χασμουρήθηκε τὸ Χαμόγελο. Νά σοῦ πῶ δὲν ἔχεις κι ἄδικο. Τὰ μάτια μου κλείνουν ἀπ' τὴ νύστα. Ἄντε, καληνύχτα σας παιδιά... ἔ... δηλαδὴ καλημέρα σας. Τὴν κοπελιά μου τὴ λένε Λενιώ μά τῶχω μυστικό... Ἀααα... Ποῦ νά ὑπάρχει ἄραγε ἓνα ἡσυχό μέρος νά γεῖρει ν' ἀποκοιμηθεῖ ἓνα νυσταγμένο Χαμόγελο... Ἀααα, τί χασμουρητό εἶναι αὐτό! Τὴν κοπελιά μου τὴ λένε Λενιώ... Ἄς εἶναι... Νά, θά τρυπώσω ἀπ' αὐτὴ τὴ χαραμάδα στο παράθυρο καὶ ὅπ... θά χωθῶ μέσα σέ τοῦτο τὸ δωμάτιο. Λέω καλύτερα νά κοιμηθῶ σήμερα σέ κλειστό χώρο, γιατί ἡ ἔξοχή μὲ τίς τόσες μυρουδιές της καὶ τὸν τόσο ἥλιο, πολὺ μὲ ξεμμαλίζει. Πῶπω τὰ μάτια μου δὲν ἀνοίγουν ἀπ' τὴ νύστα. Ἐδῶ, λοιπόν. Καλὸ ὕπνο. Χρ, χρρ, χρρρ, χρρρρ
.....

- Νά τό κλείσω άμέσως, άντρα μου. Μά σηκώθηκε πολλή σκόνη άπ' τά χαλιά. "Α, τό κουδούνι τής πόρτας... Ποιός νάναι άραγε; Σίγουρα καμιά έγκυκλοπαιδεία θάναί πάλι. "Ερχομαι. "Ερχομαι.

- "Α, όχι. Δέν είναι δυνατόν. Μά πώς ζούν οι άνθρωποι μέσα σέ τόση φασαρία. Βββββ. Αυτό δέν είναι ζωή, βρέ παιδάκι μου. Αυτό είναι κόλαση. Ζζζζζ. Θέ μου. "Εχασα καί τά λόγια μου. "Αρχισα νά μιλάω σά σκούπα, σάν τηλεόραση, σάν μίξερ, σάν κλάξον. "Αχ, ζαλίστηκα! Κι έγώ δέν ξέρω τί λέω πιά! Θά κλείσω τά μάτια μου νά συγκεντρωθώ, νά ήρεμησώ λίγο, γιατί δέ μέ βλέπω καλά.

- Ψίτ, Χαμόγελοσο!
- Ποιός μέ φωνάζει;
- Χαμόγελοσοοο! Έδω στό τραπεζάκι, πλάι σου.
- Ποιός είναι;
- Έγώ, ή Κίτρινη Τουλίπα.
- "Α! Τί όμορφη πού είσαι! Πώς δέν σέ πρόσεξα νωρίτερα;
- "Ε, έχεις ζαλιστεί, Χαμόγελο, μέ τόση φασαρία.
- Μά πώς ζούν αυτοί οι άνθρωποι έδω μέσα; "Ετσι γίνεται κάθε μέρα;
- Τά ίδια καί χειρότερα. "Ομως έσύ δέν πρέπει νά χάνεις τό χαμόγέλό σου! "Αλοιμονο σούς ανθρώπους άν τό Χαμόγελο σταματήσει νά χαμογελάει.
- Μά τί μπορούσα νά κάνω; Δέν είδες τί τράβηξα σήμερα;
- Δειξε λίγη κατανόηση, Χαμόγελο. Δέ φταίνε οι καημένοι οι άνθρωποι! "Επесе άπότομα μπροστά τους ή τεχνολογία, τούς ξεμυάλισε μέ τά πολύχρωμα φωτάκια καί τά κουμπιά της κι άρχισαν κι αυτοί τό παιχνιδι σάν μωρά παιδιά. Μά θά σοβαρευτούν όπου νάναι. Δέ γίνεται άλλιώς. Θά δεις.
- Σ' εύχαριστώ, καλή μου Τουλίπα. Μούκαναν πολύ καλό τά λόγια σου.
- Χμ... "Ελα όμως τώρα. "Αρκετά ταλαιπωρήθηκες σήμερα. Νά, θά σ' άνοιξω έγώ τά πέταλά μου καί σύ θά 'ρθείς να ξαπλώσεις έδω μέσα καί κανείς μά κανείς δέ θά τολμήσει νά σ' ένοχλήσει. "Ελα. "Αχ, έτσι. Κι ήθελα τόσο πολύ νά σ' άγκαλιάσω. Καλό ύπνο, μικρό μου Χαμόγελο.
- Εύχαριστώ, γλυκιά μου Τουλίπα.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ
ΤΟΥ ΧΑΜΟΓΕΛΟΥ
ΓΡΑΦΟΝΤΑΙ
ΠΑΝΩ ΣΕ ΔΙΚΕΣ
ΣΑΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΓΡΑΨΤΕ ΜΑΣ!
ΘΕΛΟΥΜΕ
ΝΕΕΣ
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ...

"Ήταν ένα χαρούμενο πρωινό, όταν τό Χαμόγελο ήταν πολύ νυσταγμένο, γιατί δέν είχε κοιμηθί τό θράδυ. Λοιπόν γιά νά θρει λίγη ήσυχία, μπήκε σ' ένα ρολόι. "Αλλά γιά κακή του τύχη ήταν 8 ή ώρα άκριθώς καί βγήκε ό κούκος 8 φορές καί τό Χαμόγελο είχε 8 καρουμπαλάκια. "Δέν είναι ζωή αυτή, είπε τό Χαμόγελο, ούτε νά κοιμηθείς δέν μπορείς". "Αμέσως πήδηξε κάτω καί μπήκε μέσα σ' ένα τηλέφωνο. Μόλις πήγε νά ξαπλώσει, νά μιά κυρία πού είχε τήν συνήθεια νά μιλάει πολλή ώρα όταν πιάνει τό άκουστικό στό χέρι της. Λοιπόν άρχισε νά λέει: «Ναί, "Ασπασία έσύ, έγώ είμαι καλέ, ή Δήμητρα» καί «μπλά, μπλά, μπλά». Ούτε εκεί βρήκε ήσυχία τό Χαμόγελο. "Ετσι λοιπόν άποφάσισε νά μπει σέ ένα πιάνο. "Αλλά πάλι άτυχο τό Χαμόγελο, ήρθε ένα κοριτσάκι καί άρχισε νά παίξει πιάνο. Καί δέν ήταν ή μουσική πού ένοχλούσε τό Χαμόγελο, ήταν τά πλήκτρα πού όταν τά πάταγε τό κοριτσάκι χτύπαγαν τό Χαμόγελο. Φεύγει τότε καί άπό κει.

Τώρα σκέφτεται καί λέει: «Μά πού θά βρώ έπιτέλους λίγη ήσυχία;»

Μετά άπό πολλή σκέψη είπε: «Τό βρήκα! Θά μπό μέσα στήν άριθμομηχανή». "Αμέσως έτρεξε καί «χώπ» μπήκε μέσα. "Αλλά δέν κάθησε πολύ. Μετά άπό λίγο βγήκε έξω. Γιατί; Γιατί κόντευε νά μάθει όλη τήν άριθμητική άπ' έξω. Καί όταν βγήκε έξω έλεγε: « $4 \times 2 = 8$, $8 \times 2 = 16$, $16 \times 3 = 48$. "Ωχ! μά τί λέω μπερδεύτηκα, καί πόσο νυστάζω! ΑΑΧ» χασμουρήθηκε!

Καί έτσι πάλι σκέψη. Τελικά βρήκε τό καλύτερο μέρος πραγματικά. Μέσα σέ μιά τουλίπα (φυτό). Καί έτσι λοιπόν ξάπλωσε στά πέταλά της καί άποκοιμήθηκε. Τί γλυκός ύπνος ήταν!

Μέ πολλή άγάπη σπή Μάρω Λοίζου καί στό περιοδικό «ΡΟΔΙ».

Λουκάς Φωτόπουλος
"Ελευθερίου Βενιζέλου 145
"Ανω "Ηλιούπολις
ΑΘΗΝΑ

Χελιδόνια

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

Αρχές Απριλίου θ' άρχισουν νά 'ρχονται τά χελιδόνια καί θά μάς φέρουν τήν άνοιξη. Θά ξαναχτίσουν τίς φωλιές τους, θ' αναθρέψουν τά μικρά τους κι όταν άρχίσουν τά κρύα, άρχές Νοεμβρίου, θά φύγουν πάλι γιά νά πάνε πρós τά νότια καί νά ξεχειμωνιάσουν στά πιό θερμά κλίματα τής Αφρικής. Ο κόσμος πιστεύει πώς τά χελιδόνια φέρνουν τύχη. Γι' αυτό κανείς δέν τά σκοτώνει, ακόμη κι όταν λερώνουν τίς βεράντες καί τίς αϋλές τών σπιτιών μας.

Τά χελιδόνια μοιάζουν μέ κάτι άλλα πουλιά, τίς σταχτάρες, καί τό άρσενικό δέ διαφέρει άπό τό θηλυκό. Τό σώμα τους μέ τό πλατύ, αλλά χαμηλό κεφάλι, τόν κοντό λαιμό καί τά μικρά πόδια, έχει τό σχήμα μιάς σταγόνας πού πέφτει. Έτσι βρίσκουν πολύ μικρή αντίσταση στόν άέρα καί χάρη στίς μακριές καί μυτερές, σά δρεπάνι, φτερούγες τους μπορούν νά πετούν μέ μιά ταχύτητα πού ξεπερνά τά 50 χιλιόμετρα τήν ώρα. Η εύκολία πού έχουν νά πετούν, ν' αλλάζουν κατεύθυνση, ν' ανεβαίνουν, νά γυρίζουν πίσω ή νά βουτάνε πρós τά κάτω είναι καταπληκτική. Κυριολεκτικά κυριαρχούν στόν άέρα. Καί τά χελιδόνια πετούν αδιάκοπα, όλη σχεδόν τήν ήμέρα, γιά νά πιάσουν στόν άέρα διάφορα έντομα (κουνούπια, πεταλούδες, λιμπελούλες κ.λπ.) πού άποτελούν τήν τροφή τους. Σ' αυτό τά βοηθάει καί τό κοντό, αλλά πλατύ ράμφος τους πού άνοίγει πολύ, γιατί φτάνει ως κάτω άπό τά μάτια. Είναι λοιπόν πολύ ώφέλιμα πουλιά γιά τόν άνθρωπο.

Τά χελιδόνια έχουν συνδεθεί μέ τόν άνθρωπο καί τόν άκολουθήσαν σχεδόν παντού. Βρίσκονται σ' όλο σχεδόν τό κόσμο. Μέχρι

σήμερα έχουν βρεθεί 74 διαφορετικά είδη. Απ' αυτά στήν Ελλάδα υπάρχουν μόνο πέντε είδη, πού εύκολα διακρίνονται μεταξύ τους άπό τό χρώμα τής ράχης καί τό σχήμα τής ούρας τους:

1. τό ΣΤΑΥΛΟΧΕΛΙΔΟΝΟ. Έχει κυανόμαυρη ράχη καί πολύ βαθιά διχαλωτή ούρά μέ λευκές κηλίδες.
2. τό ΛΕΥΚΟΧΕΛΙΔΟΝΟ. Έχει κυανόμαυρη ράχη, λευκή στό πίσω μέρος, λευκή κοιλιά καί διχαλωτή ούρά.
3. τό ΜΙΑΤΟΧΕΛΙΔΟΝΟ. Έχει κυανόμαυρο κεφάλι, καστανόμευρη ράχη μέ ξανθοκόκκινο τό πίσω μέρος, ξανθοκόκκινη κοιλιά καί βαθιά διχαλωτή ούρά.
4. τό ΠΕΤΡΟΧΕΛΙΔΟΝΟ. Έχει σταχτοκάστανη ράχη καί σχεδόν τετράγωνη ούρά μέ λευκές κηλίδες.

5. τό ΟΧΘΟΧΕΛΙΔΟΝΟ. Έχει σταχτοκάστανη ράχη, μιά σταχτοκάστανη ταινία στό κάτω μέρος καί έλαφρά διχαλωτή ούρά.

Τά χελιδόνια ζούν όμαδικά σέ άραιές ή πυκνές άποικίες. Μόνα τά μιτοχελιδονα ζούν χωριστά. Όλα όμως, όταν πρόκειται νά μεταναστεύσουν, σχηματίζουν ένα τεράστιο σμήνος καί κατόπι ξεκινούν.

Περνώντας ένα έλαφρό δαχτυλίδι στό πόδι τους (δακτυλίωση) μπορούν νά τά παρακολουθήσουν. Έτσι διαπίστωσαν όχι μόνο ότι περνούν τό χειμώνα τους στό ίδιο μέρος, αλλά καί ότι ξαναγυρίζουν στήν ίδια πάντα φωλιά. Αν τήν βρουν σέ σχετικά καλή κατάσταση, τήν επισκευάζουν καί κατοικούν σ' αυτή. Αν πάλι τήν βρουν καταστραμμένη, τότε φτιάχνουν μιά καινούργια.

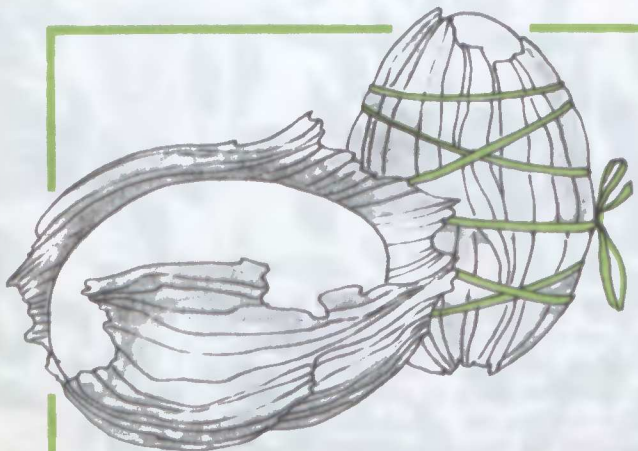
Τό ύλικό πού χρησιμοποιούν τά χελιδόνια γιά τήν επίσκευή ή τό χτίσιμο τής φωλιάς τους είναι λάσπη ζημμωμένη μέ σάλιο, άνακατεμένη μέ μικρές ρίζες, άχυρα και τρίχες. Τό χτίσιμο κρατάει 8-16 μέρες, ανάλογα μέ τόν καιρό. Όταν έχει ύγρασία και βρίσκουν εύκολα λάσπη, προχωρεί γρήγορα. Τό μέρος πού θά χτίσουν τή φωλιά τους, σ' έναν κατακόρυφο τοίχο ή βράχο, άκριβώς κάτω από τό γείσο τής στέγης του σπιτιού ή μιάς προέκτασης του βράχου, τό διαλέγει τό άρσενικό. Γιά τό χτίσιμο όμως δουλεύει και τό θηλυκό.

Φωλιές του σταυλοχελιδονιού και του όχθο-χελιδονιού βρίσκουμε ψηλά ως τά χίλια μέτρα και του πετροχελιδονιού και λευκοχελιδονιού ως τά δυό χιλιάδες μέτρα. Φυσικά τά χελιδόνια κυνηγούν σέ μεγαλύτερα ύψη, ως τά τρεις χιλιάδες μέτρα. Τά θηλυκά χελιδόνια γεννούν συνήθως δυό φορές τό χρόνο 4-5 αύγά κάθε φορά πού τά κλωθούν σέ μερικά είδη, όπως τό όχθοχελιδονο, μαζί μέ τό άρσενικό, δυό περίπου βδομάδες. Τά μικρά πού έκκολάπτονται μένουν μέσα στή φωλιά τρεις όλόκληρες βδομάδες. Όλο αυτό τόν καιρό τρέφονται και από τούς δυό γονείς τους. Οι γονείς φροντίζουν επίσης νά απομακρύνουν τά περιττώματα τών μικρών τους. Τis τέσσερις πρώτες μέρες τά παίρνουν μέ τό στόμα και τά φτύνουν έξω από τή φωλιά. Μετά τή δεύτερη βδομάδα τά μικρά μόνα τους άνακουφίζονται πάνω από τά χείλη τής φωλιάς και άρχίζουν νά λερώνουν τά γύρω. Άλλ' άκόμη κι όταν μάθουν νά πετούν, εξακολουθούν γιά λίγο καιρό νά τρέφονται από τούς γονείς τους και νά περνούν τις νύχτες στή φωλιά τών γονιών τους. Τά χελιδόνια έκτός από τούς φυσικούς έχθρούς τους, τά γεράκια, τά κουνάβια, τις άγριόγατες κ.τλ., έχουν και άλλους μεγαλύτερους. Τή θάλασσα, πού είναι ύποχρεωμένα νά τήν περνούν ξυστά όταν μεταναστεύουν, και τήν έρημο. Προπαντός όμως τό κρύο και ή πείνα στά όποια είναι πολύ εύαίσθητα. Γι' αυτό, όταν ξαφνικά κατέβει ή θερμοκρασία ή όταν συνεχίζεται ή κακοκαιρία και δέν μπορούν νά κυνηγήσουν, συχνά πεθαίνουν κατά έκατοντάδες. Τά χελιδόνια μεταναστεύουν ομαδικά σέ πυκνά σμήνη. Η διαδρομή πού κάνουν κάθε μέρα φτάνει τά διακόσια χιλιόμετρα. Άλλά χρειάζονται πολλές μέρες γιά νά φτάσουν στήν Τύνιδα, τό Σουδάν, τήν Άβυσηνία ή τήν Νότιο Άφρική όπου θά περάσουν τό χειμώνα. Από κει τό Φεβρουάριο, Μάρτιο θά ξεκινήσουν πάλι γιά νά έρθουν στά μέρη μας και νά γεννήσουν τ' αύγά τους.

Πασχαλικά

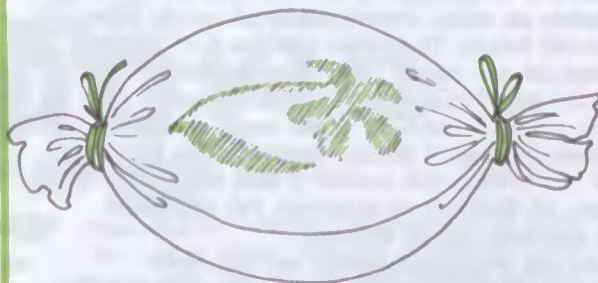
Δέ γίνεται Πάσχα χωρίς κόκκινα αυγά. Γι' αυτό ή Μεγάλη Πέμπτη, πού είναι ή μέρα πού από παράδοση βάφουμε τά αυγά λέγεται καί Κόκκινη Πέφτη ή Κοκκινοπέφτη.

Έδω δίνουμε μερικές ιδέες γιά νά βάψεις τά πασχαλιάτικα αυγά κόκκινα, αλλά καί όλα τά χρώματα τής "Ιριδος».

■ ΑΥΓΑ ΣΑΝ ΜΑΡΜΑΡΟ

Τύλιξε τό κάθε αυγό μέ ένα φλούδι κρεμμυδιού καί δέστο μέ σπάγκο. Βάλε τά αυγά γιά 10 λεπτά σέ νερό πού βράζει μαζί μέ λίγο ξύδι ή άλάτι γιά νά μή σπάσουν. Άφησέ τα νά κρυώσουν καί βγάλε τό φλούδι τού κρεμμυδιού. Θά μοιάζουν σάν καφέ μάρμαρο. Άλειψε τά αυγά μέ λάδι γιά νά γυαλίσουν. Μπορείς νά ρίξεις στό βραστό νερό ό,τι χρώμα θέλεις από τίς ειδικές βαφές γιά αυγά πού πουλιούνται στό έμπόριο.

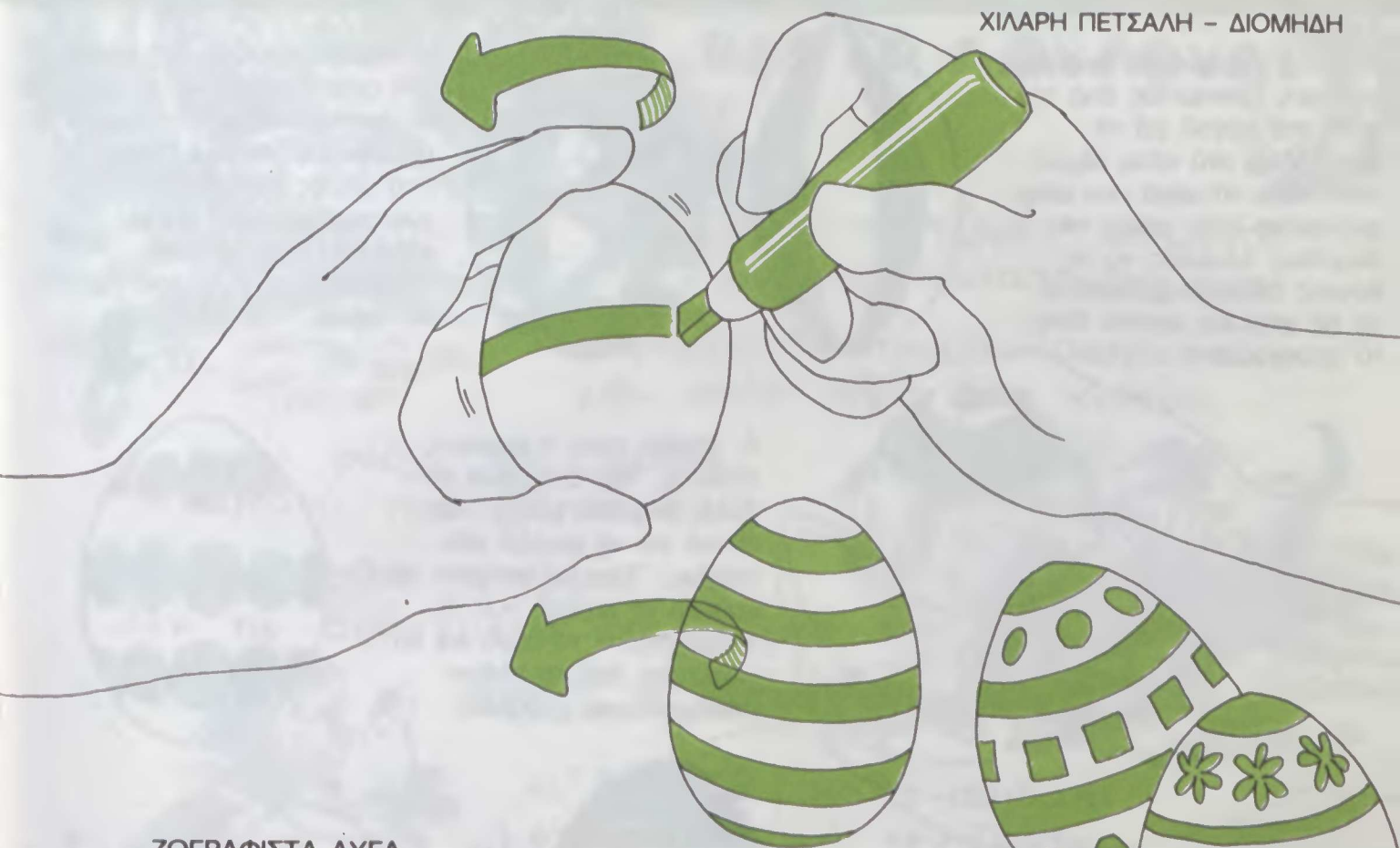
■ ΑΥΓΑ ΜΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Βρές μερικά μικρά λουλούδια ή πολύ μικρά φύλλα. Τά φύλλα τού μαιντανού είναι ό,τι πρέπει. Άκούμπησέ τα πάνω στό αυγό καί δίπλωσέ το σφιχτά μέ ένα λεπτό ύφασμα ή καλύτερα μέ γάζα. Δέστο μέ σπάγκο καί βράσε το σέ ό,τι χρώμα θές. Όταν βγάλεις τό ύφασμα ή τή γάζα θά δεις ό,τι τό σημείο πού ήταν τό λουλούδι ή τό φύλλο έμεινε άσπρο.

ΣΙΚΑ ΑΥΓΑ

ΧΙΛΑΡΗ ΠΕΤΣΑΛΗ - ΔΙΟΜΗΔΗ

• ΖΩΓΡΑΦΙΣΤΑ ΑΥΓΑ

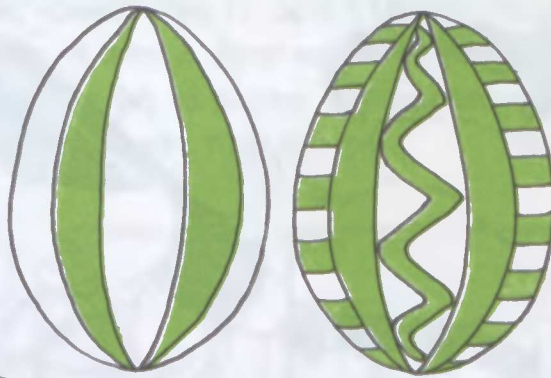
Βράσε πρώτα τὰ αὐγά πού θά ζωγραφίσεις γιά 10 λεπτά. Θά χρειαστεῖς μαρκαδόρους ἀπ' αὐτοὺς πού δέν ξεβάφουν στό νερό. Ἔχουν πιά χοντρή μύτη καί θά τοὺς βρεῖς στά χαρτοπωλεῖα. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ αὐγοῦ εἶναι κυρτή καί δυσκολεύει τό ζωγράφισμα. Γι' αὐτό θά σοῦ δείξουμε μερικούς τρόπους γιά νά τὰ καταφέρεις καλύτερα.

α. Βάλε τόν μαρκαδόρο στή μέση τοῦ αὐγοῦ καί χωρίς νά τόν σηκώσεις κύλισε πρὸς τὰ ἀριστερά τὸ αὐγὸ μέ τὸ ἀριστερό σου χέρι. Ἔτσι θά τραβήξεις μιά γραμμὴ στή μέση τοῦ αὐγοῦ. Δηλαδή ἀντὶ νά κυλάς τὸ μαρκαδόρο πάνω στό αὐγὸ, κυλάει τὸ αὐγὸ καί ζωγραφίζεται γύρω - γύρω. Μέ τόν ἴδιο τρόπο τραβᾷς 1-2

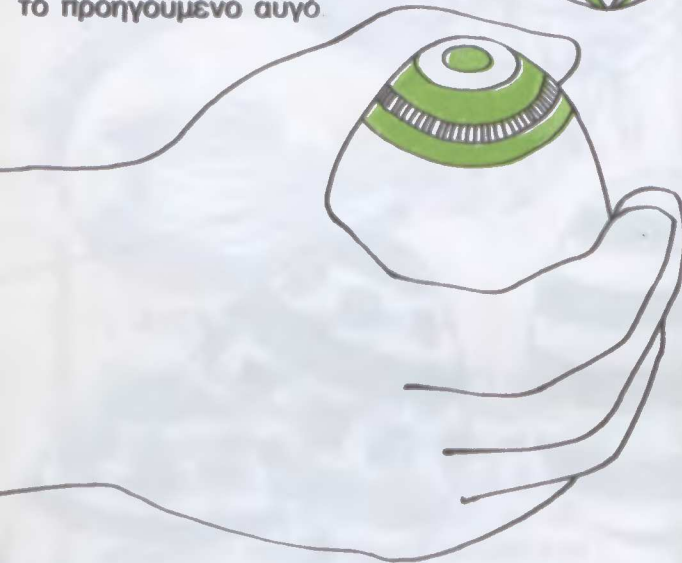
γραμμές πιο πάνω καί 1-2 γραμμές πιο κάτω ἀπ' τὴ μεσαία. Τὰ κενὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τίς λουρίδες μπορεῖς νά τὰ γεμίσεις μέ σχέδια σέ ἄλλο χρῶμα: λουλούδια, τελίτσες, ἄστρα, τρίγωνα κι ὅ,τι ἄλλο θέλεις.

ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΑ ΑΥΓΑ

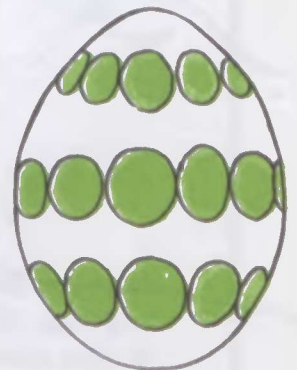
β. Αυτή τη φορά θα τραβήξεις γραμμές ξεκινώντας από τη μύτη του αυγού για να καταλήξεις στο κάτω μέρος του. Τώρα το αυγό σου είναι χωρισμένο κατά μήκος σε λουρίδες. Μπορείς να τις βάψεις διάφορα χρώματα ή να τις γεμίσεις σχέδια όπως το προηγούμενο αυγό.

γ. Φτιάξε κύκλους στη μέση του αυγού κυλώντας το προς τα αριστερά όπως στο πρώτο παράδειγμα. Φτιάξε άλλες δύο σειρές με πό μικρούς κύκλους μία πάνω και μία κάτω απ' την κεντρική. Χρωμάτισέ τις ή γέμισέ τις με σχέδια.

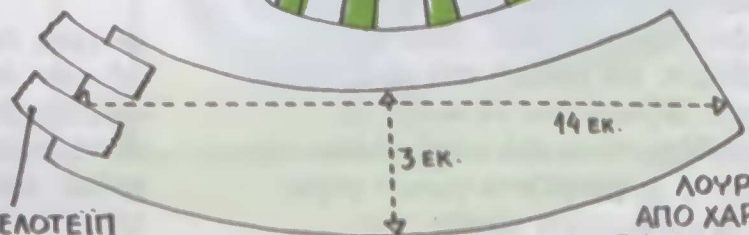

δ. Φτιάξε τρεις ή τέσσερις κύκλους, τόν ένα μέσα στον άλλο, στις δυο μύτες του αυγού για να μοιάζει σαν στόχος. Έτσι θα φαίνεται πιο καθαρά το σημείο που τα τσουγκρίζουν τα αυγά και θα γλιτώσετε από τα πλάγια χτυπήματα και ζαβολιές.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΑΥΓΑ

Βράσε πρώτα 6-8 αυγά για 10 λεπτά και ζωγράψισέ τα μετά με κραγιόνια, νερομπογιές ή μαρκαδόρους. Μπορείς να φτιάξεις τους χαρακτήρες μιας ιστορίας ή την οικογένειά σου. Γίνονται πιο άστεια και στέκονται και όρθια αν τους βάλεις ένα κολάρο. Θα το φτιάξεις από μία λουρίδα λεπτό χαρτόνι με μήκος 14 και ύψος 3 εκατοστά. Ζωγράψισε και κόψε την ημικυκλικά όπως το σχέδιο. Κόλλησε μάτια μύτη αυτιά από χαρτί χρωματιστό. Μπορείς επίσης να φτιάξεις κουνέλια ή ποντίκια με χάρτινα αυτιά και μουστάκια από σπάγκο.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΕΛΕΝΗ ΑΡΒΑΝΙΤΗ

ΛΟΥΡΙΔΑ ΑΠΟ ΧΑΡΤΟΝΙ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΛΑΡΟ

Ο ΤΕΝΤΖΕΡΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Ένας τεντζερές καμένος
μαύρος κατατρυπημένος

Άχρηστος κουτρουβαλάει
μέσ στον κήπο μας κυλάει

χωρίς ρόδες και τιμόνι
βαματά που ξεθηκώνει.

Καλώς ήρθες τεντζερά μας
λέν τά δυό μικρά σκυλιά μας

κι' ή Λητώ, καλό παιδάκι
ετό παλιό τό τεντζεράκι

νά, φυτεύει ένα λουλούδι
και του λέει ένα τραγούδι :

“ Τεντζεράκι μου καμένο
κάποτε μοσκοπλυμένο

μέ φαγάκι ήθουν γεμάτο
τώρα που έχεις τρύπιο πάτο
είσαι γλάστρα, περιβάλι
πάλι ε' αγαπούμε όλοι...

Θοίημα: Θέτις Χορτιάτη

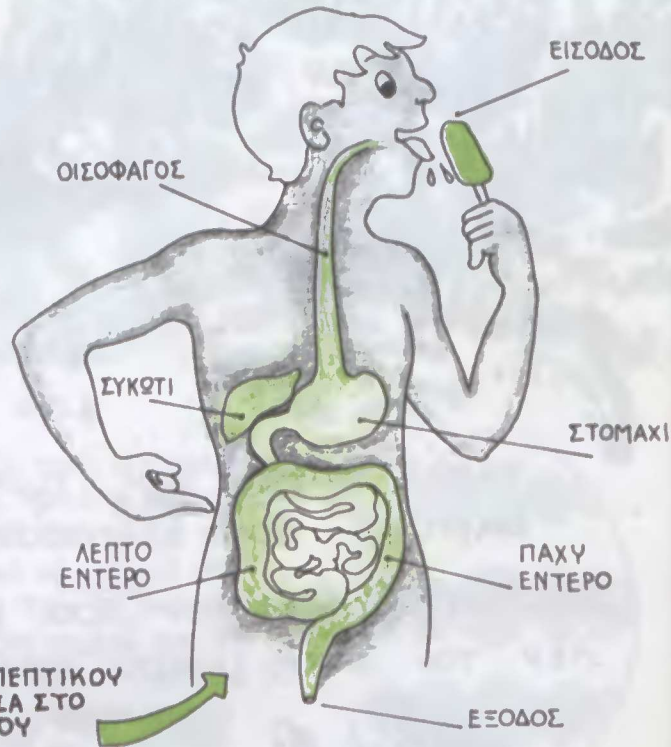
Ιωάννα

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑΣΤΟ

ΤΟ ΘΑΥΜΑΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ

Όπως όλα τα εργοστάσια, έτσι και το θαυμαστό εργοστάσιο, το σώμα σου, χρειάζεται καύσιμα για να λειτουργήσει. Το φαγητό που τρώμε κάθε μέρα μετατρέπεται σε καύσιμα που μεταφέρονται με το αίμα σε όλα τα τμήματα του εργοστασίου. Για να γίνει αυτή η μετατροπή κάθε μικρή φαγητό αλέθεται, ζυμώνεται και διασπάται μέσα σε ένα ειδικό τμήμα του εργοστασίου που ονομάζουμε ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.

Το πεπτικό σύστημα μοιάζει με ένα μακρύ σωλήνα που φτάνει τα 9 μέτρα. Άλλου φαρδαίνει, άλλου στενεύει, στρίβει και τυλίγεται για να χωρέσει όλος μέσα στο σώμα σου. Είσοδος του σωλήνα είναι το στόμα. Έδω κάθε μικρή φαγητό αρχίζει ένα μακρύ ταξίδι, ώσπου να μετατραπεί σε χρήσιμο καύσιμο για το σώμα.

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ ΣΩΛΗΝΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΩΜΑ ΣΟΥ

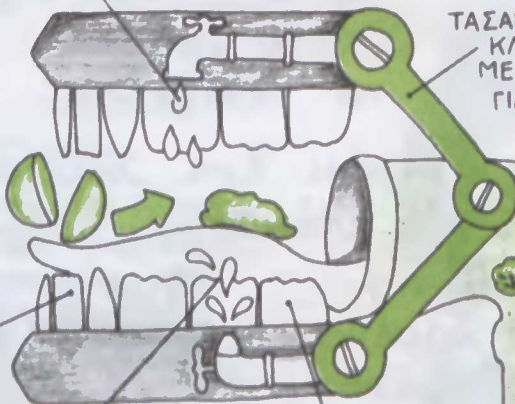

ΡΩΓΕΣ ΣΤΑΦΥΛΙ ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΚΑΥΣΙΜΑ

ΣΑΛΙΟ

ΤΑΣΑΓΟΝΙΑ ΚΛΕΙΝΟΥΝ ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΕΣΟΥΝ ΤΗ ΜΠΟΥΚΙΑ

ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ ΔΟΝΤΙΑ ΚΟΒΟΥΝ. ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΚΟΠΗΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΙΟ

ΤΑ ΠΙΣΩ ΔΟΝΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΠΛΑΤΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΕΘΟΥΝ. ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΕΣ

Πρώτα κόβεται με τα μπροστινά δόντια. Ανακατώνεται με το σάλιο και σπρώχνεται από τη γλώσσα για να τη λιώσουν τα πίσω δόντια. Η αλεσμένη και ζυμωμένη μπουκιά προχωρεί στο σωλήνα, που λέγεται ΟΙΣΟΦΑΓΟΣ, και πέφτει στο ΣΤΟΜΑΧΙ. Το στομάχι είναι ένα φαρδύτερο μέρος του πεπτικού σωλήνα που φουσκώνει όταν το γεμίσαμε με φαγητό.

Έδω μαζεύονται όλες οι μπουκιές, ανακατεύονται με διάφορα υγρά που φιάχνει το στομάχι και ζυμώνονται με τις κινήσεις που κάνει, ώσπου γίνονται μία πηχτή σούπα. Τα υγρά του στομαχιού είναι πολύ καυστικά για να διασπούν τις τροφές.

ΥΓΡΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΙ

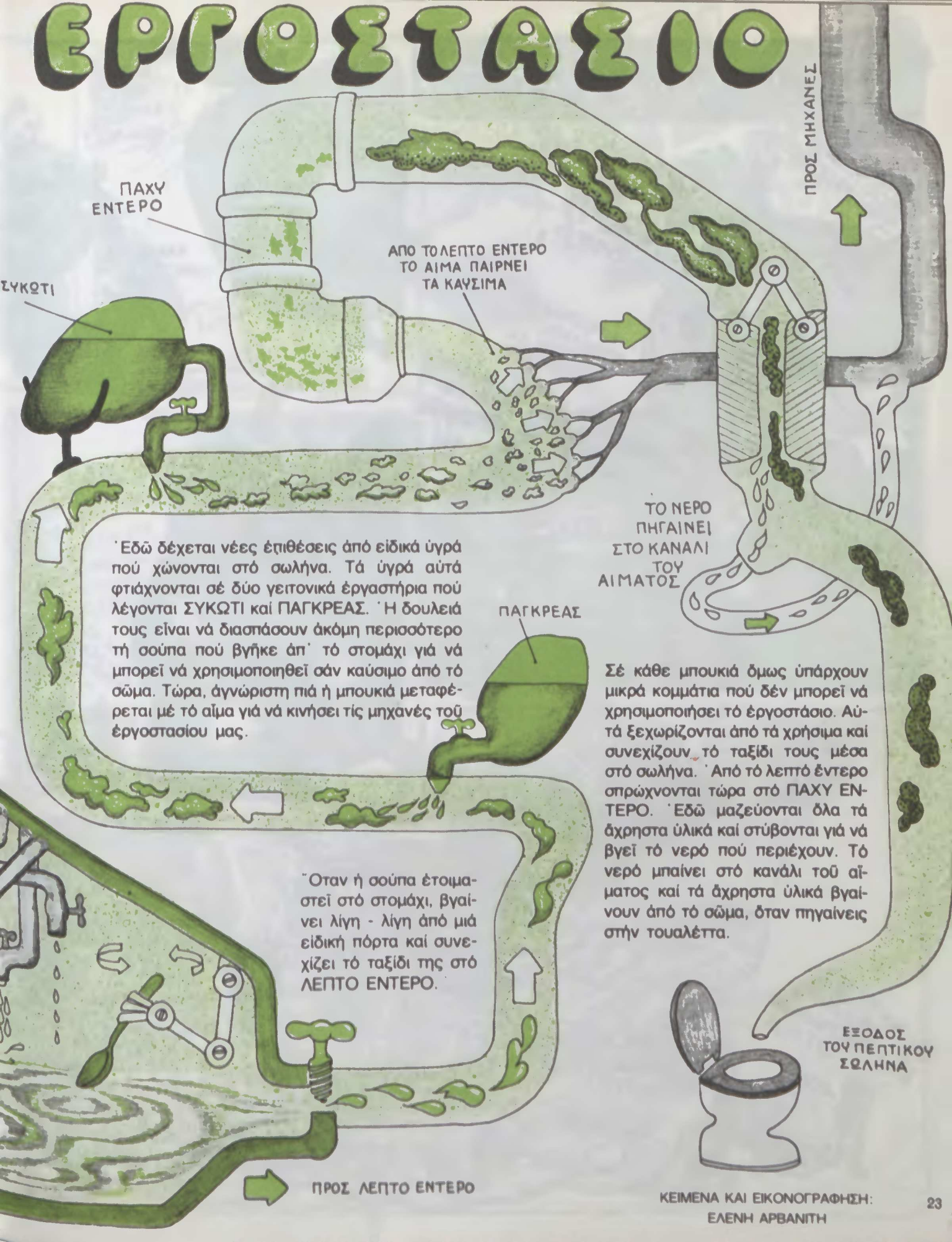
ΤΑ ΤΟΙΧΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΧΟΝΤΡΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΤΡΥΠΗΣΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΥΣΤΙΚΑ ΥΓΡΑ.

Η ΑΛΕΣΜΕΝΗ ΜΠΟΥΚΙΑ ΠΡΟΧΩΡΕΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΟΜΑΧΙΟΥ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ

ΠΑΧΥ
ΕΝΤΕΡΟ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΠΤΟ ΕΝΤΕΡΟ
ΤΟ ΑΙΜΑ ΠΑΙΡΝΕΙ
ΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ

ΣΥΚΩΤΙ

ΠΡΟΣ ΜΗΧΑΝΕΣ

Έδω δέχεται νέες επιθέσεις από ειδικά υγρά που χώνονται στο σωλήνα. Τα υγρά αυτά φτιάχνονται σε δύο γειτονικά εργαστήρια που λέγονται ΣΥΚΩΤΙ και ΠΑΓΚΡΕΑΣ. Η δουλειά τους είναι να διασπάσουν ακόμη περισσότερο τη σούπα που βγήκε απ' το στομάχι για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν καύσιμο από το σώμα. Τώρα, αγνώριστη πιά ή μπουκιά μεταφέρεται με το αίμα για να κινηθεί τις μηχανές του εργοστασίου μας.

ΠΑΓΚΡΕΑΣ

ΤΟ ΝΕΡΟ
ΠΗΓΑΙΝΕΙ
ΣΤΟ ΚΑΝΑΛΙ
ΤΟΥ
ΑΙΜΑΤΟΣ

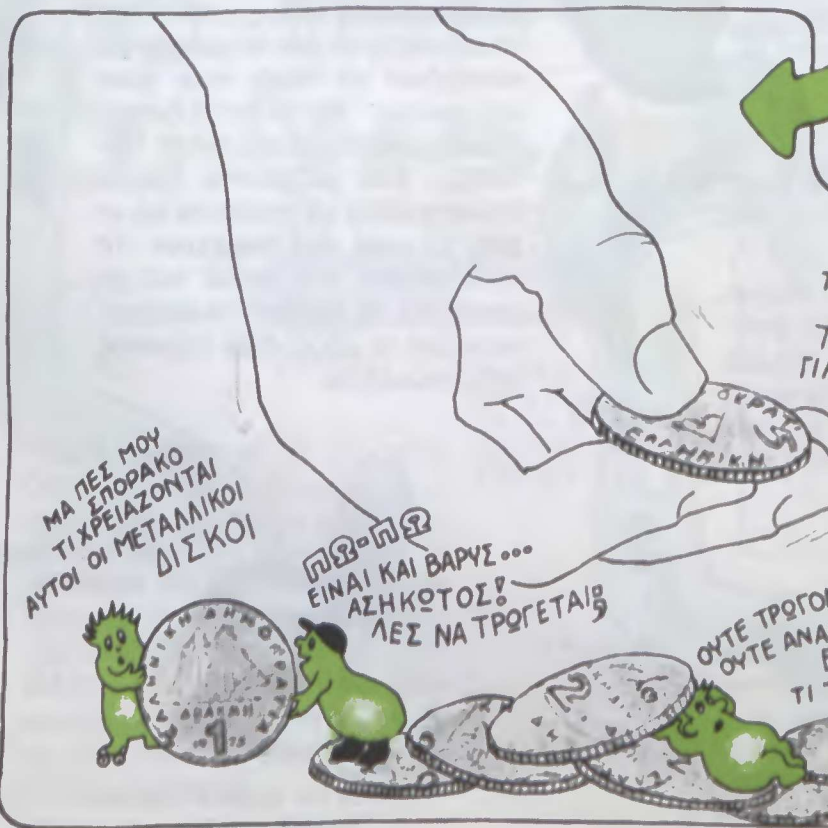
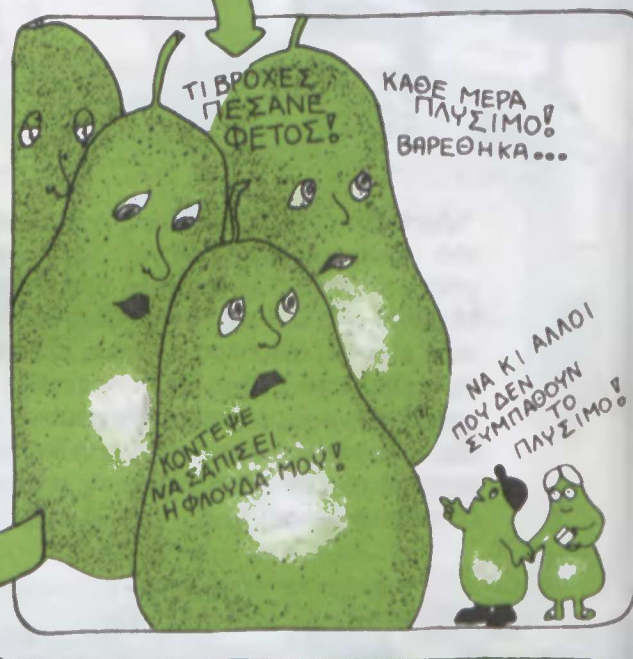
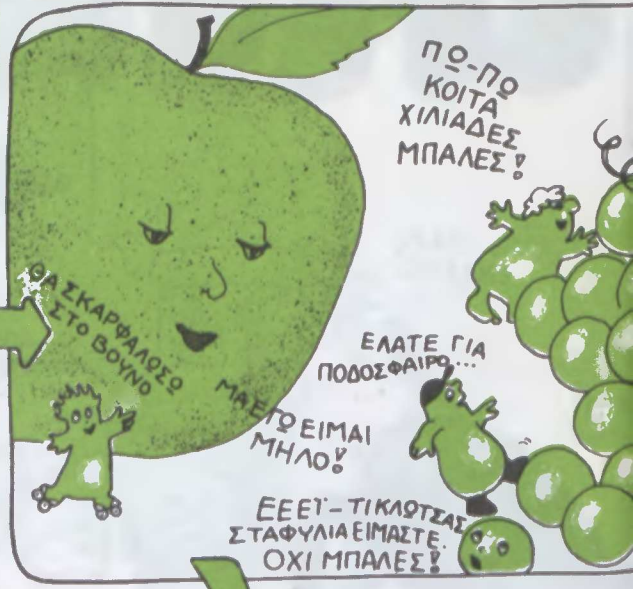
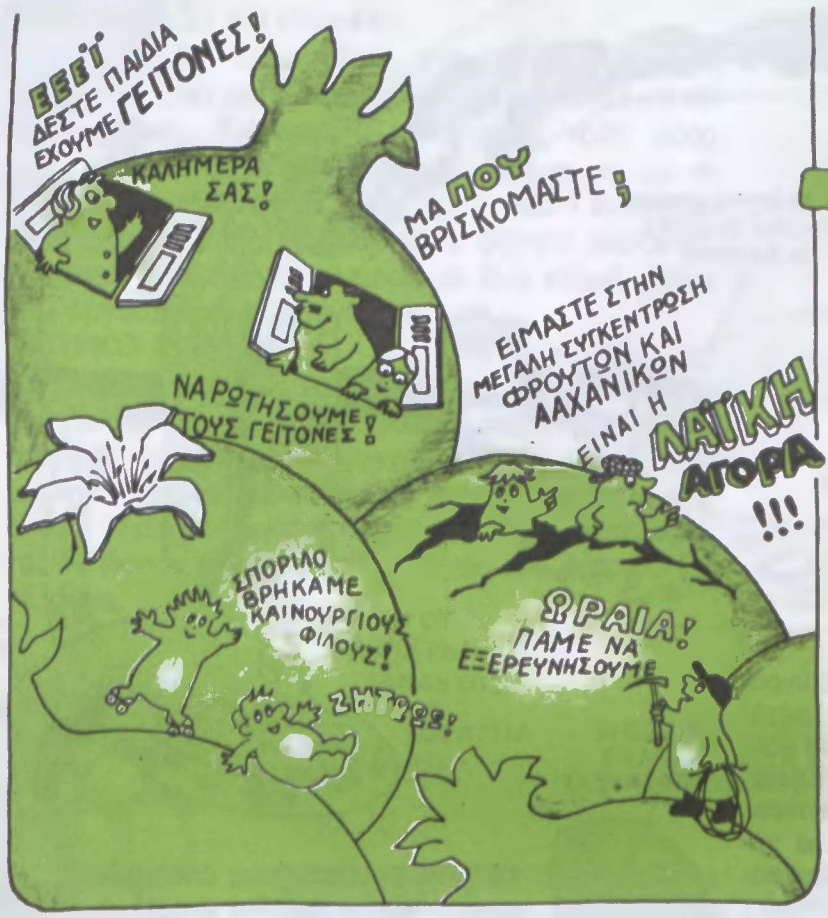
Σε κάθε μπουκιά όμως υπάρχουν μικρά κομμάτια που δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει το εργοστάσιο. Αυτά ξεχωρίζονται από τα χρήσιμα και συνεχίζουν το ταξίδι τους μέσα στο σωλήνα. Από το λεπτό έντερο σπρώχνονται τώρα στο ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ. Έδω μαζεύονται όλα τα άχρηστα υλικά και στύβονται για να βγει το νερό που περιέχουν. Το νερό μπαίνει στο κανάλι του αίματος και τα άχρηστα υλικά βγαίνουν από το σώμα, όταν πηγαίνεις στην τουαλέτα.

Όταν η σούπα έτοιμα-
στεί στο στομάχι, βγαί-
νει λίγη - λίγη από μία
ειδική πόρτα και συνε-
χίζει το ταξίδι της στο
ΛΕΠΤΟ ΕΝΤΕΡΟ.

ΕΣΟΔΟΣ
ΤΟΥ ΠΕΠΤΙΚΟΥ
ΣΩΛΗΝΑ

ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΟ ΕΝΤΕΡΟ

ΤΟ ΡΟΔΟΣΠΙΤΟ

ΕΔΩ!
ΟΛΑ ΔΙΑΝΕΧΤΑ
ΠΩ-ΠΩ-ΠΩΩΩ
ΦΡΕΣΚΑ-ΦΡΕΣΚΑΑΑΑ
ΠΡΟΦΤΑΣΤΕ!

ΠΟΥΧΑΘΗΚΑΤΕ
 ΠΑΙΔΙΑ ΜΟΥ;
 ΤΡΕΞΤΕ ΟΛΟΙ ΣΤΟ
ΡΟΔΟΣΠΙΤΟ!
 ΦΕΥΓΟΥΜΕ
 ΓΙΑ ΤΑΞΙΔΙ
 !!!

ΔΕΝ
 ΠΟΥΛΗΘΗΚΕ,
ΕΥΤΥΧΩΣ!

ΕΙΧΑ ΜΙΑ
ΑΓΟΝΙΑ!

ΠΟΣ ΤΗΝ
 ΓΛΙΤΣΑΜΕ
 ??

ΩΠΑ!
 ΜΟΛΙΣ ΠΡΟΦΤΑΙΝΩ
 ΝΑ ΠΗΔΗΣΩ
 ΣΤΟ ΚΑΦΑΣΙ!

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ
 ΣΟΒΑΡΑ!
 ΕΔΩ **ΟΛΑ** ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ
 ΠΟΥΛΗΜΑ

...
 ...
 ...

ΤΙ ΦΩΝΑΖΕΙ
 ΑΥΤΟΣ?
 ΜΕ ΞΕΚΟΥΦΑΝΕ!

ΛΕΤΕ ΝΑ
 ΠΟΥΛΗΘΗΚΕ ΤΟ
ΡΟΔΟΣΠΙΤΟ
 ΜΑΣ!

ΠΑΜΕ
 ΓΡΗΓΟΡΑ
 ΠΙΣΩ!

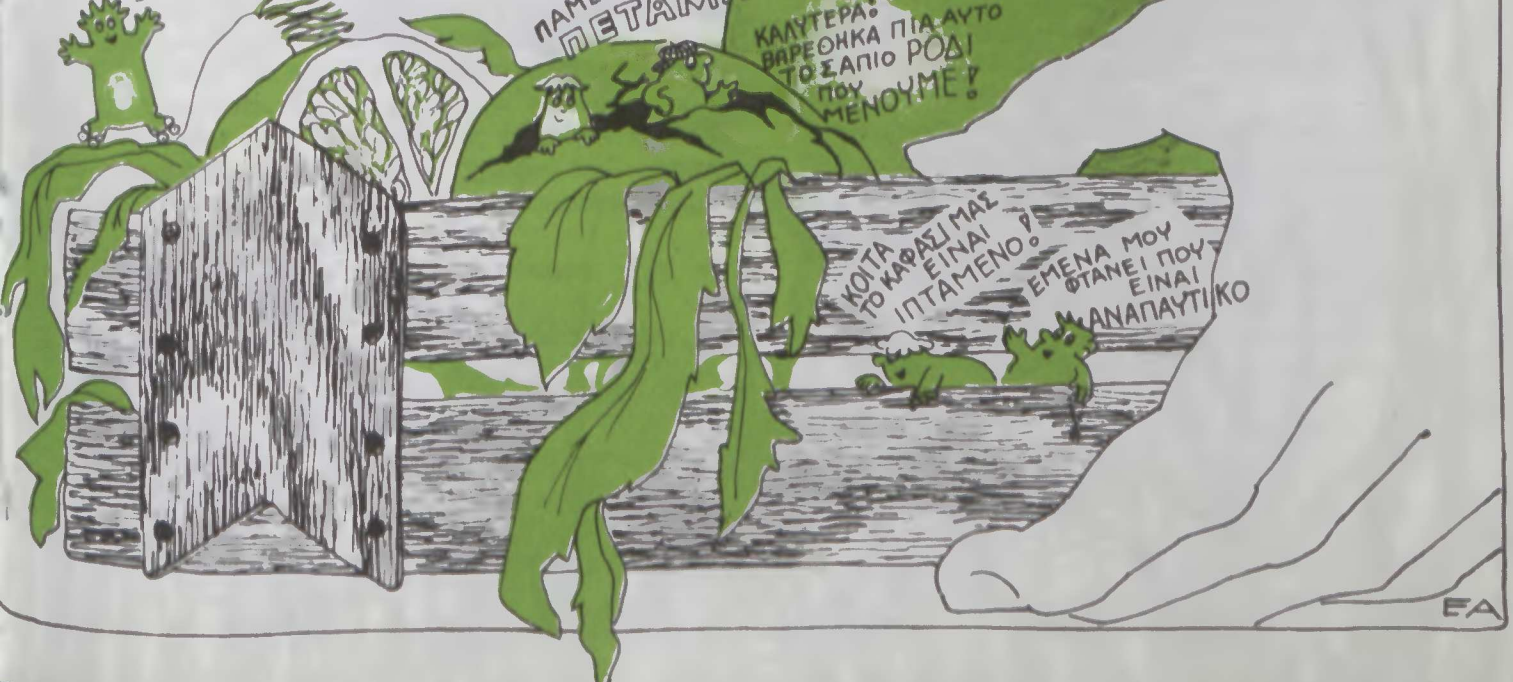
ΦΕΥΓΟΥΜΕ..

ΠΑΜΕ ΟΛΟΙ ΓΙΑ
ΠΕΤΑΜΑ!

ΚΑΛΥΤΕΡΑ!
 ΒΑΡΕΘΗΚΑ ΠΙΑ ΑΥΤΟ
 ΤΟ ΣΑΠΙΟ ΡΟΔΙ
 ΠΟΥ
 ΜΕΝΟΥΜΕ!

Σ'ΑΥΤΟ ΤΟ
 ΤΑΞΙΔΙ ΧΟΥΜΕ
 ΚΑΙ ΠΑΡΕΑ

ΧΜ...
 ΟΡΑΙΑ ΠΑΡΕΑ
 ΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ!

ΚΟΙΤΑ
 ΤΟ ΚΑΦΑΣΙ ΜΑΣ
 ΕΙΝΑΙ
 ΙΠΤΑΜΕΝΟ!

ΕΜΕΝΑ ΜΟΥ
 ΘΤΑΝΕΙ ΠΟΥ
 ΕΙΝΑΙ
 ΑΝΑΠΑΥΤΙΚΟ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΒΕΡΕΜΗ

Το άσημένιο κουνέλι

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΛΑΣΣΑΡΑ

Καθόμουν στήν πέτρα πού ξεπρόβαλλε μέσα από τὰ ξερά χορτάρια και τ' άγκάθια, χωρίς νά μπορώ καλά καλά ν' άνοιξω τά μάτια μου από τήν άντηλιά, ζαλισμένη κιόλας από τίς φωνές τών τζιτζικιών μέσα στά έλαιόδεντρα. Ήμουν λίγα χιλιόμετρα έξω από τό Γαλατά. Μήροστά μου ή άνοιχτή θάλασσα, άπέναντι, στ' άριστερά, ό Πόρος - πράσινα δέντρα, και ξαφνικά όλα κάτασπρα στό λόφο πού είναι χτισμένο τό χωριό. Χρόνια όνειροπολώ κάθε καλοκαίρι σ' αυτό τό παλιό έλιοχώραφο του παππού μου, κι όλο φαντάζομαι πώς έχω κιόλας ένα σπιτάκι κάτασπρο μέσ στό χωράφι. Μά τά χρόνια περνάνε και μένει κι αυτό, μαζί μέ τόσα άλλα, στά σχέδια.

Δέν τό είχα ξαναδει τό κοριτσιίστικο κεφάλι πού φάνηκε μέσα άπο τίς καλαμιές, στά σύνορα του χωραφιού. Ήρθε κοντά μου σά νά γνωριζόμαστε καιρό, χαμογέλασε και μου δωσε ένα από τά τρία βασιλικά σύκα πού κρατούσε.

- Είναι από τή συκιά μας, είπε λίγο περήφανα.

- Τή συκιά σας; Μά πού μένεις;

- Έδώ...

Έδειξε κάπου γύρω της, έγώ δέν κατάλαβα τίποτα. Τό κοντινότερο σπίτι, ήξερα πώς βρισκόταν τουλάχιστον δύο χιλιόμετρα μακριά.

- Ντίνα μέ λένε, άπάντησε πολύ σοβαρά όταν τή ρώτησα. Έού τί κάνεις εδώ;

- Ήταν σέ κεινη τήν άκαθόριστη κατάσταση πού είναι ακόμα παιδί, μά πού άρχίζει νά γίνεται λίγο γυναίκα. Τής έξηγησα τί κάνω, δηλαδή πώς ήρθα στό χωράφι του παππού μου για νά ρεμβάσω και νά κολυμπήσω μακριά από τόν πολύ κόσμο.

- Δηλαδή δέ σ' άρέσει ό κόσμος;

- Μ' άρέσει... μά νά...

- Μου φαίνεται πώς δέ σ' άρέσει, είπε. Θά σου φτιάξω όμως ένα φίλο.

- Θά μου φτιάξεις τί; ρώτησα κατάπληκτη.

Όμως ή Ντίνα δέ μου έδωσε σημασία. Κάτι μάζευε κιόλας, ψάχνοντας μέ προσοχή γύρω γύρω στό χωράφι. Σέ λίγο γύρισε γελαστή, κάθησε δίπλα μου, έβγαλε ένα σουγιαδάκι από τήν τσέπη της κι άρχισε νά μαστορεύει μιά ποδιά πράγματα, πού είχε μαζέψει.

Κοίταζα μέ μεγάλη περιέργεια και σκεφτόμουν τί συνάντηση ήτανε και τούτη σήμερα και πώς δέ μου είχε τύχει τόσο καιρό. Δούλευε μέ άερα, σάν τεχνίτης πού ξέρει καλά τή δουλειά του. Τά δάχτυλά της χορεύανε μέ μεγάλη έπιδεξιότητα. Έπιανε στοργικά τίς βέργες τής έλιάς και τίς λύγιζε, ύστερα τίς έδενε μέ συρματάκι και σπάγκους. Κοιτούσα κι ή άπορία μου μεγάλωνε.

- Νάτο! μου είπε θριαμβευτικά κι έβαλε στά γονάτά μου ένα χλωρό άνθρωπάκι, ντυμένο φύλλα έλιάς και μιά μεγάλη κουκουνάρα για κεφάλι.

- Δέν είναι ωραίος; ρώτησε. Τόν έφτιαξα ειδικά για σένα.

- Φτιάχνεις πολλές τέτοιες κουκλες; ρώτησα θαυμάζοντας.

- Φτιάχνω. Και για τήν άδερφή μου και για τά παιδιά τής κυρίας Σοφίας παλιότερα έφτιαχνα και για μένα. Δέ μου άρέσουν οι άγοραστές. Αύτες τίς φτιάχνω μόνη μου και είναι όπως τίς θέλω. Τουτός εδώ είναι ένας κύριος μέ μουστάκι, ό,τι πρέπει για σένα, πολύ έγωιστής μά στό βάθος καλός. Ξέρει τρόπους και πιστεύω πώς θά σου άρέσει. Τόν λένε Παρρασκευά.

Έτσι γίναμε φίλες μέ τή Ντίνα. Τώρα είχα διπλό λόγο νά πηγαίνω σέ κεινο τό άπόμερο μέρος πού είχα διαλέξει για ένα ήσυχο μπάνιο, άφου τόσο συχνά τό μουτράκι της έβγαине μέσα από τίς καλαμιές και έρχόταν νά μέ συντροφέψει. Με μάθαινε θαυμάσια πράγματα. Ήτανε ικανή νά σου σκαρώσει στό τι και φί, κουκλες και ζώα και ψάρια πολύ-

χρωμα, μέ τά πιό άπλά ύλικά πού μπορεί νά σκεφτεί άνθρωπος, ένα χαρτόνι, ένα κομμάτι φελλό ή ένα κουρέλι. Κι' άκόμα διηγίόταν άπίστευτες ιστορίες πού σέ βεβαίωνε ότι τής τύχανε τής ίδιας «όπως μέ βλέπεις και σέ βλέπω, σου λέω»! Ήτσι έμαθα γιά τή μεγάλη ψαρομάνα πού τή συνάντησε κάποτε στό βυθό, σ' ένα μακροβούτι. Ήταν τόσο μεγάλη, μιλούσε μ' ανθρώπινη λαλιά, κι όχι αυτό μονάχα, σέ κάθε λέξη πού έλεγε, πέφτανε χούφτες μαργαριτάρια άπ' τό στόμα της», πού όμως ή Ντίνα δέ μπόρεσε νά τά μαζέψει, γιατί «ξέρεις πώς είναι κατασκότεινα εκεί στα άπατα». Άκόμα έμαθα γιά ένα γέρο Πέρση μέ μακρύ γενάκι, πού κολυμπούσε στό κανάλι του Πόρου, μέ όλα του τά ρούχα, χωρίς νά βρέχεται, και - περιεργο πού δέν έτυχε νά τον συναντήσω - ή Ντίνα τον έβλεπε πολύ συχνά, μάλιστα μιά φορά τήν πήρε και κείνη γιά βόλτα στή θάλασσα, έτσι όπως ήταν, και δέ βράχηκε ούτε ή άκρη του παπουτσιού της!

Ήτανε πάντα χαρούμενη και καλότροπη ό,τι νά 'λεγε. Οί μόνες φορές πού θυμάμαι λύπη στή φωνή της, ήταν όταν μιλούσε γιά τον μεγάλο άδερφό της, τον Άντώνη, πού μάρκαρε πέρσι σέ καράβι και ταξιδεύει μακριά. Γι' αυτόν μου είπε πώς «έχει τό χάρισμα, όπως ο παπούς», δηλαδή αισθάνεται τό νερό πού είναι βαθιά κάτω στή γή και «νά τον δεις, παθαίνει ταραχή όταν περνάει από πάνω, τρέμει ολόκληρος και καμιά φορά θέλει νά χορέψει.»Μά τώρα τό επάγγελμα του ραβδοσκόπου δέν έχει πέραση, μέ πληροφόρησε, και γι' αυτό αποφάσισε νά γίνει ναυτικός.

Μέ τέτοια πέρασαν ή μιά μετά τήν άλλη οι μέρες, και οι διακοπές μου τελειώσανε. Στούς άποχαιρετισμούς ή Ντίνα, πού ήθελε νά μου κάνει κάτι σά δώρο, ύποσχέθηκε ότι θά πέρναγε κάθε μέρα από τό χωράφι γιά νά τό προσέχει, μήπως και γίνει κάποια ζημιά όσο θά έλειπα. Τήν εύχαρίστησα και έφυγα γιά τήν Άθήνα γεμάτη στενοχώρια πού θά

άφηνα μιά τόσο σπουδαία παρέα.

Δέν ξανάδα τή Ντίνα πριν από τό επόμενο καλοκαίρι. Και τότε τήν είχα σχεδόν μισοξεχάσει κι ούτε λογάριαζα νά τήν ανταμώσω πιά, έτσι πού δέ μου είχε δώσει κανένα σημάδι γιά τό πού είναι τό σπίτι της ή πώς λέγονται οι δικοί της. Πέρασα πάλι ένα μέρος από τίς διακοπές μου στό Γαλατά και δέν παράλειψα νά πηγαίνω στό χωράφι του παπού, όποτε ήθελα ένα μπάνιο στήν ήσυχία, μά όχι τόσο συχνά όπως πέρσι γιατί είχα βρει ώραιες παρέες στον Πόρο πού μέ τραβούσαν στις πολυσύχναστες άκρογιαλιές και σέ έκδρομές μέ τά καϊκάκια.

Μιά μέρα από τίς τελευταίες - πού είχα πάει στό χωράφι περισσότερο γιά νά δώ τί θά 'κανα μ' ένα κομμάτι του φράχτη πού είχε χαλάσει - νά πού ξαφνικά ανοίγουνε οι καλαμιές, άπαραλάχτα όπως πέρσι και μπροστά μου βρίσκεται ή Ντίνα, πιό ψηλή και πιό άδύνατη από τό περασμένο καλοκαίρι, μ' ένα ώραιο λουλουδένιο φουστάνι σά δεσποινίς. Ήγώ ή άνόητη, μετά τίς πρώτες χαρές πού ξαναβρεθήκαμε, θυμήθηκα τό φράχτη πού χάλασε κι άρχισα νά γκρινιάζω πώς μου είχε ύποσχεθεί νά τον προσέχει, όρίστε τώρα ζημιά, κρίμα στή φιλία μας κι άλλα τέτοια... Μ' άκουγε χωρίς νά μιλάει και τότε ξαφνικά είδα τή θλίψη πού είχαν τά μάτια της. Πώς δέν τό πρόσεξα τόση ώρα; Ήταν χλωμή και μαραζωμένη σαν άρρωστη. Που τό γελαστό πρόσωπό της και τό κέφι πού ήξερα! Πολύ άνήσυχη άφησα τίς γκρίνιες και τής ζήτησα νά μου διηγηθεί τί συνέβηκε από πέρσι και γιατί ήταν έτσι κακόκεφη. Δέν είχε αντίρρηση νά μου τά πει, άλλωστε δέν τό έκρυβε πώς ύπήρχανε άσχημα νέα.

Ήταν λοιπόν τον περασμένο Μάρτη πού γύρισε ο άδερφός της ο Άντώνης από τό πρώτο ταξίδι του, μου είπε, κι έκτός από τά φουστάνια και τά στολιδία, τί άλλο τής έφερε γιά δώρο νομίζεις; Ήνα μικρό κουρέλι! Όχι σαν αυτά τά κουρέλια πού ξέρουμε μά ένα κουρέλι σπάνιο, πού τό αγόρασε σέ κάποιο

μέρος στην άκρη τής γής Βραζιλία ή Όλλανδία τό λένε. Έ, λοιπόν, αυτό τό κουνέλι, έκτός από τά μάτια του πού ήτανε γαλανά σάν άνθρωπινα, είχε ένα σπουδαίο γκριζό τρίχωμα πού, όταν έπεφτε πάνω του φώς, λαμπύριζε κι άσπραφτε σάν άσημένιο. «Νά όπως κάνουν τά φύλλα τής λεύκας», και μου έδειξε μιά λεύκα πού φύτρωνε κάτω στή ρεματιά. Η Ντίνα και τό ζωάκι γίνανε γρήγορα άχώριστοι φίλοι, και μάλιστα τό αγαπούσε ακόμα πιά πολύ, άφου ήταν ένα ζωντανό δώρο από τόν άδερφό της, και τής τόν θύμιζε όταν εκείνος είχε φύγει πάλι.

- Τό κουνέλι μου τά καταλάβαινε όλα, είπε ή Ντίνα έτοιμη ν' άρχισει πάλι τίς παράξενες ιστορίες της. Του μιλούσα και κείνο, έπειδή δέν ήξερε νά μιλάει, είχε βρει διάφορα σημάδια για συνεννόηση. Κούναγε τό δεξί του αυτί για νά πει «νά», και τά δυό μαζί για νά πει «εύχαριστώ» ή «τί όμορφη πού είσαι σήμερα». Η πάλι έκανε έναν όλόκληρο κύκλο γύρω - γύρω, όταν ήθελε νά πει «χτές ήμουν πολύ στεναχωρημένο και σύ δέν ήρθες νά μου κάνεις παρέα»... Τέλος πάντων

ολόκληρη γλώσσα είχαμε μεταξύ μας και λέγαμε τόσα πολλά. Έτσι φτάσαμε κάποτε νά μήν μπορούμε νά ζήσουμε, ούτε κείνο χωρίς έμένα, ούτε γώ χωρίς αυτό.

Τήν κοιτούσα πού έλαμπε, όπως μου μιλαγε για τό φίλο της τό κουνέλι, μά ξαφνικά πώς σκοτεινίασε και δαγκώθηκε!

- Τί έγινε; ρώτησα έτοιμη ν' άκούσω καμιά θλιβερή ιστορία για κάποιο άτύχημα. Όχι όμως. Αυτό πού συνέβηκε ήταν πολύ πιά δυσάρεστο, μέ βεβαίωσε ή Ντίνα.

Και μου διηγήθηκε πώς ένα κορίτσι από τόν Πόρο, άπέναντι, ή Χριστίνα - πού περνιέται για πολύ σπουδαία επειδή είναι πλούσια - τής κόλλησε για τά καλά, όταν είδε τό κουνέλι μέ τό άσημένιο τρίχωμα, και βάλθηκε ντέ και καλά νά τής τό πάρει. Τί λεφτά δέν τής πρότεινε και τί δώρα, κι όταν ή Ντίνα τ' άρνήθηκε όλα αυτά, παραφύλαξε κι ένα βράδυ μόλις κοιμήθηκαν όλοι, ήρθανε μαζί μέ τόν άδερφό της και τό κλέψανε. Τούς θυμήθηκε κιόλας τήν άλλη μέρα ένας βαρκάρης κι είπε ότι τούς πέρασε τό κανάλι άργά μεσάνυχτα και κρατούσανε, λέει, ένα κλουβί σκεπασμένο στην άγκαλιά!...

- Δέν έμαθες από τότε νέα για τό κουνέλι σου; ρώτησα γιατί δέν έβρισκα τίποτ' άλλο νά πώ.
- Έμαθα. Μά αυτά πού έμαθα ήτανε πολύ άσχημα. Ξέρεις μιά πόλη πού τήν λένε Καρδίτσα, Ψυχίτσα, κάτι τέτοιο; Έκει πέρα κά- νουν κάθε χρόνο ένα διαγωνισμό για τό ω- ραιότερο κουνέλι. Κι όποιος κερδίσει, παίρνει για βραβείο ένα ταξίδι σέ άλλη χώρα, καλε- σμένος, λέει, ενός σπουδαιου άρχοντα - βεζύρης νομίζω πώς είναι κι έχει έναν πύργο κρυμένο μέσα σ' ένα βουνό. Έκει λοιπόν περνάς δέκα έξαισιες μέρες μ' όλα τά καλά του κόσμου, έχεις για παρέα όλο βασιλιάδες, ύπουργούς, τέτοια πράγματα. Έ, και γι' αυτό τό διαγωνισμό ή Χριστίνα έκλεψε τό κουνέλι μου!... Καταλαβαίνεις, δέν κλαίω τόσο πού τό έχασα, όσο πού σκέφτομαι πόσο άσχημα θά περνάει από τότε.

Η Ντίνα δέν μπόρεσε νά κρατηθεί άλλο και ξέσπασε σέ κλάματα. Αισθανόμουν δυσάρε- στα νά μήν μπορώ νά κάνω κάτι γι' αυτήν. Μού ήρθε μιά ιδέα.

- Άδικα φοβάσαι ότι δέν περνάει καλά τό κουνέλι σου, είπα και προσπαθούσα νά δεί- χνω χαρούμενη. Δέ σκέφτεσαι πώς ένα κου- νέλι πού τό έτοιμάζουν για διαγωνισμό, θά τό φροντίζουνε νά μήν του λείψει τό παραμικρό και θά τό μεγαλώνουν στά πούπουλα; Λοιπόν τί φοβάσαι;

Έδω ή Ντίνα έπαψε νά κλαίει και μέ κοίταξε σά νά μέ μάλωνε.

- Τί άνοησίες λές! είπε σοβαρά! Φυσικά θά τό ταίζουν και θά τό προσέχουν. Άκουσα κιό- λας πώς τά ζώα πού τά έτοιμάζουνε για τούς διαγωνισμούς, τούς άνοίγουνε τό στόμα και τά ταίζουν μέ τό ζόρι όταν δέν θέλουνε νά φάνε, γιατί πρέπει νά 'χουν όρισμένο βάρος για νά τά δεχτούν, πώς δέν τ' αφήνουνε κα- θόλου νά περπατήσουν για νά μήν άδυνατί- σουν και άλλα τέτοια. Δέν ξέρω άν αυτό τό λές έσύ φροντίδα, πάντως δέν είναι εκεί τό πρόβλημα. Έγώ σου λέω πώς δέν τά κάνουν αυτά και πώς τό κουνέλι μου τρώει όσο θέλει

και όποτε θέλει κι ακόμα πώς δέν του λείπει τίποτα. Όμως έγώ τό ήθελα και τό αγαπούσα έπειδή κάναμε παρέα και κουβεντιάζαμε, όχι έπειδή θά κέρδιζα ένα ταξίδι σ' έναν πύργο, χάρη στη γούνα του... Κι ακόμα σου λέω πώς μπορεί νά τό χαϊδεύουν και νά δείχνουν ότι τό αγαπούν, μά δέν καταλαβαίνεις πόσο λυ- πημένο θά είναι πού θά του λείπει ή πραγμα- τική αγάπη, αυτή πού δέ λογαριάζει ταξίδια και κέρδη για νά δοθει;

- Μπορεί νά μήν τό ξέρει, είπα κουτά.

- Τότε θά πει πώς τό κακόμοιρο έχει τόση ανάγκη νά τό αγαπάνε, πού δέ θέλει νά βλέπει ότι τό κοροϊδεύουν. Άν όμως κάποια στιγμή του περάσει από τό νου ή αλήθεια, θά γίνει τό πιό δυστυχισμένο κουνέλι τής γής.

- Μά μπορεί νά τό αγαπάνε πραγματικά, επέμενα.

- Και άν υποθέσουμε ότι δέν είχε τήν άση- μένια γούνα του ή πώς δέν καταφέρνει νά κερδίσει τό διαγωνισμό, τότε θά συνεχίσουν νά τό αγαπούν;

Δέν πήγαινε πουθενά ή κουβέντα. Η Ντίνα είχε για όλα τήν άπάντησι έτοιμη. Έτσι δέν μπόρεσα νά τήν παρηγορήσω, έφυγε μέσα από τίς καλαμιές, θλιμμένη όπως είχε 'ρθει.

Όυτε κι έμαθα τί άπόγινε εκείνη ή ιστορία μέ τό κουνέλι. Τό πιθανότερο είναι νά κέρδισε στό διαγωνισμό, νά πήρε τό βραβείο ή και- νούργια κυρά του, και νά τό έχει όπα όπα πιά από τή χαρά της. Σίγουρα πιστεύω πώς δέ θά περνάει άσχημα, ή Ντίνα έχει πάντα μιά τάση νά τά παραλέει και νά φτιάχνει ιστορίες... Σκέφτομαι κιόλας, καμιά φορά, πώς ή φίλη μου είναι τόσο μεγάλη παραμυθοϋ, πού μπο- ρει νά 'φτιαξε όλη αυτή τήν ιστορία μέ τό κουνέλι, έξαιτίας τής μικρής μου γκρίνιας για τό φράχτη. Μόνο και μόνο για νά βρει έναν τρόπο νά μου πει πώς ή αγάπη είναι κάπως σάν ένα ποτήρι νερό πού τό προσφέρεις από εύχαρίστηση, έτσι χωρίς νά περιμένεις τί- ποτα.

Άν και γεννήθηκα στην Άθήνα, πέρασα τά πρώτα μου χρόνια σέ χωριό, και ίσως γι' αυτό αγαπώ πολύ νά θριασκώμαι στην έξοχή, κάτω άπ' τά δέντρα, κοντά στά νερά. Άλλωστε πιστεύω πώς μέσα στη φύση μπορούν νά συμβούν στον καθένα πολύ ώραία πράγματα, όπως ή δική μου γνωριμία μέ τήν Ντίνα, πού γράφω έδώ τήν ιστορία της. τά βιβλία μου είναι συνήθως για μεγάλους, μά πάλι όχι άκριβώς. Πιό σωστά νομίζω πώς γράφω για μεγάλους πού μέσα τους είναι λιγάκι παιδιά.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΛΑΣΣΑΡΑ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Παίξτε τὰ παιχνίδια πού σᾶς δίνουμε μέ τή συντροφιά σας.

ΧΙΛΑΡΗ ΠΕΤΣΑΛΗ - ΔΙΟΜΗΔΗ

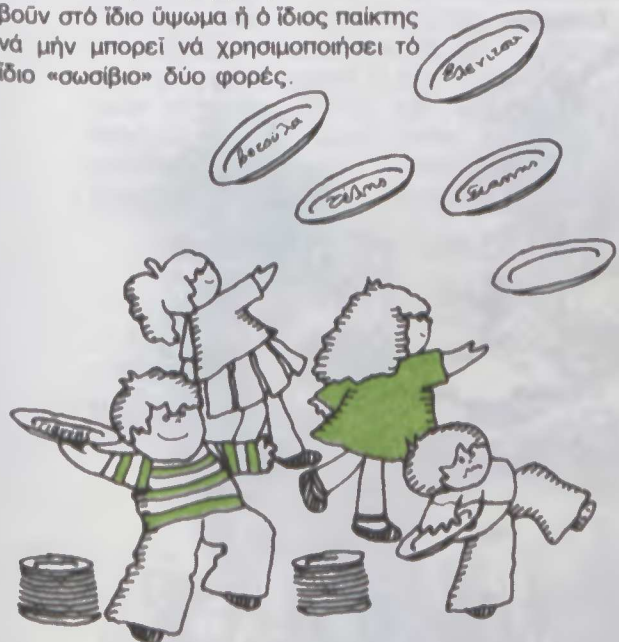
ΝΑΥΑΓΙΟ

Αυτό τό παιχνίδι είναι καλό γιά τό βουνό καί μπορούν νά παίξουν όσοι παίκτες θέλουν. Όσοι παίρνουν μέρος στό παιχνίδι τρέχουν όπου θέλουν καί, όταν ὁ ἀρχηγός σφυρίζει μέ μία σφυρίχτρα ἢ φωνάζει ΝΑΥΑΓΙΟ, πρέπει νά ἀνεβούν σέ ἕνα βράχο ἢ πέτρα ἢ δέντρο ἢ ὁποιοδήποτε ὕψωμα γιά νά σωθοῦν ἀπό πνίξιμο! Αὐτός πού σκαρφαλώνει τελευταίος, βγαίνει ἀπό τό παιχνίδι. Ὑπάρχουν καί παραλλαγές: Δυό παίκτες νά μήν μπορούν νά ἀνεβούν στό ἴδιο ὕψωμα ἢ ὁ ἴδιος παίκτης νά μήν μπορεῖ νά χρησιμοποῖήσει τό ἴδιο «σωσίβιο» δύο φορές.

ΑΕΡΟΠΙΑΤΑ

Χάρτινα ἢ πλαστικά πιάτα μπορούν νά γίνουν ἱπτάμενοι δίσκοι. Κερδίζει αὐτός πού θά πετάξει τό πιάτο πιά μακριά μέ ἕνα πέταγμα. Ἡ ἀπόσταση μετριέται μέχρι τό πρῶτο ἀκούμπισμα τοῦ πιάτου στή γῆ. Καλό είναι νά γράψει ὁ καθένας τό ὄνομά του στό πιάτο του γιά νά ἀποφύγετε τὰ μπερδέματα. Όταν τελειώσει τό παιχνίδι, μαζέψτε τὰ πιάτα γιά νά μείνει ὁ τόπος καθαρός.

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΤΟ ΔΕΙ ΠΡΩΤΟΣ

Ἡ παρέα ἀποφασίζει τί θέλει νά ψάξει νά βρεῖ, ὅπως τό πιό μικρό φύλλο τό πιό λεπτό κλαρί, ἕνα μῶβ κοχύλι ἢ ἕνα φλοιό δέντρου. Αὐτά είναι μερικές προτάσεις γιά τό τί θά ἀποφασίσετε νά

βρεῖτε καί θά είναι ἀνάλογα μέ τήν περιοχή πού βρισκόσαστε, παραλία, βουνό ἢ δάσος. Ὁ παίκτης πού θά γυρίσει πρῶτος μέ ὅλα τὰ ζητούμενα κερδίζει.

Λαοκάρη

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Είναι νομίζω καιρός νά γνωριστούμε. Τ' όνομά μου είναι Ειρήνη και μένω στην Αθήνα μαζί με τόν άνδρα μου και τά δυό μας παιδιά, τό Νικόλα και τή Χριστίνα. Συχνά τ' άπογεύματα καθόμαστε μαζί και συζητάμε. Τά παιδιά πάντα κάνουν του κόσμου τίς έρωτήσεις, μιά και θέλουν νά μαθαίνουν κάθε τί πού γίνεται γύρω τους. Αλλά μή νομίζετε ότι έγώ σάν «μεγάλη» τά ξέρω όλα κι έχω πάντα έτοιμες τίς άπαντήσεις. Τίς περισσότερες φορές όλοι μαζί κουβεντάζοντας βρίσκουμε αυτό πού ζητάμε.

Η ώρα περνά γρήγορα κι εύχάριστα, άφου μπορούμε μαζί νά διασκεδάσουμε σάν φίλοι συζητώντας, γελώντας και πολλές φορές παίζοντας.

Έτσι λοιπόν και πέρυσι τό καλοκαίρι, πού είχαμε πάει σ' ένα νησί κι είχαμε άρκετό έλεύθερο χρόνο, τά παιδιά μου, οι φίλοι μας κι έγώ άρχισαμε μιά κουβέντα γιά τούς άνθρώπους, πού έζησαν πολύ παλιά στόν τόπο μας.

Θυμάμαι ήταν πολύ νωρίς τό πρωί κι είχαμε μαζευτεί όλοι έξω στην αύλή γιά νά δούμε την άνατολή του ήλιου.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΑΚΟΥ

Η ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΓΗ!

ΤΗΝ ΛΕΝΕ ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΗ ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΤΕ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΣΑΝ ΠΕΤΡΙΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΑΡΧΙΣΕ ΓΥΡΟΣΤΑ 600.000 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ!

- Μά είναι θαύμα! φώναξαν με χαρά τ'α παιδιά. Τόσο μεγάλος και λαμπερός! Άλήθεια, τί νά έλεγαν οι πρώτοι άνθρωποι πού ζούσαν παλιά στήν γη, όταν αντίκριζαν τόν ήλιο; Τί ήξεραν γι' αυτόν;

- Αυτό είναι μιά μεγάλη ιστορία, γιατί πολλά, μά πάρα πολλά χρόνια πριν από μάς έζησαν οι πρώτοι άνθρωποι στή γη. Κι εκείνοι οι άνθρωποι δέν ήξεραν ούτε νά μιλούν. Θά τόν έβλεπαν νά φωτίζει τόν κόσμο, νά ζεσταίνει τά κορμιά τους, και θά τόν θαύμαζαν κάπως σάν Θεό!

Μ' αυτή τήν κουβέντα σάν άφορμή, άποφασίσαμε νά ταξιδέψουμε με τή σκέψη πίσω στό χρόνο, γιά νά γνωρίσουμε τούς ανθρώπους, πού έζησαν πολύ παλιά στον έλληνικό χώρο. Καί τά ταξίδια μας αυτά ήταν πραγματικά πολύ ώραία. Γι' αυτό σκεφθήκαμε νά τά γράψουμε, γιά νά τά ζήσουν κι' άλλα παιδιά.

Άν είστε έτοιμοι λοιπόν, βάλτε μέσα στον σάκο σας πολλή περιέργεια και φαντασία, κι έλάτε νά ταξιδέψετε μαζί μας. Πρώτος μας σταθμός τά Πετράλωνα τής Χαλκιδικής. Εκεί υπάρχει μιά μεγάλη σπηλιά (1500 μ. βάθος) «τό σπήλαιο τών Πετραλώνων», όπου βρέθηκε τό παλαιότερο κρανίο ανθρώπου πού έζησε στον έλληνικό χώρο.

Ταξιδεύουμε λοιπόν πίσω, πάνω από 100.000 χρόνια στην Παλαιολιθική εποχή.

Έκανε κρύο. Στριμωγμένοι μέσα στή σπηλιά περιμέναμε νά ξημερώσει. Άπ' έξω άκούγαμε μεγάλα ζώα, άρκοϋδες, ύαινες, ρινόκερους, άγρια άλογα, κι έλάφια νά μουγκρίζουν ψάχνοντας γιά φαί. Τά φοβόμασταν, όπως μάς φοβόντουσαν κι αυτά. Όμως δέν μπορούσαμε νά πούμε τίποτα. Δέν ξέραμε νά μιλούμε. Βγάσαμε κι έμεις κραυγές χαράς, πόνου ή φόβου. τά μάτια μας όμως λαμπύριζαν καθώς ψάχναμε τρόπο νά έκφραστούμε. Μέσα στό κεφάλι μας κάτι άρχισε νά

ξυπνά. Μιά μικρή φλόγα πού με τά χρόνια θά γινόταν μιλά και καθαρή σκέψη πού θά μάς έκανε νά αισθανθούμε τή μεγάλη διαφορά μας από τά ζώα.

Μέ τό πρώτο φώς ξεχυθήκαμε έξω κι άρχισαμε τό κυνήγι. Τρέχαμε γρήγορα, πηδάγαμε ψηλά κυνηγώντας τά ζώα. Σέ μιά στιγμή άρπάξαμε μιά πέτρα και χτυπήσαμε τό πρώτο. Τό ζώο έπεσε κάτω στή στιγμή. Κοιτάξαμε γιά λίγο τήν πέτρα. Κάτι άρχισαμε νά καταλαβαίνουμε.

Σιγά σιγά με τά χρόνια, ή πέτρα μαζί με τά ξύλα έγιναν τά πρώτα, τά μόνα μας έργαλεία. Χτυπούσαμε τήν μιά πέτρα με τήν άλλη και τήν φτιάχναμε όπως τή θέλαμε, μυτερή, πλατιά, τόση πού νά χωρά στό χέρι μας.

Έτσι ομάδες ομάδες μέσα σέ σπηλιές και κυνηγώντας τά ζώα ζήσαμε πολλά χρόνια, όπως πολλά, εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια είχαν ζήσει κι οι πρόγονοί μας, καθώς περιπλανιόντουσαν ψάχνοντας γιά τροφή και προστασία από τό φοβερό κρύο, τόν άέρα και τήν βροχή. Μά ή μιά γενιά άφηνε στήν άλλη τήν πολύτιμη πείρα τής, κι έτσι καταφέραμε νά έπιζηήσουμε και νά φτιάξουμε καλλίτερη τή ζωή μας. Όμως χρειάστηκαν πολλά, χιλιάδες χρόνια γιά νά μάθουμε νά χρησιμοποιήσουμε τή φωτιά. Χρειάστηκαν πολλά, χιλιάδες χρόνια γιά νά ζεσταίνουμε τά κορμιά μας με δέρματα ζώων. Χρειάστηκαν πολλά, χιλιάδες χρόνια γιά νά φτιάξουμε τά πρώτα μας έργαλεία. Χρειάστηκαν πολλά, χιλιάδες χρόνια γιά νά πάρουν οι κραυγές μας συγκεκριμένο νόημα και νά γίνουν λέξεις. Χρειάστηκαν πολλά, χιλιάδες χρόνια γιά νά ξεχωρίσουμε από τίς άγέλες τών ζώων πού κυνηγούσαμε και νά καταλάβουμε ότι είμαστε άνθρωποι.

χωριό μου αντίο

ΒΟΥΛΑ ΜΑΣΤΟΡΗ

Στήν άκρη του χωριού ψηλά είναι τό σπίτι τής Ντίνας. Όμορφοκτισμένο και μ' ένα ξύλινο σκεπαστό μπαλκόνι, τό χαγιάτι πού λένε. Καφεκόκκινα κεραμίδια στολίζουν τή σκεπή του κι ένας σιδερένιος κόκορας καμαρώνει στήν καμινάδα του. Γύρω - γύρω τ' αγκαλιάζει ένα περιβόλι. Είναι ό,τι άγαπά περισσότερο ή Ντίνα. Γεμάτο δέντρα. Οί σύντροφοί της. "Όταν όλοι μετά τό φαγητό κοιμούνται, εκείνη γλιστρά στο περιβόλι. Τότε τά δέντρα ζωντανεύουν, μιλούν μαζί της. Άπλώνουν τά κλαδιά τους και τήν καλούν στο παιχνίδι τους μέ τόν άέρα. Και σκαρφαλώνει στο πιό ψηλό κλαδί τους και κεί όνειρεύεται. Έκεί άγγίζει τόν ούρανό κι άφήνει τήν καρδιά της νά μιλήσει. Έκεί μιλά στο Θεό. Έκεί μιλά στήν ίδια τή Ντίνα. Είναι πρωινό του Μάρτη. Ό ήλιος έχει κιόλας άρχίσει τό ταξίδι τής μέρας. Η γή μοσχοβολάει άπό τήν πρωινή δροσιά. Μικρά πουπουλένια σύννεφα τριγουρίζουν τό σπίτι τής Ντίνας. Μοιάζει μέ παραμυθένιο. Η αύλόπορτά του τρίζει. Η Ντίνα πιάνοντας σφιχτά τό μπρούτζινο πόμολο τήν άνοίγει μέ κόπο. Πριν τήν κλείσει πίσω της, ύψώνει τή ματιά της στο μπαλκόνι. Έκεί ή μητέρα της, όπως κάθε πρωί, στέκει χαμογελαστή και τής κουνά τό χέρι.

- Άντίο, Ντίνα!

- Άντίο, μαμά!

Πόσο θά 'θελε ή Ντίνα, νά 'ταν κι αυτό τό πρωινό, όπως όλα τ' άλλα! Όπως τότε πού τραβούσε τήν πόρτα, σάν νά 'ταν φτερό και χοροπηδώντας κι άνεμίζοντας τήν τσάντα της κατηφόριζε για τό σχολειό. Πόσο θά 'θελε όλα τά τωρινά, νά 'ταν ψέματα! Όλα νά 'ταν ένα άσχημο όνειρο! Η τουλάχιστον νά μπορούσαν, νά τ' αναβάλουν, μά...

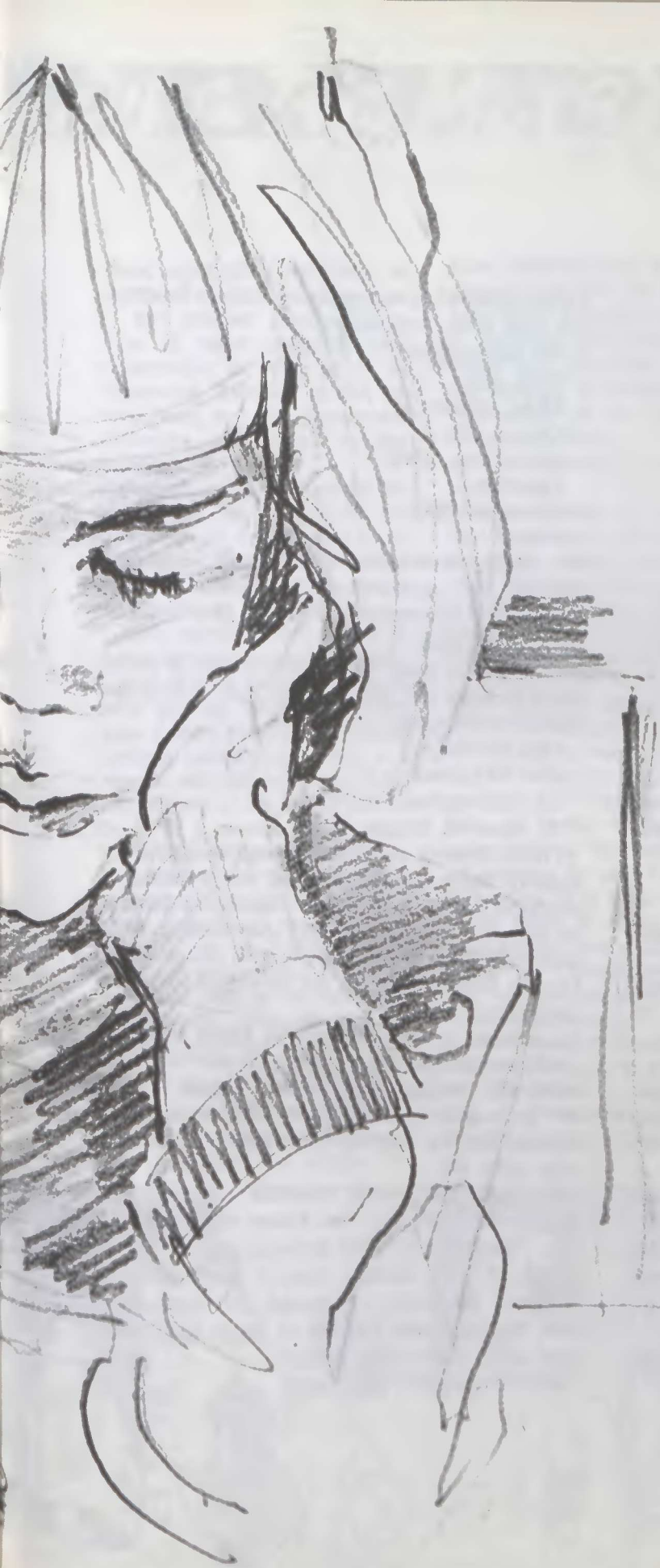
- Όπως είπαμε, Ντίνα. Κατά τίς 10 θά 'ρθουμε νά σε πάρουμε. Θά ξεκινήσουμε...

- Δέ γίνεται μαμά, λίγο άρ γότερα; Τήν τρίτη ώρα έχω Έλληνικά. Άς μή τά χάσω...

- Όχι Ντίνα. Η Άθήνα είναι μακριά. Έχουμε πολύ δρόμο για σήμερα...

Η Άθήνα! Αύτός ό μαγνήτης. Τούς τραβά όλους κοντά της. Στολισμένη και πλάνα λέει πάντα και σ' όλους τό ίδιο παραμύθι:

- Έδω σέ μένα ό,τι θέλεις βρίσκεις! Έδω, ό,τι θέλεις γίνεσαι!

"Ένα μήνα τώρα όλο ή ίδια λέξη βροντά σ' αυτιά της. Έθίνα - Έθίνα - Έθίνα...

- Φτάνει!

Μονολογεί φωναχτά στο δρόμο ή Ντίνα.

- Έ! Τί έπαθες σήμερα, Ντίνα; Ούτε καλημέρα δέ μās λές;

- Καλημέρα, Χρυσούλα.

- Έλα, κάτι σοῦ συμβαίνει. Α!... Μήπως; Ντίνα! Σήμερα; ρωτά άναπηδώντας ή Χρυσούλα.

Κι αυτή όλο τουτο τόν καιρό ζούσε σ' άγνία. Είχε όμως πίν έλπίδα πώς θ' άργούσε λίγο άκόμη αυτή ή μέρα. "Ισως μετά τό Πάσχα..." "Όχι όμως. Κι ό καιρός πέρασε τόσο γρήγορα. Τώρα ήλθε ή ώρα. Τώρα ή Έθίνα θά παίρνει πή φίλη της μακριά. Πάνε τό παιχνίδια τους. Πάνε τά ώραία τρυφερά μυστικά τους. Πάνε οι άτέλειωτες Κυριακάτικες βόλτες σπίν πλατεία.

- Ναι, Χρυσούλα, φεύγουμε. Πάει, τέλειωσαν τά ψέματα. Βρήκαν δουλειά στον μπαμπά μου. Σήμερα στις 10 ξεκινάμε. Μόλις πήραμε χθές τό τηλεγράφημα, όλα άρχισαν νά γίνονται πακέτα. Άμίλητες τώρα οι δυό φίλες παίρνουν τό δρόμο για τό σχολειό. Έχουν τόσα πολλά νά πούν, μά καμιά λέξη δέ βγαίνει άπ' τά χείλια τους. Η λύπη βαρύνει πίν καρδιά τους και κάνει τά πόδια τους άσήκωτα.

"Άλλες φορές ή κατηφορία γέμιζε τό πρωί άπ' τά γέλια και τά τρεχαλητά τους.

- Πιάσε με, άν μπορείς! Πιάσε με ε ε ε ! Φώναζαν ξεκαρδιασμένες ή μιά σπίν άλλη. Κι άρχιζαν τό τρελό κυνηγητό πίσω άπ' τίς λευκές του δρόμου, πάνω στά κεφαλόσκαλα των σπιτών, γύρω άπ' τίς κολώνες. Κι άνέμιζαν οι κοτσιδες τους και κοκκίνιζαν τά μάγουλά τους.

Μετά περνούσαν άπ' τό φούρνο του μπαρμπα - Στέλιου. Διάλεγαν τά κουλούρια τους άνακατεύοντας όλο τό καλάθι. Και πάντα γκρίνιαζε ό μπαρμπα - Στέλιος. "Όμως όλο και χαμογελοῦσε, κρυφά κάτω άπ' τά παχιά μουστάκια του.

- Α! Παλιοσουσουράδες! Άλλη φορά δέ σās άφήνω, νά πλησιάσετε τό καλάθι. Άκούς εκεί! "Όλα άνω - κάτω! "Όλα είναι τά ίδια. Τί τά διαλέγετε;

Κορίτσι μου αντίο

- Μπά! Έτσι λές εσύ; Γιά δές τούτο. Είναι παραψημένο! Καμένο σχεδόν!

- Νά! Καί τούτο είναι μιά σταλιά!

- Άμ, τούτο; Γιά δές. Είναι σκέτο ζυμάρι!

Κι άνακατεύοντας γιά άλλη μιά φορά τό καλάθι τό βαζαν στά πόδια καλού κακού.

Έφθασαν στό σχολειό, τή στιγμή πού ό μπαρμπαλιάς μέ τήν κουδούνα έβγαине στό δρόμο γιά νά μαζέψει τούς καθυστερημένους.

Ντίν - ντάν - ντίν - ντάν!

- Άντε κορίτσια. Μπάτε μέσα. Μπά! Τί μούτρα είν' αυτά πού χετε του λόγου σας; Μωρέ σεΐς είστε στό τσάκ νά κλάψετε. Σιγά, βρέ κορίτσια! Σιγά!

Μά κείνες έχουν άρχισει κιόλας τά κλάματα καί τρομαγμένες, θαρρείς τρέχουν στήν τάξη τους. Κάθονται στό θρανίο της, τό πρώτο κοντά στήν έδρα καί κρύβουν τά πρόσωπά τους μέσ στά χέρια. Κάτω στό προαύλιο τά παιδιά στή γραμμή ύμνούν τόν Κύριο τραγουδώντας όλα μαζί.

Τά δάκρυα στεγνώνουν σιγά - σιγά. Έη προσευχή τελειώνει.

Οί δυό φίλες έξαφνα άρχίζουν νά μιλούν δυνατά ή μιά στήν άλλη. Λαχανιαστά.

- Θά μου γράφεις;

- Κάθε μέρα.

- Μόλις φθάσεις.

- Όλα τά νέα

- Θά 'μαστε φίλες.

- Γιά πάντα.

- Θά σέ θυμάμαι.

- Πάντα.

Τό μάθημα κυλά όπως κάθε μέρα. Έη γλυκιά ρουτίνα του σχολειού άπαλαίνει τή λύπη της Ντίνας. Τήν συνεπαίρνει μέχρι πού ξεχνά κι αυτό τό μεγάλο ταξίδι.

Στό διάλειμμα όμως τό νέο άπό στόμα σέ στόμα κάνει τό γύρο της τάξης. Άρχίζουν νά πέφτουν βροχή οι έρωτήσεις.

- Πού θά πās;

- Πού θά μείνεις;

- Σέ ποιό σχολείο θά πās;

- Ά, τώρα πιά θά μās ξεχάσεις;

Έη Ντίνα άπαντά σάν ύπνωτισμένη. Χαμογελά σάν χαμένη. Μέσα της παρακαλεί, νά χτυπήσει τό κουδούνι γρήγορα. Έτσι θά τελειώσει τό διάλειμμα καί μαζί τό μαρτύριό της. Δέν άντέχει άλλο όλες αυτές τίς έρωτήσεις. Κι αυτή πού θέλει νά ξεχάσει άκόμη καί τώρα, τήν τελευταία στιγμή τό φευγιό της.

Τό μάθημα έχει ξαναρχισει. Τά λεπτά περνούν.

Έη ώρα πλησιάζει. Τώρα πρέπει νά φορτώνουν τά τελευταία πράματα στό σπίτι. Μπορεί καί νά τά χουν φορτώσει. Τώρα θά κλείνουν τά παραθυρόφυλλα. Τίς πόρτες. Ένα τελευταίο πότισμα στόν κήπο καί...

Άντί σπίτι μου! Άντίο περιβόλι!

Κι εκείνος ό δρόμος, πού ένωνε τά σπίτια όλων μας. Εκείνος πού κάθε άπόγεμα μάζευε όλα τά παιδιά, όλες τίς ηλικίες. Εκεί π' άντάμωνες τόν τρίχρονο Νικολάκη νά τσουλά τ' αυτοκινητάκι του. Τήν έξάχρονη Γιωργία νά παίζει τόπι. Εκεί όλοι μας. Άντίο τώρα δρόμε!

Άντίο άγαπημένο μου χωριό!

Ἐνῆμα τῆς Μεγάλης Πρασευκῆς

ΕΙΡΗΝΗ ΝΑΚΟΥ

Ἐνας μικρός φίλος μου μίλησε γιά τό Πάσχα πού εἶχε περάσει πέρασ' ἓνα ἑλληνικό χωριό. Μοῦ μίλησε γιά πολλά πράγματα, ἀλλά περισσότερο ἀπ' ὅλα γιά τή Μ. Παρασκευή. Στάθηκε σέ δυό λεπτομέρειες, πού τοῦ ἔκαναν πολλή ἐντύπωση, μιά καί δέν τίς εἶχε ξαναδεῖ.

Καθώς ἀκολουθοῦσαν ὄλοι τόν ἐπιτάφιο κι ἔκαναν τό γύρο τοῦ χωριοῦ, πρόσεξε ὅτι σέ πολλά παράθυρα εἶχαν ἀκουμπήσει πιάτα μέ φυτεμένη πρασινάδα. Τότε ρώτησα μιά γριούλα κι ἔκείνη τοῦ εἶπε:

- Κάθε χρονιά τέτοιες μέρες ρίχνουμε σπόρους ἀπό σιτάρι, κριθάρι ἢ φακή μέσα σέ πιάτα μέ λίγο νερό. Αὐτά γρήγορα μεγαλώνουν, γρήγορα γίνονται πρασινάδα, ἀλλά καί γρήγορα μαραίνονται. Ὅπως κι ὁ Χριστός πού πέθανε πάνω στό ἄνθος τῆς νιότης του. Λένε μάλιστα ὅτι αὐτή ἡ συνήθεια εἶναι πολύ παλιά. Πρὶν ἀκόμα γεννηθῆ ὁ Χριστός τότε πού οἱ Ἕλληνες πίστευαν στούς θεοούς τοῦ Ὀλύμπου, φύτευαν τούς ἴδιους σπόρους μέσα σέ πιάτα γιά τόν ὠραῖο Θεό Ἄδωνη, πού πέθανε νέος, ἀλλά ἀνασταίνονταν μαζί μέ τά λουλούδια κάθε ἀνοιξη. Αὐτά τά πιάτα τά ἔλεγαν «Ἀδώνιδος κήπους».

Ἔτσι ὁ Χριστός πού πεθαίνει κι ἀνασταίνεται κάθε ἀνοιξη συνεχίζει κάπως τήν ἱστορία τοῦ θανάτου καί τῆς Ἀνάστασης τοῦ ὠραίου Ἄ-

δωνη. Βλέπεις πάντα οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἀνάγκη ἀπό τήν ἐλπίδα πού τοῦς δίνει ἡ ἀνάσταση τοῦ Θεοῦ. Κι ἂν προσέξεις κάθε Μεγάλη Παρασκευή, πού θρηνοῦμε τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἐκκλησιαστικοί ὕμνοι μιλοῦν γιά τήν ὀμορφιά του ὅπως ποτέ ἄλλοτε.

«ὦ γλυκύ μου ἔαρ... πού ἔδει σου τό κάλλος;»

Σκέφτηκα λοιπόν ὅτι εἶναι ὠραία ἰδέα νά φυτέψετε κι ἐσεῖς σπόρους ἀπό σιτάρι, κριθάρι ἢ φακή μέσα σέ πιάτα καί νά τά βάλετε στά παράθυρά σας τή Μεγάλη Ἑβδομάδα. Τό ἄλλο πράγμα πού ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στό μικρό μου φίλο ἦταν ὅτι μόλις γύρισαν ὄλοι μέ τόν ἐπιτάφιο πίσω στήν ἐκκλησία, βρῆκαν τήν πόρτα κλειστή. Ἀπό μέσα ὁ καντηλανάφτης παρίστανε τόν Ἄδωνη ἐνῶ ὁ παπάς ἀπ' ἔξω παρίστανε τό Χριστό. Ὁ Ἄδωνη λοιπόν δέν ἠθελε νά δεχθῆ τό Χριστό, γιὰτί προαισθανόταν τήν Ἀνάστασή του καί φοβόταν ὅτι μαζί Του θ' ἀνασταίνονταν καί οἱ ἄλλοι νεκροί. Ἔτσι θά ἔχανε τό κύρος του καί οἱ ἄνθρωποι θά σταματοῦσαν νά τόν φοβοῦνται. Ὁ παπάς λοιπόν πλησίασε τήν πόρτα, ἄρχισε νά τήν κτυπᾷ καί φώναζε δυνατά:

«Ἄρατε πύλας!» Ἀνοιξτε τίς πύλες τοῦ Ἄδωνη, γιά νά μπεῖ ὁ βασιλιάς τῆς δόξας!

Τότε ὁ καντηλανάφτης ἀπό μέσα φώναξε μέ ἀγρία καί εἰρωνική φωνή:

«Ποῖος εἶναι αὐτός ὁ βασιλιάς τῆς δόξας;»

Αὐτός ὁ διάλογος συνεχίσθηκε γιά 3 φορές. Καί κάθε φορά ὄλο καί πῶ δυνατά κτυποῦσε ὁ Παπάς τήν πόρτα κι ὄλο πῶ ἀγρία ἀπαντοῦσε ὁ καντηλανάφτης ἀπό μέσα. Τελικά ὁ Παπάς ἔδωσε μιά γερή κλωτσιά στήν πόρτα. Οἱ «Πύλες τοῦ Ἄδωνη» ἀνοιξαν καί ὄρησε μέσα φωνάζοντας:

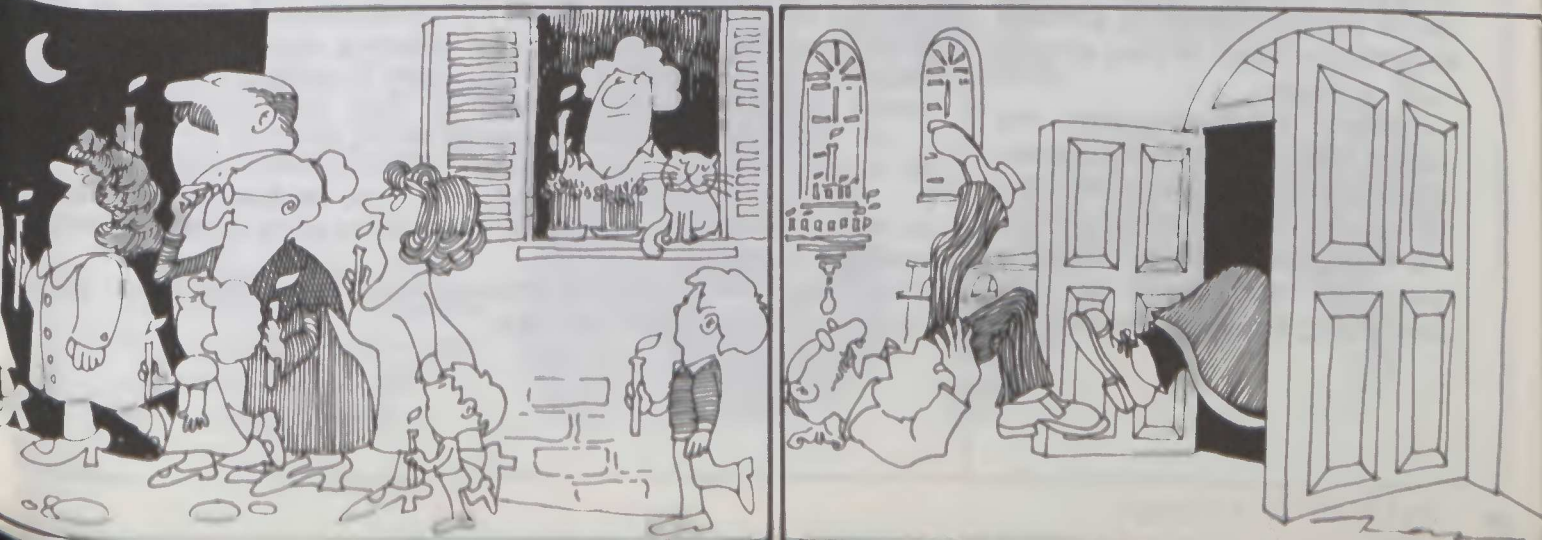
- Κύριε τῶν Δυνάμεων, αὐτός εἶναι ὁ βασιλιάς τῆς Δόξας.

Μ' αὐτό τόν τρόπο παρίσταναν τή σκηνή πού ὁ Χριστός κατεβαίνει στόν Ἄδωνη. Ὁ Ἄδωνη τελικά ἀναγκάζεται νά δεχθῆ Αὐτόν, πού φέρνει στούς ἀνθρώπους τήν ἐλπίδα τῆς ζωῆς.

Αὐτή ἡ περιγραφή μου θύμισε ἓνα διήγημα τοῦ Ἀλέξανδρου Μωραϊτίδη, ὅπου ὁ καντηλανάφτης ὁ Μπάρμπα - Κώστας ἦταν τόσο ἀποροφημένος παριστάνοντας τόν Ἄδωνη πού ξέχασε νά ἀποτραβηχθῆ ἀπό τήν πόρτα μετά τήν τρίτη ἐπανάληψη τοῦ διαλόγου. Βρισκόταν μάλιστα σκυμμένος κοντά στήν κλειδαρότρυπα γιά νά ἀκούγεται πολύ καλά, ὅταν τά φύλλα τῆς πόρτας ἀνοιξαν μέ ὄρμη, τόν χτύπησαν στό πρόσωπο καί τόν ἐρίξαν κάτω.

Σ' αὐτή τήν περίπτωση ὁ Ἄδωνη νικήθηκε γιά τά καλά!

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΘΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΙΓΕΤΑΙ

Σκέφτηκες ποτέ πώς όταν ένα δάσος καίγεται μαζί του καίγονται και σκιουράκια, άλεπούδες, πουλάκια, ελάφια και άλλα ζώα που ζούνε μέσα σ' αυτό;

Κι όμως, εμείς που αγαπάμε το δάσος και τά ζώα μπορούμε εύκολα νά τό προστατεύσουμε ακολουθώντας μερικούς βασικούς κανόνες στις έκδρομές μας.

Πρώτα απ' όλα, καλό θά ήταν νά μὴν ανάβεις ποτέ φωτιάς μέσα στο δάσος. Ἀλλά κι ἂν χρειαστεῖ ν' ανάψεις φωτιά, φρόντισε νά τὴν ανάψεις σέ ξέφωτο μακριά ἀπό θάμνους, δέντρα καὶ ἄλλα ξερά φυτά. Κι ὅταν φεύγεις ἀπ' τὸ δάσος ποτέ νά μὴν ἀφήνεις ἀναμμένη τὴ φωτιά. Πάντα νά τὴ σβήνεις ρίχνοντας λίγο χῶμα ἢ νερό.

Τόξερες πώς σπασμένα γυαλιά ἀπό μπουκάλια ἢ ποτήρια μποροῦν νά δημιουργήσουν φωτιά μέσα στο δάσος; Ἀπλουστάτα, τὸ σπασμένο γυαλί μπορεῖ νά λειτουργήσει σὰ φακός κι ἔτσι νά συγκεντρώσει τίς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου σέ ἓνα σημεῖο τοῦ δάσους. Ἄν στο σημεῖο αὐτὸ ὑπάρχουν ξερά χόρτα καὶ πιάσουν φωτιά μπορεῖ εύκολα νά μεταδοθεῖ στά δέντρα καὶ νά γίνεῖ αἰτία νά καεῖ τὸ δάσος.

Σκέφτηκες ποτέ πώς μέσα στο δάσος εἶσαι ἀπλῶς ἓνας ἐπισκέπτης στο σπίτι τῶν ζῶων; Ὄταν ξαναπάς στο δάσος καὶ ξαπλώσεις στή σκιά τῶν δέντρων ἢ παίξεις κρυφτό μέ τούς φίλους σου ἀνάμεσα στούς θάμνους, σκέψου...

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ

Θά πήγαινες ποτέ έκδρομή σ' αὐτὸ τό μέρος; Ἀσφαλῶς ὄχι.

Καὶ ὅμως πρὶν δύο ὥρες αὐτός ὁ σκουπιδότοπος ἦταν ἓνα εἰδυλλιακό τοπίο

Χιλιάδες Ἕλληνες φεύγουν κάθε Κυριακή ἀπό τά σπίτια τους γιά νά πάνε στήν ἐξοχή. Τρῶνε τό μεσημέρι κάτω ἀπό τά δέντρα, ἀπολαμβάνουν τὴν ὀμορφιά τῆς φύσης καὶ τό ἀπόγευμα εὐχαριστημένοι γυρίζουν στά σπίτια τους, ἀφήνοντας πίσω τους χ'ρτιά κονσερβοκούτια, πλαστικές σακούλες, σπασμένα μπουκάλια καὶ ἄλλα σκουπίδια.

Οἱ νόμοι δέ μᾶς τιμωροῦν γι' αὐτὸ. Μόνοι μας πρέπει νά καταλάβουμε ὅτι ἡ ἐξοχὴ εἶναι γιά ὄλους. Ὅπως λοιπὸν μᾶς ἀρέσει τό σπίτι μας νά εἶναι καθαρό, ἔτσι πρέπει νά φροντίζουμε καὶ γιά τὴν καθαριότητα τῆς ἐξοχῆς μας. Ἄν ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς φρόντιζε νά μὴ δημιουργεῖ σκουπιδότοπους στο πέρασμά του, δέ θά βλέπαμε ποτέ στὸν τόπο μας εἰκόνας σάν κι αὐτὴ. Τὸ πρόβλημα εἶναι μεγάλο καὶ σοβαρό. Οἱ λύσεις ὅμως ὄχι τόσο δύσκολες. Ἐμεῖς προτείνουμε μερικές:

1. -Νά ὑπάρχουν ἀρκετὰ καλάθια ἀχρήστων καὶ στίς πόλεις καὶ στά χωριά, ἄλλα καὶ σέ ὀρισμένα μέρη τῆς ἐξοχῆς, ὅπου συνήθως πηγαινεῖ κόσμος.
2. -Θά μπορούσαν νά ὑπάρχουν πινακίδες πού νά μᾶς ὑπενθυμίζουν κάθε στιγμή ὅτι πρέπει νά σεβόμαστε τὸ περιβάλλον μας, ἀκόμα καὶ τά πεζοδρόμια, ὅπως σεβόμαστε τὸ σπίτι μας.

Ὅπως βλέπεις λοιπὸν τίς λύσεις μπορούμε νά τίς βροῦμε ἔμεῖς οἱ ἴδιοι. Ἐσὺ ἔχεις ἄλλες λύσεις νά μᾶς προτείνεις;

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΑΘΗΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1978

ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Κάθε χρόνο σκοτώνονται στην Ελλάδα 800—900 λύκοι και 70.000 άλεπούδες. Και τα δύο αυτά είδη είναι επικηρυγμένα στον τόπο μας. Στους μύθους και στα παραμύθια ο λύκος είναι πάντα κακός κι η άλεπού πάντα πονηρή και ύπουλη. "Όμως οί μύθοι και τά παραμύθια, όσο όμορφα κι αν είναι δέν πρέπει νά επηρεάζουν τήν πραγματικότητα.

Στή φύση δέν υπάρχει καλό και κακό. "Όλα τά ζώα έχουν τή θέση τους και τό σκοπό τους κι όλα μέ τόν τρόπο τους βοηθούν στή σωστή λειτουργία του περιβάλλοντος όπου ζοῦμε. "Ακόμα κι οί λύκοι...

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΙ:

Τόξερεις πώς ο αιγαιόγλαρος είναι τό πιό σπάνιο πουλί στον κόσμο; Σ' όλο τον κόσμο υπάρχουν περίπου 100 ζευγάρια. "Απ' αυτά τά μισά βρίσκονται στην Ελλάδα. "Αλλα ζώα πού κινδυνεύουν νά εκλείψουν και προστατεύονται στην Ελλάδα είναι: "Ο λύγξ, ή καστανή άρκούδα, τό κρι - κρί, ό χρυσαετός, ό πετρίτης κι άλλα. Κι όμως πολλοί κυνηγοί, όταν τά συναντήσουν στην έρημιά, όπου κανείς δέν μπορεί νά τους δεί, τά σκοτώνουν. Αυτά τά ζώα όμως ανήκουν σε όλους μας. Σίγουρα, λοιπόν, δέ σκέφτηκαν ότι δέν έχουν τό δικαίωμα νά μας τά στερήσουν σκοτώνοντάς τα.

Ζωγραφίστε για τὸ ρόδι

Καί αὐτὴ τὴ φορά μᾶς ἤρθαν πάρα πολλά σχέδια. Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ χειμῶνας, πού κράτησε πολὺ τοῦτῃ τὴ χρονιά, καί οἱ πολυκατοικίες, πού μᾶς πνίγουν μὲ τοὺςτσιμεντένιους ὄγκους, μᾶς ἔχουν πάρει τὴ χαρὰ τῶν λουλουδιῶν. Τά περισσότερα σχέδια φανερῶνουν μιά λαχτάρια τῶν παιδιῶν γιά τὸ λουλούδι, ἀλλά πολὺ λίγα εἶναι ἐκεῖνα πού δείχνουν πὼς τὰ λουλούδια τὰ εἶδαν καί τὰ χαρήκανε μὲ τὰ μάτια τους στό παράθυρό τους, στό σπῆτι, στήν ταρατσα, στό μπαλκόνι, στήν ἐξοχή.

Καί πολὺ σωστά ἡ Χρύσα Σαρρῆ λέει πὼς δέν ἔβαλε κοτσάνια στό λουλούδι, γιὰτί θρίσκονται σ' ἓνα μεγάλο λιθάδι πού δέν μπορούμε νά ξεχωρίσουμε τὸ κοτσάνι τοῦ κάθε λουλουδιοῦ. "Ἄν ὅμως εἶχε δεῖ πραγματικά ἓνα λιθάδι μὲ λουλούδια, θά εἶχε θάλει πῶς πολλὰ καί πῶς ζωηρά χρώματα.

Καί τὸ ἀνοιξιάντικο τοπίο τῆς Ἰωάννας Σκληρᾶ πού εἶναι «αὐτό καθ' αὐτό» δικό τῆς εἶναι ἀκόμα στό χρῶμα λίγο χειμωνιάτικο. Ἐνῶ ὁ Ἀθανάσιος Βακάλης, πού τὸ σχέδιό του δημοσιεύουμε ἐδῶ, εἶδε σ' ἀλήθεια τὰ λουλούδια νά φωτίζουν ἀπὸ τὸ μπαλκόνι τὸ δρομάκι πού

τὸ εἶχε σχεδιάσει μὲ ἀρκετὰ καλὴ προοπτικὴ. Καί οἱ πολυκατοικίες μὲ τὴν τηλεόραση καί τὸ σπῆτι μὲ τὰ λουλούδια στήν ταρατσα τοῦ Μιχάλη Τζαρτζούρα, ἄς μὴν ἔχουνε σχεδιασθεῖ μὲ σωστὴ προοπτικὴ, φανερῶνουν μιά ζωηρὴ καί ἐξυπνὴ ματιά στό γύρω του κόσμο. Καί σκέφτομαι τώρα μήπως θά ἔπρεπε νά ξαναῖξουμε μιά ματιά στό λουλούδι πού εἶναι μιά ἀπὸ τίς πῶς φωτεινές χαρές τοῦ ματιοῦ.

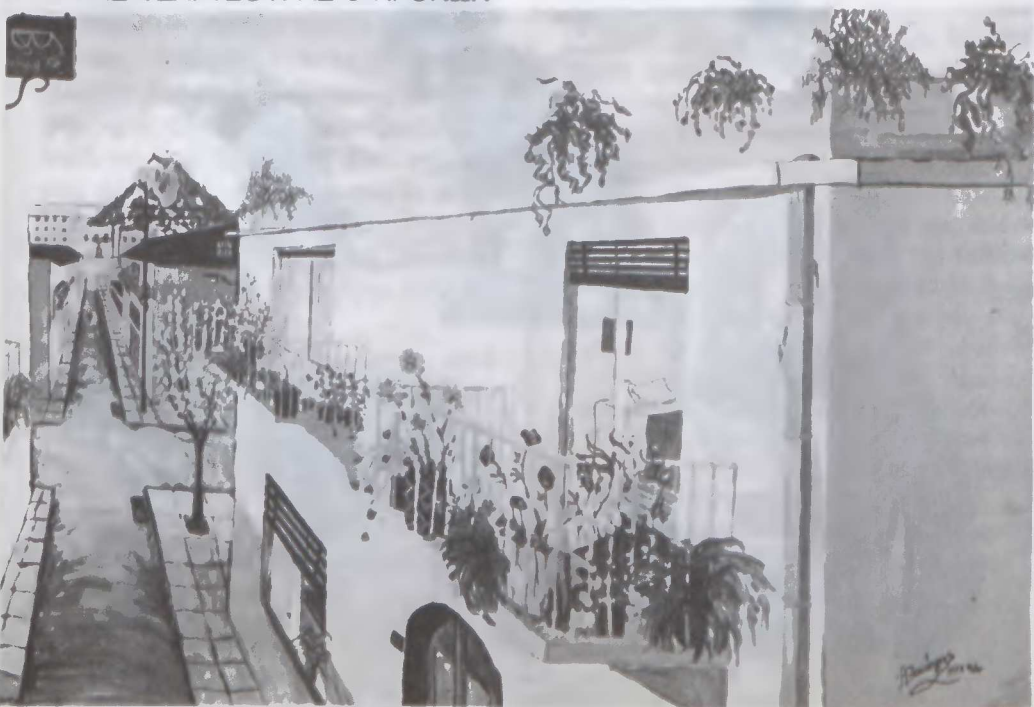
Ὅταν θά μὲ διαβάσετε στό τεῦχος τοῦ Ἀπριλῆ, ἡ ἀνοιξὴ θά ἔχει ἐρθεῖ μὲ ὄλα τῆς τὰ ἀνθια. Καί λέω νά ξαναδοῦμε τὰ λουλούδια ἀπὸ κοντά, ἓνα - ἓνα ἢ πολλὰ μαζί, σέ μπουκέτα, σέ στεφάνια τοῦ Μαγιοῦ, στίς γλάστρες, στό τενεκέ μὲ τὰ γεράνια στήν ἀγκαλιά μας, μὲ χρώματα ζωντανά, φωτεινά, χαρούμενα. "Ἄν κρίνω ἀπὸ τὰ χρώματα τῆς Ξένιας, τῆς Ὀλγας, τοῦ Ἄρη, τοῦ Νικόλα, τοῦ Λοῖζου, τῆς Εὐῆς, τῆς Τερέζας, τοῦ Γιάννη καί ὄλων τῶν ἄλλων παιδιῶν, θά μοῦ κάνετε θαύματα. Καί τότε θά πῶ στό «ΡΟΔΙ» νά μᾶς δώσει δυὸ - τρεῖς σελίδες μὲ χρώματα καί νά δειτε τί πανηγύρι ἔχει νά γίνεῖ.

**Ὅμορφα
σχέδια
λάβαμε
κι ἀπὸ
τούς:**

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΖΑΡΤΖΟΥΡΑΣ 5 ΧΡΟΝΩΝ

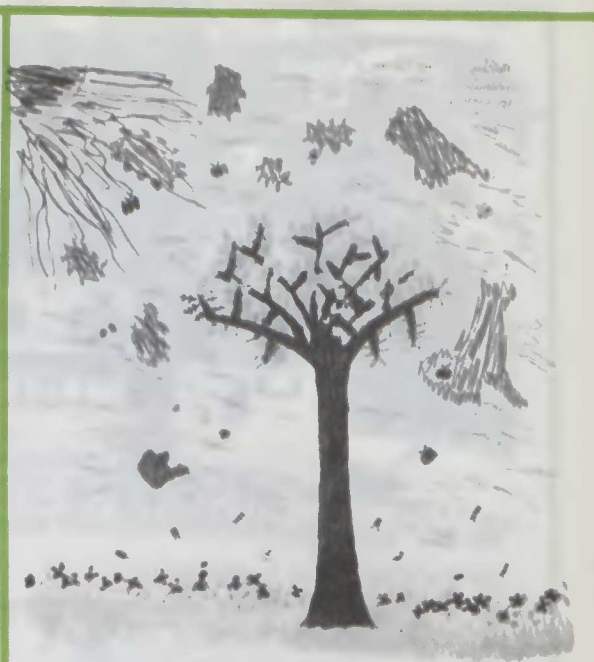

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΚΑΛΗΣ 12 ΧΡΟΝΩΝ

- ΞΕΝΙΑ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ
- ΜΑΝΟΣ ΜΠΟΥΓΙΟΥΚΛΗΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΒΕΡΩΦ
- ΗΛΕΑΝΝΑ ΜΑΝΟΥ
- ΜΙΧΑΛΗΣ ΑΒΕΡΩΦ
- ΧΡΥΣΑ ΣΑΡΡΗ
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ
- ΕΛΙΑΝΑ ΣΕΛΙΜΟΥ
- ΜΑΡΙΛΙΖΑ ΤΖΑΡΤΖΟΥΦΑ
- ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΡΗΣ
- ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
- ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗΣ
- ΑΛΕΞΙΑ ΠΕΤΣΑΛΗ
- ΤΖΙΝΑ ΚΟΥΤΣΙΚΑ
- ΛΟΥΚΑ ΠΕΤΡΑΚΗ
- ΙΩΑΝΝΑ ΣΚΛΗΡΟΥ
- ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
- ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
- ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΣ
- ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ
- ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΡΑΝΤΖΗΣ
- ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ
- ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ
- ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΡΕΜΜΥΔΑ
- ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗΣ
- ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΕΝΤΙΑΔΗΣ
- ΔΟΜΝΑ ΡΩΜΑΪΔΟΥ
- ΣΟΦΙΑ ΑΛΤΗΓΟΥ
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ
- ΝΙΚΟΣ ΝΙΚΑΣ
- ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΙΛΛΑΣ
- ΣΟΦΟΥΛΑ ΚΟΡΤΙΑΝΟΥ
- ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΟΔΗΣ
- ΡΙΑ ΚΛΙΤΣΗ
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
- ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΠΟΥΡΝΑΖΟΣ
- ΠΑΝΟΣ ΤΣΟΜΕΛΑΣ
- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΦΩΤΙΑΔΗ
- ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΝΙΤΣΙΔΟΥ
- ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΤΣΑΔΗΜΑ
- ΝΕΦΕΛΗ ΣΩΤΗΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ
- ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ
- ΝΙΚΗ ΚΑΡΚΑΛΗ
- ΜΑΡΙΑ ΔΕΜΕΡΤΖΗ
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ
- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΑΤΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ 5 ΧΡΟΝΩΝ

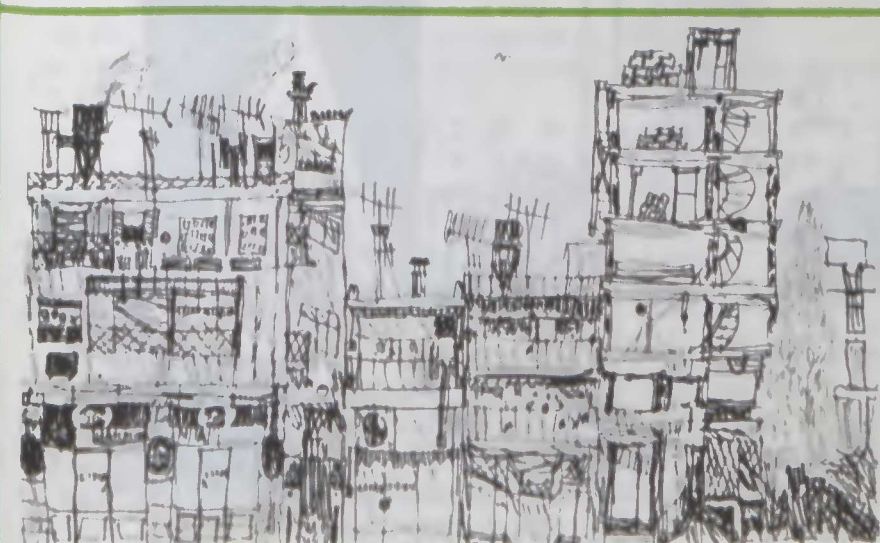
ΛΟΪΖΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ 10 ΧΡΟΝΩΝ

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ 8 ΧΡΟΝΩΝ

ΤΕΡΕΖΑ ΔΕΓΛΕΡΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΖΑΡΛΣΟΥΩΡΘ 8 ΧΡΟΝΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΝΑΚΟΣ 6 1/2 ΧΡΟΝΩΝ

ΑΡΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ 11 ΧΡΟΝΩΝ

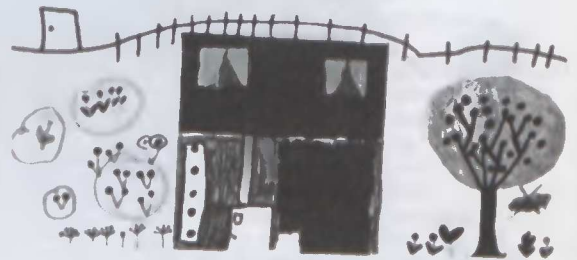

ΕΥΗ ΓΡΑΜΜΕΝΟΥ 8 ΧΡΟΝΩΝ

ΜΙΜΗ ΒΡΕΤΟΥ 7 ΧΡΟΝΩΝ

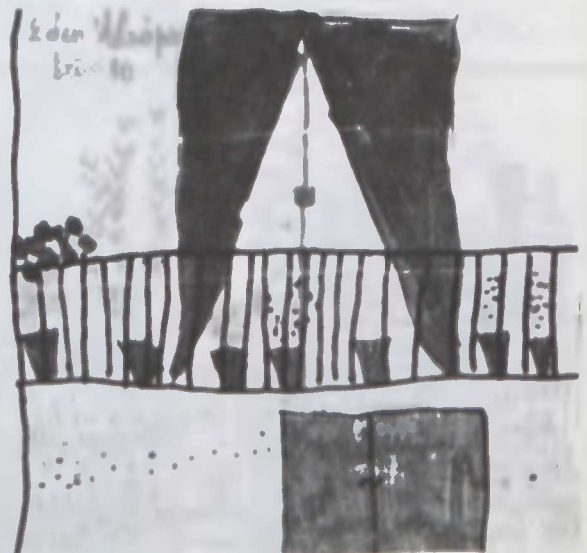
Αριάδνη Χατζοπούλου 6 χρονών
 Δ. Π. Π. 8 κίτρινα

ΑΡΙΑΔΝΗ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ 6 ΧΡΟΝΩΝ

ΝΙΝΕΤΑ ΒΡΕΤΟΥ 8 1/2 ΧΡΟΝΩΝ

ΣΑΣΗ ΑΒΛΑΜΗ 10 ΧΡΟΝΩΝ

Παιχνισδιά

Ένα ζύγισμα... θαῦμα

Ένας έμπορος μιά μέρα, πούλησε εκατό χρυσές - όλόχρυσες λίρες. Όπως σέ κάθε εύκαιρία, κι εδώ δέν ξέχασε τήν «άθωα» του συνήθεια κάτι παραπάνω νά κερδίσει κι άπ' αυτή τήν πώληση. Έτσι μέσα στις ένενήντα όλόχρυσες είχε ρίξει και δέκα κάλπικες. Όλες τές έκανε μασουράκια και μ' όλο του τό θάρρος τές δέκα κάλπικες τές έκανε ένα ξεχωριστό μασουράκι. Οι άλλες ένενήντα έγιναν έννιά μασουράκια μέ δέκα λίρες τό καθένα· πραγματικά χρυσές αυτές...!

Ό άργυραμοιβός (ό σαράφης) πού ήξερε τή συνήθεια του έμπόρου, συμβουλευέται τή ζυγαριά του.

Μέ πόσα ζυγίσματα, λέτε, βρίσκει τό μασούρι μέ τές κάλπικες; Πρέπει νά ξέρετε παιδιά ότι μιά χρυσή λίρα ζυγίζει 7 γραμμάρια περίπου και μιά κάλπικη ένα γραμμάριο παραπάνω.

Άπάντηση στό επόμενο τεύχος.

Ό φελλός και τό μπουκάλι

Ένα μπουκάλι κι ό φελλός του στοιχίζουν δέκα δραχμές και δυό δεκάρες. Τό μπουκάλι στοιχίζει δέκα δραχμές παραπάνω από τό φελλό. Πόσο κάνει ό φελλός;

Άπάντηση στό επόμενο τεύχος

ΚΩΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΥΣΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Ό πιο εύκολος τρόπος νά γράφεις μυστικά μηνύματα είναι νά μήν αφήνεις άπόσταση ανάμεσα στις λέξεις. Μπορείς νά διαβάσεις αυτό:

ΜΗΝΑΚΟΥΣΤΙΛΕΙΕΙ

Τό μήνυμα μπορεί νά γραφτεί και έτσι:

ΜΗΝΑΚ ΟΥΣΤΙΛΕΕΙ.

Μπορείς νά βρεις και άλλους τρόπους αλλάζοντας τές άποστάσεις.

Ποιό δύσκολος τρόπος είναι νά γράφεις τές λέξεις άνάποδα:

ΝΗΜ ΣΥΟΚΑ ΙΤ ΙΕΕΛ

Γιά νά διαβάσει τό μήνυμα ό μυστικός σου πράκτορας πρέπει νά τό βάλει μπροστά σέ καθρέφτη.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΦΑΒΗΤΑ

Νά ένα μήνυμα:

5 - 11 - 1 - 19 - 5

1 - 12 - 5 - 18 - 24 - 18

Μπορείς νά τό διαβάσεις;

Νά ό κώδικας: Τό κάθε γράμμα άντιστοιχεί σέ ένα νούμερο άπό τό 1 έως τό 24.

A	B	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ	Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Θά δεις ότι τό μήνυμα λέει:

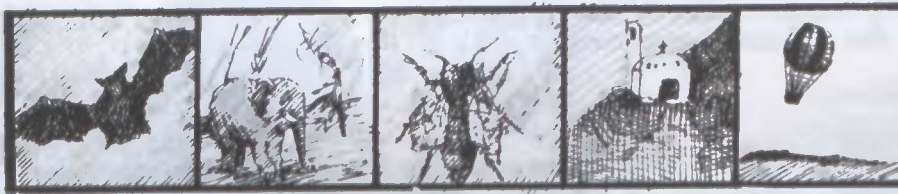
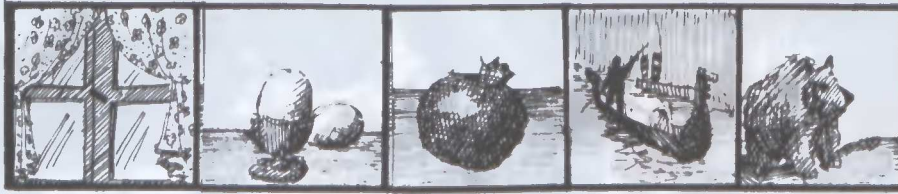
ΕΛΑΤΕ ΑΜΕΣΩΣ.

Μέ τόν ίδιο τρόπο μπορείς νά φτιάξεις δικούς σου κώδικες.

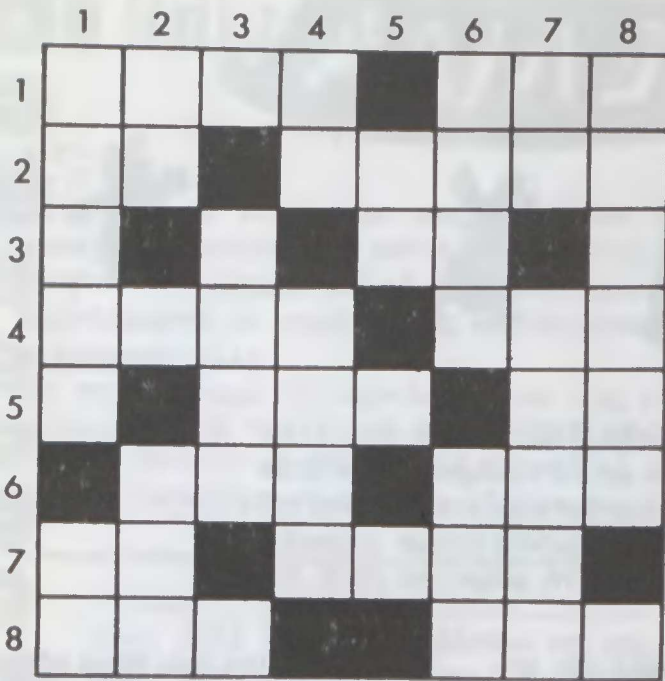
Όταν γράφεις τό μυστικό μήνυμα θά πρέπει νά τό στείλεις. Αν ό πράκτοράς σου ζει έξω από τήν πόλη, θά πρέπει νά τό στείλεις μέ τό ταχυδρομείο. Μπορείς νά βάλεις μιά μυστική σφραγίδα στό πίσω μέρος του φάκελλου ή νά χρησιμοποιήσεις τό γραμματόσημο γιά σημάδι. Μπορείς νά κολλήσεις πλάι ή πάνω κάτω. Αν ό πράκτορας μένει κοντά, μπορείτε νά συμφωνήσετε ένα κρυφό μέρος πού θά αφήνετε και θά παίρνετε τά μηνύματα. Κάτω από μιά πέτρα είναι ένα καλό μέρος. Σκάψε μιά τρύπα κάτω από τήν πέτρα, όταν δέν σέ βλέπει κανείς, και βάλε τό μήνυμα κρυμμένο μέσα σέ ένα μικρό μπουκάλι ή βάζο.

ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Πάρε τὸ πρῶτο γράμμα ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς κάθε εἰκόνας γιὰ νὰ βρεῖς τὸ ὄνομα τῆς πόλης ἢ τοῦ νησιοῦ.

Σέ ποιά χώρα ἀντιστοιχεῖ τὸ κάθε σῆμα;

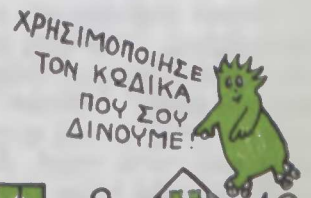
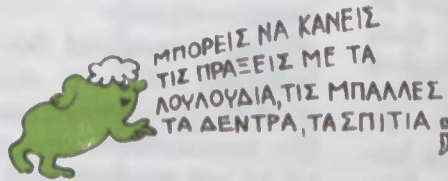
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. $3678 + 1465 / 334 : 2$
2. $165 : 3 / 44444 : 2$
3. $0 \times 0 / 7543 - 7534 / 4 \times 4 \times 4 + 25$
4. $2000 + \text{άπάντηση στο 2 κάθετα} / 1155 : 7$
5. $1095 - 1095 / 1036 : 2 / 3 \times 3 \times 3 + 11$
6. $1730 : 2 / \text{οι πρώτοι 3 μονοί αριθμοί.}$
7. $108 - 66 / 8643 + 1000$
8. $61 \times 4 / 125 + 123 + 87$

ΚΑΘΕΤΑ

1. $88260 - 33240 / \text{Τό ίδιο με τό 7 οριζόντια.}$
2. $165 : 11 / 0 : 794 / 863 - 39$
3. $40 : 10 / 9234 - 78 / 8654 - 8655.$
4. $1 \times 1 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 / 10318 : 2$
5. $2 \times 2 \times 2 \times 3 + 4 / 891 - 883 / 2 \times 3$
6. $2582 : 2 / 1648 - 824 - 681$
7. $1922 : 31 / 443331 : 7$
8. $30154 \times 239 / 11 \times 5 - 50$

Παιχνιόδια

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

- 1) Τι μπορείς νά κάνεις πού κανείς δέν μπορεί νά δεῖ;
- 2) Γιατί τό ἡμερολόγιο εἶναι λυπημένο;
- 3) Τι εἶπε τό ἓνα βιβλίο ἀριθμητικῆς στό ἄλλο;
- 4) Τι ὥρα εἶναι ὅταν τό ρολοῖ χτυπάει 13;
- 5) Ποιός ἀριθμός μεγαλώνει ὅταν τόν γυρίσεις ἀνάποδα;
- 6) Γιατί οἱ σαρδέλες εἶναι χαζές;
- 7) Τι ἔχει ἑκατό πόδια καί δέν περπατάει;

= 2
 = 4
 = 6
 = 8
 = 10

× × + =

× : =

× + : =

+ =

: + =

- + =

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

Προχτές ἡμουν 8 χρονῶ, εἶπε ὁ Γιάννης. Ἀλλά τοῦ χρόνου θά εἶμαι 11. Πότε τό εἶπε αὐτό ὁ Γιάννης καί πότε εἶναι τά γενέθλιά του;

Η ΔΙΚΗ

ΣΑΣ

ΣΕΛΙΔΑ

ΕΕΕ...
ΤΙ ΤΡΕΧΕΤΕ
ΤΟΣΟ!

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΙ ΕΓΩ

Σάν νά μου φαίνεται πώς τό θέμα μέ τό τηλέφωνο δέν ήταν καί πολύ δημοφιλές! Περιμέναμε πιά άστείες ιστορίες καί πιά πολλές. Από αυτές πού λάβαμε δημοσιεύουμε μερικές. Έλπίζω τό θέμα πού δίνουμε αυτή τή φορά νά είναι πιά διασκεδαστικό.

- Χά χά χά χό χό χό. Πώς μ' άρέσει νά παίρνω ξένους άριθμούς άπ' τόν κατάλογο καί νά κάνω φάρσες.

- Χά χά - Ντρίν. "Εί φίλε σέ παρακαλώ μή μέ πειράξεις. Ξέρεις άλλοι άνθρωποι μπορεί νά μ' έχουν άνάγκη καί σύ τούς έμποδίζεις. Άσε μας καημένο τηλέφωνο, ούχι μέ νευρίασες. Νά, σου κόβω τό σύρμα. Θά πάω νά φάω κάτι. "Εί τό ψυγείο δέν έχει φαί ούτε νερό. Δέν έχει ούτε φώς. Θά πάρω τόν πατέρα νά ρθει. Μά, ώ Θεέ μου! Έχω χαλάσει τό τηλέφωνο.

Κι ό Μιχάλης κάθησε κι έκλαιγε. Τότε τό τηλέφωνο τού είπε:

- Όρίστε, ξαναλειτουργώ, πάρε τηλέφωνο.

Καί τό πάθημα τού 'γινε μάθημα.

ΕΥΗ ΛΙΝΑΡΔΑΚΗ, 12 ΧΡΟΝΩΝ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ 37-39, ΑΘΗΝΑ 110

Θά γνωρίζετε όλοι τήν έξυπνη ρετική συσκευή πού οι περισσότεροι έχετε στό σπίτι σας. Αυτή είναι τό τηλέφωνο. Τό τηλέφωνο, άν θυμάμαι καλά, τό έφεύρεσε ό Μπέλλ. Η δική μου γνώμη είναι ότι τό τηλέφωνο έ-

χει διευκολύνει πολύ τίς επικοινωνίες τών ανθρώπων. Στα παλιά χρόνια δέν υπήρχε τό τηλέφωνο καί οι άνθρωποι έκαναν πολλά χιλιόμετρα γιά νά πάνε ή δηλ. νά μπορέσουν νά επικοινωνήσουν.

Έμένα προσωπικά δέν μ' ενδιαφέρει πολύ τό τηλέφωνο, αλλά άς μή τό κρύψω πώς άν π.χ. δέν καταλαβαίνω κάτι, τηλεφωνώ σέ μιά συμμαθήτριά μου καί τή ρωτώ.

Πραγματικά τό τηλέφωνο ήταν ένα μεγάλο βήμα τού πολιτισμού γιά τόν άνθρωπο!

ΟΛΓΑ ΝΙΚΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ, 11 ΧΡΟΝΩΝ, ΚΙΘΑΙΡΩΝΟΣ 5, ΕΚΑΛΗ.

Ό πατέρας δέν συμπαθεί τόν Γράχαμ Μπέλλι Ποιός είναι αυτός; Μά ό έφευρέτης τού τηλεφώνου.

"Αχι κάνει όταν άκούει τό ντρίν. Σπίτι είναι αυτό ή ύπουργείο; Θά χαλάσω τή εγκατάσταση. Ντρίν! Ποιόν; Τή Μαρία παρακαλώ.

Πατέρας: Νά καί τά μωρά έχουν τηλεφωνήματα.

"Αχι Γράχαμ Μπέλλ τί έφεύρεση ήταν αυτή;

Ντρίν! Ναι. Από πού; Μαμά λέει «περαστικά από Άμερική» Όχι περαστικά παιδί μου «Υπεραστικά». Είναι ό θεός Νίκος. Έρχεται στην Ελλάδα. Χαρούμενοι όλοι. Σπουδαία ή έφεύρσή σου Γράχαμ Μπέλλ, λέει ό πατέρας.

ΟΛΓΑ ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ, 10 ΧΡΟΝΩΝ Κ. ΑΙΤΩΛΟΥ 14 ΑΡΤΑ

Τό τηλέφωνο μές είναι πολύ χρήσιμο. Χωρίς αυτό δε θά μπορούσαμε νά επικοινωνήσουμε μέ φίλους μας καί συγγενείς μας. Πολλές φορές χτυπάει στό σπίτι μου ντρίν - ντρίν χωρίς κανένα λόγο. Μέ τό τηλέφωνο επικοινωνώ μέ τίς φίλες μου καί τούς φίλους μου γιά τά μαθήματα τού σχολείου μου. Άλλες φορές πάλι τά μεσάνυχτα χτυπάει τό τηλέφωνο γιά νά ζητήσει κάποιον πού δε μένει εκεί. Τό τηλέφωνο όμως είναι καί λίγο ένοχλητικό γιατί τό ντρίν - ντρίν σέ έκνευρίζει λίγο. Τό τηλέφωνο είναι τό καλύτερο επικοινωνιακό μέσον.

ΒΙΚΥ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ, 9 ΧΡΟΝΩΝ, ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ 83, ΑΜΠΕΛΟΚΗ-ΠΟΙ ΑΘΗΝΑ

Όραίες ιστορίες γιά τό τηλέφωνο λάβαμε καί από τούς: Πελαγιά Άποστολίδου, Μάνο Μπουγιουκλή.

Το καινούργιο θέμα:

«Ένα μισοσβησμένο γράμμα!»

Όταν έπεσε στά χέρια μας, γελάγαμε τόσο πολύ, πού κλαίγανε τὰ μάτια μας. Έτρεξαν τὰ δάκρυα στό γράμμα καί τό μισοσβήσανε...

Συμπληρώστε το λοιπόν έσείς νά μάς κάνετε νά γελάσουμε πάλι!

Θά περιμένουμε τὰ συμπληρωμένα σας γράμματα μέχρι τίς πέντε του Μάη στό «ΡΟΔΙ».

Αν δέ θέλετε νά κόψετε τό περιοδικό, αντιγράψτε όλόκληρο τό γράμμα σέ ένα χαρτί.

Άγαπητ _____
είμαι καλά καί τό ίδιο έλπίζω καί σύ.
Κρίμα πού δέν μπόρεσες νά έρθεις
στό ταξίδι. Ήτανε πολύ ώραίο. Μόνο
πού _____

Καί αυτό γιατί όταν _____

Όμως δέν φανταστήκαμε _____

Μετά _____

Έτσι είναι τὰ ταξίδια!
Όταν γυρίζαμε από _____

μάς έπιασε _____

καί _____

καί χάσαμε τρεις ώρες _____

Κατά τὰ άλλα όλα πήγαν καλά.
Έλπίζω την άλλη φορά νά μη χάσεις
τέτοια εύκαιρία!

Μέ αγάπη

_____ φίλ _____ σου

κάρτα συνδρομής

ΞΑΝΘΗ ΚΑΘΑΡΑ
ΣΤΗ ΚΕΦΑΛΙΑ!

Θέλω νά γίνω
συνδρομητής στό
περιοδικό ΤΟ ΡΟΔΙ
άρχίζοντας από τό
τεύχος του _____
Τήν αξία τής
συνδρομής σάς
στέλνω σήμερα μέ
ταχυδρομική έπιταγή.

ΟΝΟΜΑ: _____

ΗΛΙΚΙΑ: _____

ΟΔΟΣ: _____

ΠΟΛΗ: _____

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: _____

Τ.Τ. _____

Η ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Η ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΙΣΕΜΟΝΑ ΜΟΥ

κάρτα συνδρομής - δώρου

Τό όνομα του φίλου ή τής φίλης μου

ΟΝΟΜΑ: _____

ΗΛΙΚΙΑ _____

ΟΔΟΣ: _____

ΠΟΛΗ: _____

ΤΗΛΕΦΩΝΟ _____ Τ.Τ. _____

τό δικό μου όνομα

ΟΝΟΜΑ: _____

ΗΛΙΚΙΑ: _____

ΟΔΟΣ: _____

ΠΟΛΗ: _____

ΤΗΛΕΦΩΝΟ _____ Τ.Τ. _____

Η ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

Τό περιοδικό ΤΟ ΡΟΔΙ κυκλοφορεί σε 10 τεύχη τό χρόνο από τόν 'Οκτώβριο μέχρι καί τόν 'Ιούλιο στις 5 κάθε μήνα.

Αν θέλεις νά γίνεις καί σύ συνδρομητής καί νά παίρνεις τό περιοδικό στό σπίτι σου μέ τό ταχυδρομείο, μπορείς νά συμπληρώσεις τήν κάρτα συνδρομής μέ τό όνομα καί τήν διεύθυνσή σου καί νά τή στείλεις στό

Περιοδικό ΤΟ ΡΟΔΙ
Ταχυδρομική θυρίδα 5
Κηφισιά

Επίσης πρέπει νά στείλεις μία ταχυδρομική έπιταγή μέ τήν αξία τής συνδρομής στήν ίδια διεύθυνση.

Μπορείς νά κάνεις καί τούς φίλους σου συνδρομητές προσφέροντάς τους μία συνδρομή - δώρο. Άρκει νά συμπληρώσεις τήν κάρτα συνδρομής - δώρου μέ τό όνομα καί τήν διεύθυνση του φίλου ή τής φίλης σου καί μέ τό δικό σου όνομα. Έμεις θά στείλουμε τό περιοδικό στους φίλους σου μέ μία κάρτα πού θά λέει ότι τή συνδρομή τούς τήν κάνεις δώρο έσύ.

Η συνδρομή γιά ένα χρόνο κοστίζει:
Γιά τήν Ελλάδα, 300 δρχ.
Γιά τό έξωτερικό
Μέ απλό ταχυδρομείο σέ όλες τίς χώρες: 385 δρχ.
Μέ αεροπορικό ταχυδρομείο:
Γιά Εύρώπη: 430 δρχ.
Γιά Αμερική καί Αφρική: 550 δρχ.
Γιά Αύστραλία καί Ν. Ζηλανδία: 720 δρχ.

Αν θέλετε τά προηγούμενα τεύχη μπορείτε νά τά βρήτε στά βιβλιοπωλεία: ΕΣΤΙΑΣ - Σόλωνος 60, ΣΤΡΟΦΗ - Πλατεία Κολοκοτρώνη, ΡΟΜΒΟΣ - Καψάλη 6, Μικρός ΚΕΔΡΟΣ - Σόλωνος 43, στή γκαλερί ΩΡΑ - Ξενοφώντος 7 καί στό βιβλιοχαρτοπωλείο ΠΑΛΛΗ - Ερμού 8.

Επίσης μπορείτε νά τηλεφωνήσετε στό γραφείο του περιοδικού, (80.15.615), νά σάς τά στείλουμε στό σπίτι.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	5	1	4	3		1	6	7
2	5	5		2	2	2	2	2
3	0		9		8	9		0
4	2	0	1	5		1	6	5
5	0		5	1	8		3	8
6		8	6	5		1	3	5
7	4	2		9	6	4	3	
8	2	4	4			3	3	5

ΤΑ ΣΗΜΑΤΑ

GR	ΕΛΛΑΔΑ
CH	ΕΛΒΕΤΙΑ
NL	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
P	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
YU	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ
E	ΙΣΠΑΝΙΑ
NZ	ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ
D	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
M	ΜΑΛΤΑ
F	ΓΑΛΛΙΑ

ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ

98 · 40 · 56 · 10 · 12 · 34

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 3

- 1) Τό νερό
- 2) Οί νυχτοφύλακες
- 3) Ο βάτραχος
- 4) Τό ξύλο
- 5) Η χελώνα

ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ;

ΠΑΡΓΑ
ΣΑΜΟΣ
ΝΕΜΕΑ
ΒΟΛΟΣ

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

ΤΟ ΕΙΠΕ ΤΗΝ 1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

- 1) Θόρυβο
- 2) Γιατί οί μέρες του είναι μετρημένες.
- 3) Έχω προβλήματα
- 4) Ώρα νά πάρεις καινούργιο
- 5) Τό 6
- 6) Γιατί κλειδώνονται στήν κονσέρβα καί αφήνουν τό κλειδί άπ' έξω
- 7) 50 παντελόνια.

Στό επόμενο τεύχος θά μάς βρείτε ακόμα στήν έξοχή! Θά μαζέψουμε ροδοπέταλα καί θά τά φτιάξουμε καρμέλες! Θά πιάσουμε πεταούδες καί θά μαζέψουμε ζουούνια.

Θά ακούσουμε μία ιστορία γιά μία ΝΕΡΟΡΟΥΦΗΧΤΡΑ καί θά μάθουμε πώς ζει ό ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΣΜΟΣ.

ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ:

Ένας πίνακας γιά νά συμπληρώνετε τά αποτελέσματα των αγώνων ποδοσφαίρου του Παγκοσμίου Κυπέλλου

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ με μιά λαμπάδα άρωματική μιά λαμπάδα μεξικάνικη μιά λαμπάδα μπατίκι

"Ένας ζωντανός κόσμος από κουκκλες.... Μπόμπεκ.... Λόλεκ... Πανθέοι...

ΜΙΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ από τό ΚΑΛΗΜΕΡΑ Τσακάλωφ 40 πίσω από τόν "Άγιο Διονύσιο Τηλ. 36.31.949 και στό "Αγκίστρι και στις Σπέτσες.

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ ΜΕ ΤΙΣ ΧΑΡΤΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΤΟΥ REBHAN ΣΤΟ

Art & Hobby

ΠΙΝΔΑΡΟΥ 15-ΤΗΛ. 636.629

Θά βρείτε και άλλα πολλά παιχνίδια πού θά σάς άπασχολήσουν και θά σάς δώσουν τή χαρά τής δημιουργίας

ΠΑΡΤΕ
ΚΡΑΓΙΟΝΙΑ
ΜΟΛΥΒΙΑ
ΜΠΟΓΙΕΣ
ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΕ
ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΙ
ΤΟΥ ΜΑΝ!